

2/2024

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
FEBRUAR – SVEČAN

LOV

13. MEDNARODNI SEJEM LOVSTVA IN RIBIŠTVA

Zagledani v naravo!

5. - 7. 4. 2024, Gornja Radgona

NA LOV V GORNJO RADGONO!

Na 13. mednarodni sejem lovstva in ribištva LOV v Gornjo Radgono vas od 5. do 7. aprila vabijo ugodni nakupi lovske opreme, mamljive ponudbe za doživetja v naravi ter uživanje v izbrani kulinariki. Za strokovne predstavitve bodo poskrbele krovne organizacije s področja lovstva, kinologije, ribištva, turizma in gospodarjenja z naravo. Odlično razpoloženje zagotavlja bogat program dogajanja.

Gostoljubje na razstavnem prostoru Lovske zveze Slovenije

Stanovski praznik lovcev

Oprema za lov

Srečanje lovč

Športno strelstvo

Državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja

Melodije lovskih registrov

Državna razstava psov vseh lovskih pasem – CAC

Sejem LOV, prijazen tudi lovskim psom

Tekmovanje v kuhanju lovskega golaža in ribje čorbe

Ocenjevanje divjačinskih salam

Sokolarstvo

Ocenjevanje divjačinskih salam

Prijave in informacije: E: lea@pomurski-sejem.si, T: 02 5642 112.

Tekmovanje v kuhanju lovskega golaža in ribje čorbe

Prijave in informacije: E: blaz.jaklic@pomurski-sejem.si, T: 02 5642 104.

Prijazno vabljeni k sodelovanju!

Jana Dimec, projektni vodja LOV,
T: +386 215642 108, E: jana.dimec@pomurski-sejem.si

Stas Sukič, projektni vodja RIBOLOV,
T: +386 (0)2 5642 110, E: stas@pomurski-sejem.si

POMURSKI SEJEM
www.pomurski-sejem.si

Razstava starodobnih vozil »AVTO-MOTO KLASIKA«

Foto: Arhiv Pomurskega sejma

Oglašajo lektorirani.

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CVII., št. 2
februar – svečan

Lovlec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Gracer, d. o. o., Celje
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

V. d. odgovornega urednika:
Boris Leskovic

UREDNIŠKI ODBOR:
Predsednik: dr. Arpad Köveš
Marjan Gselman, Jurij Lampe,
dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič,
Ivan Kuljaj

Lektorica in korektorica:
Marjetka Šivic
Tehnični urednik: Milan Samar
Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija. Ta številka je izšla v 22.000 izvodih. Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovlec pošljite na e-naslov lovlec@lovska-zveza.si v Wordovem dokumentu, podpisane in žigosane uradne kopije pa skenirane ali po navadni pošti. Fotografije sprejemamo prav tako po e-pošti v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografi, ki se ukvarjajo z naravoslovno fotografijo, lahko svoje fotografije, namenjene za banko fotografij revije Lovlec ter Zlatorogove in Strokovne knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem dogovoru po katerem od elektronskih transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij pred objavo v reviji Lovlec oziroma Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovlec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovlec

Foto: Milan Cerar

IZ VSEBINE:

A. Kovšca:	Ne želim si komercializacije lova ne privatizacije lovišč ne spreminjanja lova v šport za elito!	56
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		58
MNENJA IN PREDLOGI		60
M. Miklič:	Napredna tehnologija ni nujno tudi napredek!	60
LOVSTVO		61
M. Stergar, A. Rot,		
M. Bartol:	Upoštevanje vpliva risa, volka In šakala pri upravljanju parkljuste divjadi	61
OSUPLJIVI GOZDNI SVET		65
M. Kišek Vovk:	Še včeraj koristne tujerodne vrste, danes pa že agresivne invazivke	65
LOVSKI NABOJI		68
T. Sluga, E. Bučar,		
I. Simšič:	S kalibrom .22 Long Rifle (LR) na lov?	68
PO LOVSKEM SVETU		71
J. Logar:	69. Zasedanje Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora	71
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		73
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		74
S. Prezelj:	Gamsi nad pelinom	74
LOVSKO PESNIŠTVO		79
S. Grč:	Lovčev gozd	79
LOVSKA ORGANIZACIJA		80
U. Kmetec:	Alojz Kovšca je novi predsednik LZS	80
	Novi člani Nadzornega odbora, Razsodišča, Odbora etičnega kodeksa in Upravnega odbora LZS (2024–2028)	81
B. Leskovic:	Jubilejni Koroški lovski dan v LD Sabotin	81
F. Ekar:	Podelitev priznanja Policijskega veteranskega društva Sever – Gorenjska Ivanu Jenku, lovcu in dolgoletnemu lovskemu čuvaju ter nekdanjemu vodji Fazanerije ZGD Kozorog - Kamnik	82
J. Weber:	Lov jubilarantov LD Babno Polje	83
F. Rotar:	Štirideset let Lovskega okteta LD Peca – Mežica	84
R. Deržič:	Koncert ob 30-letnici Dobovskih registov	85
F. Klajne:	Lov s pobratimi iz Srbije	86
JUBILANTI		87
MLADI IN LOVSTVO		88
A. Hvala:	Lovski tabor z osnovnošolci v LD Grgar	88
M. Kišek Vovk:	Ptičje pogače	89
LOVSKA KRIŽANKA		90
LOVSKI OPRTNIK		91
U. Kmetec:	Slikarsko-kiparska razstava Zeleni dom v Zlatorogovi galeriji	91
M. Klanjšek:	Odkritje spominske plošče preminulemu Jožetu Plavčaku - Joušu	92
F. Pečnik:	Hubertova maša in odprtje novega prostora LD Podkum	93
Optics Trade:	Predstavljamo: termovizijski monokular Steiner Nighthunter H35 Lite	93
M. Toš:	Valentin Stanič in njegovo Društvo proti mučenju živali 1848	94
Žan in Eva:	Stegno divjega prašiča z zelenjavo	94
V SPOMIN		95
LOVSKA KINOLOGIJA		96
J. Verčko:	Ustanovitev Kluba hanovskih in bavarskih barvarjev Slovenije	96
N. Šuštarč:	Ob slovesu štirinožnega prijatelja	97
D. Poljanšek:	Vsestransko uporabnostna preizkušnja (VUP) za nemške lovske terierje	98
N. Šuštarč:	Osemtrideseto tekmovanje po NKS in skupščina ISHV	99
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	101

SLIKA NA NASLOVNICI:

Navadna veriverica (*Sciurus vulgaris*)

Foto: Oton Naglost

Na računalnik natisnjene prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljajanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Uredništvo se je potrudilo, da bi našlo vse imetnike avtorskih pravic. Če mu kljub trudu to morda ni v celoti uspelo, avtorje prosimo, naj stopijo v stik z uredništvom. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalac).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5. – 31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:
1. 9. – 31. 12.

mladiča:
1. 5. – 31. 12.

Navadni jelen

jelen:
16. 8. – 31. 12.

košuta:
1. 9. – 31. 12.

teleta:
1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:
1. 7. – 31. 1.

Damjak

damjak:
16. 8. – 31. 12.

košuta:
1. 9. – 31. 12.

teleta:
1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:
1. 7. – 31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8. – 28. 2.

ovca:

1. 8. – 31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1. – 31. 12.

svinja:

1. 7. – 31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1. – 31. 12.

Poljski zajec

1. 10. – 15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11. – 28. 2.

Jazbec

1. 8. – 31. 12.

Lisica

1. 7. – 15. 3.

Šakal

1. 7. – 15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8. – 31. 3.

Navadni polh

1. 10. – 30. 11.

Alpski svizec

1. 9. – 30. 10.

Pižmovka

1. 1. – 31. 12.

Nutrija

1. 1. – 31. 12.

Fazan

1. 9. – 28. 2.

Poljski jerebica (gojena)

1. 9. – 15. 11.

Raca mlakarica

1. 9. – 15. 1.

Šoja

1. 8. – 28. 2.

Sraka

1. 8. – 28. 2.

Šiva vrana

1. 8. – 28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Ne želim si komercializacije lova ne privatizacije lovišč ne spreminjanja lova v šport za elito!

Alojz Kovšca, predsednik LZS

Spoštovane tovarišice lovke in tovariši lovci, tokrat se prvič oglašam v novi vlogi prvega med enakimi, predsednika Lovske zveze Slovenije. Najprej bi se vam rad zahvalil za izkazano zaupanje. Še posebno sem hvaležen vsem tistim, ki ste mi izrekli javno podporo od samega začetka volilnih opravil. Z delom si bom prizadeval pridobiti zaupanje tudi tistih, ki jih s predstavitvijo programa nisem uspel prepričati.

Volitve so praviloma čas za »inventuro« delovanja sistema. Dobre prakse se nadaljujejo v programih, pomanjkljive kličejo po novih rešitvah.

Ob tej priložnosti bi rad izpostavil, da je dosedanje vodstvo LZS uspešno opravilo svoje poslanstvo. Dozdajšnji predsednik, mag. Lado Bradač, strokovna služba LZS z direktorjem mag. Božom Zakrajškom na čelu, Upravni in Nadzorni odbor ter Komisije LZS si zaslužijo pohvale in hvaležnost članstva za dobro opravljeno delo. Lovska zveza je enotna organizacija z visoko stopnjo moralne zavesti in čvrsto vpeta v družbeno okolje. Naravovarstveno nalogo opravlja učinkovito, kar se kaže v številnosti in številčnosti vrst prostoživečih živali, varnosti domačih živali in zaščiti kmetijskih pridelovalnih površin ter bogati rastlinsko raznolikost gozdov, polj in travnikov. Poleg svojega temeljnega poslanstva – nadzora in usklajevanja številčnosti lovnih vrst živali – je LZS uspešna tudi na družbenih področjih. Prispevki lovskih dobrodelnih organizacij Diana in Zelenega sklada k reševanju socialnih stisk in posledic naravnih nesreč za marsikoga pomenijo rešitev težkih življenjskih preizkušenj. Krvodajalske in druge dobrodelne akcije zelene bratovščine so naši kamenčki v mozaiku humane in za vse odprte slovenske družbe. Športni dosežki lovskih strelcev na mednarodni ravni nas uvrščajo v sam vrh evropskih lovskih zvez. Lovska kinologija se po dosežkih lahko enakovredno primerja z veliko številčnejšimi nacionalnimi organizacijami članic EU. Na področju znanosti, predvsem naravoslovne, je lovska organizacija nepogrešljiv partner raziskovalcem pri zbiranju in vrednotenju podatkov ter opazovanju, dokumentiranju in proučevanju različnih procesov v naravi. Znanstvene izsledke, ki so plod takšnega sodelovanja, lovci uporabljamo kot neovrgljive argumente v dialogu z zakonodajno in izvršno vejo oblasti. Na področju lovske kulture je bilo veliko doseženega, žal manj javno objavljenega, tako kot se dogaja tudi na drugih slovenskih tradicionalnih področjih.

Novoizvoljeno vodstvo prevzema organizacijo v dobrem

stanju. Obetam si tvorno sodelovanje s člani upravnega odbora, na katerega sestavo predsednik ne more vplivati, pa tudi s komisijami LZS, pri katerih sestavi sem lahko sodeloval.

Program, s katerim sem zmagal na volitvah, je usmerjen predvsem na področja, na katerih lahko dosežemo napredek z razpoložljivimi ljudmi in sredstvi. V njem ni obljub o črpanju javnega denarja in državnem financiranju lovske organizacije na podlagi pridobitve določenega statusa. Zastojnih kosil namreč ni, še posebno ne v odnosih s politiko. Kratkoročne finančne koristi ne odtehtajo tveganja za podrejanje tej ali oni politični opciji in vnašanja političnih konfliktov med lovce, ki smo ena izmed redkih ideološko neobremenjenih družbenih skupin.

Preden spregovorim o spremembah, bi rad poudaril, česa v lovski organizaciji ne želim spreminjati.

Želim si, da bi za zanamce ohranili slovensko lovsko miselnost, ki temelji na enakovrednosti slehernega člana. Lovke in lovci se med seboj tikamo ne glede na starost, izobrazbo in družbeni položaj ter se ne delimo po svetovnem nazoru. Le takšna organizacija bo lahko kljubovala času in obstala navzlic nasprotovanju protilovsko usmerjenih aktivistov.

Želim si tudi, da bi tako kot doslej z vsakokratno vlado sodelovali kot strokovni in zanesljivi partnerji z jasno opredeljenimi naravovarstvenimi, strokovno-etičnimi in tradicionalnimi vrednotami, ne da bi se vmešavali v politiko s podporo ali nasprotovanjem vladnim odločitvam, ki niso povezane z lovstvom in lovom. Kot predsednik ne bom politiziral lovske organizacije z izkazovanjem naklonjenosti tej ali oni politični stranki. Zagotovo pa tudi ne bom zatajil osebnega svetovnega nazora. Človek, ki se ne zna ali ne upa javno osebno opredeliti, ne more biti vodja.

Ne želim si komercializacije lova ne privatizacije lovišč ne spreminjanja lova v šport za elito!

Prav tako si ne želim, da bi se lovska organizacija postavljala ob bok nekaterim drugim nevladnim organizacijam, ki se bolj ali manj odkrito financirajo iz javnih sredstev z »uslužnostjo« do vsakokratne oblasti. Zakon o divjadi in lovstvu nam dovoljuje opravljanje precej široke palete dejavnosti za zagotavljanje obstoja in razvoja organizacije. Z boljšo organiziranostjo na področju lovskega turizma in spremljevalnih športnih ter kulturnih dejavnosti je mogoče pridobivati veliko več sredstev, kot smo jih uspeli doslej. Ne smemo pa pozabiti, da smo prostovoljna in nepridobitna organizacija, zato ne stremimo h kopičenju premoženja, temveč k zagotavljanju pogojev za izpolnjevanje našega temeljnega naravovarstvenega poslanstva.

Gradnja sodobnih, okolju in ljudem prijaznih lovskih objektov je vsekakor naša skupna želja, ki pa mora biti usklajena z našimi finančnimi zmožnostmi in tudi z obstoječimi družbenimi okoliščinami, na katere lovci ne moremo odločilno vplivati.

Lovci pa odločilno vplivamo na izpolnjevanje nujnega

pogoja za uspeh katere koli lovske dejavnosti: ohranjanja in izboljševanja ugleda lovstva v družbi.

V zadnjih desetletjih je slovensko lovstvo skorajda izpuhtelo iz javnih občil. Kot da bi zagrešili kakšen grd kolektivni prestop in postali slab vzgled, smo bili sčasoma umaknjeni iz javne besede in podobe ter nadomeščeni s tistimi, ki so znali bolje izrabit ponujeno priložnost. Namesto da bi komurkoli kaj očitali, bomo pohiteli popraviti zamujeno. V programu sem napovedal nov način gradnje odnosov z javnostjo. Prizadeval si bom za oblikovanje mreže »ambasadorjev« lovstva. S širitvijo nabora članov različnih starosti, izobrazbe in družbenih položajev, ki bodo predstavljali lovstvo z različnih strani in skozi različne življenjske izkušnje, bomo širšemu krogu ljudi omogočili vpogled v lovske dejavnosti ter poistovetenje z lovskimi vrednotami. Pri tem bomo uporabljali tako družabna omrežja kot ciljne informacije o vsebinah sodelovanja z različnimi civilnimi organizacijami, javnimi inštitucijami in stanovskimi združenji.

Preden se lotimo novih projektov, se bomo morali soočiti z obstoječimi težavami. Najprej si bo treba izbrati zemljišča, katerih se želi polastiti Sklad kmetijskih zemljišč z nepravilno razlastitvijo lovskih družin na podlagi slabo spisanega zakona. Avtorji Zakona o skladu kmetijskih zemljišč, s katerim naj bi lastninili zemljišča v družbeni lasti, so prezrli dve dejstvi: prvo, da so društva pridobivala zemljišča s kupoprodajnimi pogodbami, poravnanimi s članarini in prostovoljnimi prispevki članov, s čimer so zemljišča prešla iz družbene lastnine v zasebno lastnino vsakokratnega članstva društev, kar pomeni, da so bile nepremičnine zakonito olastninjene. Drugo, da so društva kot pravne osebe upravičena do lastništva nepremičnin, ki

jih uporabljajo za svoje delovanje. Verjamem, da se bomo kot organizacija uspešno enotno zoperstavili razlaščenju z vsemi legalnimi sredstvi, če bo potrebno, vse do evropskega sodišča.

Večkrat sem poudaril, da ugled lovstva temelji na strokovnem znanju in bogatih delovnih izkušnjah. Že ob prevzemu funkcije starešine LD sem se zavedel, da organizacija ne omogoča sistematičnega izobraževanja članom, ki združujejo voljo, sposobnost in podporo okolja za opravljanje vodilnih funkcij. Če želimo iti s časom naprej, moramo skrbeti za nenehno pridobivanje splošne ravni strokovnosti v organizaciji in uvajati nove izobraževalne vsebine za kandidate za funkcionarje v lovskih družinah in zvezah. Skrb, da se bo izobraževanje formaliziralo v »lovsko strokovni izobrazbeni pogoj za opravljanje funkcije«, je odveč. Lov je prostočasna in prostovoljna aktivnost, zato se kandidati za funkcije odločajo bolj na podlagi prošenj drugih kot na lastno željo. Izobraževanja bomo prilagodili razpoložljivemu času in izvajali na daljavo, po načelu »vzemi ali pusti«.

Pred volitvami sem napovedal spremembe v povezavi z informacijskim sistemom Lisjak, ki je potreben ne le organizacijsko-tehnične prenove, temveč in predvsem tudi vzpostavitve pravičnejših medsebojnih razmerij med vnašalci, uporabniki in nadzorniki podatkov. Če so zemljišča lovskih družin predmet lastninjenja po sili zakona, potem mora tudi delo lovcev, tako kot vsako drugo delo, po sili zakona uživati pravno zaščito.

Tako: pred nami je precej nalog, verjetno bo čas prinesel še dodatne. Skupaj nam bo uspelo.

Dober pogled!

Foto: Štefan Vesel

PREDVIDEN Odstrel 230 medvedov po številnih zapletih končan

STA in n1info.si/novice/Slovenija, 9. 12. 2023 – »Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije je bilo do 10. novembra 2023 iz narave odvzetih vseh 230 rjavih medvedov. Dovoljenje ministrstva za naravne vire in prostor velja do 31. decembra 2023,« je v pisnem odgovoru na vprašanje poslanca **Antona Šturbeja** (SDS) glede odstrela rjavih medvedov v letu 2023, ki je bil na spletnih straneh DZ objavljen v četrtek, odgovorila **Alenka Bratušek**. Dovoljenje za odstrel so na ministrstvu za naravne vire in prostor izdali 13. aprila, a ga je upravno sodišče po vloženi tožbi nevladne organizacije Alpe Adria Green (AAG) 23. maja začasno odredbo zadržalo. Do 25. maja 2023, ko je bil ministrstvu vročen sklep sodišča o začasni odredbi, je bilo sicer iz narave z odstrelom že odvzetih 182 rjavih medvedov. Čeprav je rjavi medved zavarovana živalska vrsta, ki jo varujejo tako mednarodna kot tudi evropska in slovenska zakonodaja, pa je mogoč poseg v populacijo, če so v skladu z uredbo o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah izpolnjeni trije pogoji: če ni druge zadovoljive možnosti, če ravnanja ne škodujejo ohranitvi ugodnega stanja populacije in če gre za enega od razlogov, navedenih v uredbi, kot sta na primer preprečitev resne škode ter zagotavljanje zdravja in varnosti ljudi, je pojasnila Bratušek.

LOVCI IN LOVKA LD MALA NEDELJA NA SKUPNI VEČERJI Z LOVSKIM KRSTOM

Wwww.prlekija-on.net/lokalno/, 13. 12. 2023 – Zelo je snežilo, ko so se v soboto, 2. decembra 2023, lovci in lovka LD Mala Nedelja s partnericami in partnerjem zbirali na griču v Radoslavcih, kjer stoji lovsko zavetišče. Skupna večerja je pomenila slovo od starega leta, osrednji del večerje pa je bil lovski krst treh članov, ki so opravili lovski izpit. Kot nam je povedal **Štefan Lovrenčec**, tajnik LD Mala Nedelja, že nekaj let niso imeli lovskih pripravnikov, zdaj pa so imeli kar tri. Krščenci so bili: **Andrej Ciglarič** iz Godemarcev, **Anej Cigula** iz Moravcev in **Sebastjan Rovtar** iz Drakovcev. V krstnem

Foto: Otton Naglost

odboru pa so bili starejši izkušeni člani LD: **Franč Vajndorfer** kot predsednik krstnega odbora, **Branko Žnidarič** kot član, **Tomaž Šišernik** kot član in seveda je bil prisoten tudi **dr. Šnef, Marijan Hedžet**, ki je krščence temeljito pregledal in na koncu ugotovil, da so vsi kandidati – kljub ne preveč dobremu stanju – dovolj zdravi, da so lahko lovsko krščeni, da bodo postali polnopravni člani zelene bratovščine. Dvorana v lovskem domu je bila nabito polna, saj so bili prisotni tudi sorodniki vseh treh krščencev. V začetku je predsednik častnega razsodišča opisal življenjepis krščencev.

Življenjska pot je nekatere od njih vodila tudi po tujini: Avstriji, Nemčiji in Ameriki. Na koncu so člani LD in drugi prisotni krščencem čestitali, saj so postali enaki med enakimi v LD Mala Nedelja. Sledila je večerja, zatem pa druženje z živo glasbo.

ČUDOVIT POSNETEK SREČANJA Z ROZETASTIM RISOM V BLIŽINI SNEŽNIKA

Wwww.n1info.si/novice/slovenija/ – Projektna ekipa LIFE Lynx je na družbenem

omrežju Facebook delila čudovito srečanje z risom, ki ga je posnel avtor **Vinko Iskra**. Kot so zapisali v objavi, ima ris na posnetku rozetast vzorec kožuha in bi bil zato lahko potomec preseljenega risa **Katalina**, ki ima teritorij nedaleč od Snežnika. »V Sloveniji, pred doselitvami risov v okviru projekta LIFE Lynx, nismo zaznavali risov z rozetastim vzorcem,« so poudarili. Kot so še dodali, so v lanskem sezoni na Katalinovem teritoriju s fotopastmi posneli dve samici z mladiči, ki pa so imeli rozetast vzorec kožuha. »Mladiči, rojeni 2022, so zdaj v fazi vzpostava-

ljanja svojega teritorija in ris na posnetku bi lahko svojo srečo iskal v snežniških gozdovih. Tam sicer zadnja leta ne zaznavamo stalnih teritorialnih risjih parov, kar pomeni, da je tam prostora za rise verjetno še dovolj,« so še zapisali in hkrati dodali, da takšni posnetki zelo pripomorejo k poznavanju stanja naše risje populacije. Zato se zahvaljujejo vsem, ki jih delijo z njimi. O tem je istega dne poročal tudi portal www.24ur.com.

RAZVIL APLIKACIJO ZA OCENJEVANJE LOVSKIH TROFEJ

DNEVNIK, 18. 12. 2023 (Vesna Levičnik) – Kamniški podžupan Uroš Pirc nikoli ni

skrival, da ga politika ne zanima. Bolj kot politični parket ga ženejo operativni projekti, kar je dokazal tudi med avgustovskimi poplavi in kasneje, ko je zaradi hude bolezni župana **Mateja Slaparja** začasno prevzel vodenje kamniške občine. Morda mu prav zato zadnje mesece zmanjkuje časa, da bi se še bolj posvetil nadaljnjemu razvoju brezplačne lovske aplikacije I-trophy, ki je namenjena lovcem. Sam je od nekdaj aktiven član LD Tuhin, a kot pove, nikoli ni bil lovec na trofeje. »Sem bolj lovec za opazovanje divjadi, ki stremlji k ohranjanju ustreznih življenjskih razmer za divjad. Predvsem v zimskih mesecih so te aktivnosti vezane na visokogorje, predvsem na Menini planini, kjer je zaradi visokega snega pozimi treba divjadi olajšati hude zimske razmere, tudi z zagotavljanjem hrane, pred-

vsem pa mirnih območij, kjer lažje prezimi,« je pojasnil Pirc. Tudi sicer je lova na trofeje pri nas zelo malo oziroma praktično skoraj nič. Kot je dejal sogovornik, je v celotni lovski organizaciji malo takih, ki bi to počeli. »Tisti redki pogosto hodijo loviti v tujino,« je zagotovil sogovornik, čigar ideja je bila oblikovati lovsko aplikacijo I-trophy. »Brezplačna lovska aplikacija je plod večletnega razmišljanja o tem, kako bi lovcem olajšal ocenjevanje trofejnih delov divjadi, se pravi srnjaka, jelena, divjega prašiča, muflona, kar jim v končni fazi nalaga tudi zakonodaja, ki ureja upravljanje divjadi. Vrednostne točke so že vse opisane v knjigah, zato nisem ničesar novega odkril, ampak knjige po navadi le ne nosiš s sabo,« je dejal Pirc in dodal, da sam sicer ni človek mobilnih telefonov in aplikacij. »A vidim, kam svet drvi in kje je prihodnost.«

EVROPSKA KOMISIJA PREDLAGA ZMANJŠANJE VARSTVENE RAVNI VOLKOV

DELO, 20. 12. 2023 (Maja Prijatelj Videmšek) – Evropska komisija je predlagala Svetu ministrov EU znižanje varstvenega statusa volkov v EU iz »strogo zavarovane« v »varovano vrsto« v okviru Bernske konvencije. Potrditev odločitve bi olajšala postopke za odobritev odstrela volkov. Zdajšnji varstveni status volka po Bernski konvenciji je »bil določen na podlagi razpoložljivih znanstvenih podatkov v času pogajanj o konvenciji leta 1979. Na podlagi poglobljene analize statusa volka v EU, ki je bila prav tako objavljena danes (tistega dne – op. ur.), komisija predlaga, da se status volka spremeni v »zaščitena« namesto »strogo zaščitena«,« so zapisali v sporočilu za javnost. Poskušali smo se seznaniti z omenjeno analizo, vendar povezava na spletno stran, kjer naj bi bila objavljena, ne deluje. Komisija s predlogom sledi svoji napovedi iz septembra, da se bo na podlagi zbranih podatkov odločila o predlogu za spremembo varstvenega statusa volkov, kjer je to primerno, in za posodobitev pravnega okvira, ki bi po potrebi državam omogočil več prilagodljivosti pri upravljanju populacij volkov. Sprememba varstvenega statusa volkov po Bernski konvenciji je pogoj za vsako podob-

no spremembo statusa volkov na ravni EU, pojasnjujejo v komisiji in dodajajo, da njihov predlog »v veliki meri ustreza stališču iz Resolucije evropskega parlamenta od 24. novembra 2022«.

LOVSKO ZVEZO BO VODIL ALOJZ KOVŠKA

STA, 20. 12. 2023 – V prihodnje bo Lovsko zvezo Slovenije vodil **Alojz Kovšca**. Delegati so mu petletni mandat, ki ga bo začel 15. januarja, zaupali na občnem zboru v Novem mestu. Kovšca bo na položaju nasledil **Lada Bradača**. »Obljubljam vam, da bom v mandatu, ki je pred menoj, deloval v korist Lovske zveze Slovenije, v korist vseh lovk in lovcev v Republiki Sloveniji in da bom spoštoval lovski etični kodeks,« je po izvolitvi povedal Kovšca, sicer nekdanji predsednik Državnega sveta. Na tajnem glasovanju je prejel 55 glasov, njegov protikandidat **Darko But** pa 53. Glasovalo je 109 delegatov od skupno 112, ena glasovnica je bila neveljavna.

V DOBRAMI LETOS BREZ SKUPNIH LOVOV

Www.ovtar24.si - 22. 12. 2023, (M.T.) – Na delovnem posvetu so člani Lovske družine (LD) Dobrava v Slovenskih goricah prislunili poročilu gospodarja **Vlada Steinfelserja** o doseženih rezultatih upravljanja v lovišču. Ker so se naravne razmere za malo divjad (poljski zajci, fazani in jerebice) drastično poslabšale in je ta divjad resno ogrožena, so se letos povsem odpovedali tradicionalnim skupnim jesenskim lovom. V okviru LUN so izpolnili načrt odvzema (odstrel in izgube zaradi povozov, košnje in divjanja potepuških psov) srnjadi, ki je njihova edina gospodarsko pomembna vrsta divjadi. Del trofejnih srnjakov so ponudili tujim gostom, ki zaradi vrhunskih trofejnih rogovij redno prihajajo v njihovo lovišče. Uplenili so tudi veliko lisic in sivih vran, ki kmetom povzročajo občutno škodo na senenih in silažnih balah. Na delovnem posvetu so pooblastili vodstvo LD, da imenuje organizacijski odbor za praznovanje 70-letnice ustanovitve te LD, ki bo predvidoma konec junija 2024.

Pripravil:
dr. Marjan Toš

Foto: Marjan Toš

Bobri so se vrnili tudi v reko Drvanjo

Napredna tehnologija ni nujno tudi napredek!

V mojem petinpetdesetletnem lovskem stažu se način lova in gojitve (zdaj pravilno upravljanja) divjadi popolnoma spremenila. Dozdeva se mi, da me je čas povozil. Pa je res tako prav? Dolga leta smo lovci živeli z naravo, jo opazovali in dejansko varovali. Poznati smo morali teren (lovišče), nava-de divjadi, biti v dobri telesni kondiciji in tudi dobri strelci. Odstrel divjadi smo opravljali samo po vnapij določenih smernicah. Krmili smo jo samo pozimi, v res slabih vremenskih razmerah. Na krmiščih je bil odstrel strogo prepovedan. Tudi optičnih pripomočkov na orožju še nismo imeli.

Pred dobrim desetletjem sem prvič opazil, da gre lov v popolnoma drugo smer. Tuji gost je imel na puški sodobno optiko, povezano z računalnikom, in je lahko s primernim kalibrom puške streljal do razdalje tisoč metrov. Puško je imel računalniško popolno pripravljeno na strel. Računalnik mu je v daljnogledu namerilni križ avtomatsko »popravil« na prave parametre (spremenljivke). To sem sicer poznal iz služenja v JLA (artileriji) in se je imenovalo »podpuna priprava«. Vendar: ali je lovski gost na tako daljavo sploh vedel, kaj strelja?

Priča sem bil tudi drugi podobni situaciji na lovu v tujini. Lovski gost je prosil, če bi lahko šel ponoči na prežo in odstrelil košuto. Zagotovil je, da ima na puški optiko, s katero v popolni temi vidi kot

podnevi. Lastnik lovišča mu je dovolil odhod na lov. Kmalu se je vrnil ves vesel in nas obvestil, da je že uplenil košuto. Odšli smo na mesto odstrela, da bi odpeljali uplenjeno žival. Toda – kaj je ležalo tam? Namesto košute je ležal jelen. Ugotovili smo, da je imel daljnogled, ki zazna temperaturne razlike, vendar rogovje ne od-daja temperature ...

Uporaba napredne tehnologije in njenega nadaljnega ra-

loviščih nameščene kamere. Lovci so hitro ugotovili, da je to super zadeva tudi za kontrolo obiskov in lov divjadi na krmiščih. Pojavile so se kamere – pasti, ki prek interneta pošiljajo sliko kar do-besedno »v posteljo«. Super zadeva, ni bilo potrebnega več dolgočasnega čakanja in zmrzovanja! Ko pride slika, se oblečeš, pritiho-tapiš na prežo in kmalu lahko odstreliš divjad na krmišču. Paziti moraš samo

kandidat lahko opravlja izpit, velika krivda leži prvenstveno na vodstvu njegove LD, iz ka-tere prihaja. In takšno početje žal pospešuje tudi revija Lovec z objavljanjem komercialnih oglasov za tovrstno opremo.

Sprašujem se, kaj je na-slednja faza tehnološke nad-gradnje lova. Robotizacija? Bo kar iz postelj omogočeno streljanje s puškami, namešče-nimi na prežah?

Ne trdim in si ne želim, da

Ponekod drone uporabljajo celo na skupinskih lovih, da ugotovijo, kje je divjad.

zvoja je počasi začela prihajati tudi k nam. Zakonsko so bili najprej dovoljeni nočni dvogledi, nato še s termovizijo za opazovanje divjadi. Ker smo lovci iznajdljivi in dovtetni za vse novosti, so se take naprave kmalu pojavile prek raznih »adaperjev« tudi na strelnih na daljnogledih; **izključno dovoljeni samo za odstrel divjih prašičev** (za zmanjšanje njihove številčnosti zaradi APK), s časom pa se je to marsikje razširilo kar na vse, kar se pojavi. Razmišljanja se usmerjajo celo, da bi moral biti dovoljen lov na jelenjad ponoči – s takimi pripomočki. To pa je za večino poštenih in etičnih lovcev povsem nesprejemljivo.

A tehnološki napredek je šel hitro naprej. Za opazo-vanje gibanja risa so bile v

na ugoden veter. Pojavljajo pa se napake pri odstrelu, saj vsi instrumenti različne kakovosti ne dajejo dovolj ostre slike. Dan je le dan.

Najnovejša oblika lova pa je z uporabo dronov. Z njim lahko prečešje lovišče. Ponoči na dron namestijo termokamero. Ko najdejo divjad, tam organizirajo lov. Taka oblika lova je ponoči idealna za lov na koruz-nih njivah. Prepričani so, da je tak lov varen, posebno ker so vsi udeleženci opremljeni z nočnogledi in termovizijami.

O zanimivem primeru mi je pripovedoval prijatelj, član izpitne komisije za opravljanje lovskega izpita. Kandidat ni imel pojma o lovu, ne o divjadi, etičnem kodeksu itn., hvalil pa se je, da ima najsodobnejšo puško z vsemi najsodobnejšimi optičnimi pripomočki. Da tak

se moramo vrniti v stare čase. Morda bo kdo rekel »Na lov z lokom in puščicami ali s kremenjačami.« Moj namen je le poudariti, da se je sodobna oblika lova kar veliko lovcev osredotočila na odstrel (z avtom do preže in strel), povsem pa je zamrla skrb za etičen lov divjadi in trajnostno varstvo narave. Za nepozabna doživetja, kot je lov srnjaka v prsku in/ali na zalaz ter lov jelena v ruku, so takšni »sodobni lovci« žal prikrajšani.

Navedene oblike sodobne-ga lova če že niso večinoma zakonsko sporne, so povsem sporne z vidika lovske etike. Divjadi ne dajo več skoraj no-bene možnosti dolgoročnega preživetja.

Marjan Miklič,
LD Dobrepolje

Avtorje besedil, namenjenih za objavo v rubriki *Mnenja in predlogi*, obveščamo, da uredništvo sprejema besedila z največ 4000 znaki brez presledkov. Mnenja avtorjev niso nujno tudi stališča uredništva ali vodstva LZS.

Uredništvo

Foto: Marjan Artnak

UPOŠTEVANJE VPLIVA RISA, VOLKA IN ŠAKALA PRI UPRAVLJANJU PARKLJASTE DIVJADI

Pri lovskoupravljaljskem načrtovanju stremimo k enotnosti upravljaljskih pristopov na ravni države, obenem pa se želimo smiselno prilagajati raznolikim okoljskim razmeram v Sloveniji, ki pomembno vplivajo na divjad in njeno upravljanje. Dinamiko populacij (zlasti parkljaste) divjadi sopogojuje tudi prisotnost velikih oz. večjih vrst zveri, zlasti risa, volka in šakala. Prilagojeno upravljanje parkljaste divjadi, ki upošteva vpliv risa in volka, smo pri nas prvič uvedli po letu 2013 na podlagi takratnih razmer in poznavanja medvrstnih odnosov. Od takrat so se v okolju zgodile številne spremembe, vključno s širjenjem populacij zveri. Obenem smo začeli uvajati nekatere spremembe v pristopih načrtnega upravljanja parkljaste divjadi. Zato smo na Zavodu za gozdove Slovenije v sodelovanju s projektom LIFE Lynx leta 2022 pripravili smernice za upoštevanje risa in volka pri upravljanju parkljaste divjadi. Kasneje smo v okviru priprave dolgoročnih načrtov lovskoupravljaljskih območij za obdobje 2021–2030 dodali še smernice za upoštevanje vpliva šakala. V prispevku pojasnjujemo, zakaj in na kakšen način bomo v prihodnjih lovskoupravljaljskih načrtih upoštevali vpliv risa, volka in šakala pri upravljanju populacij pri nas živečih vrst parkljaste divjadi.

Pri nas živče vrste parkljaste divjadi, zlasti srnjad, jelenjad, divji prašič, gams in muflon, so ključne plenske vrste risa, volka in deloma tudi šakala. Plenjenje osebkov parkljaste divjadi vpliva na številčnost, vitalnost, starostno-spolno strukturo, sezonsko dinamiko, dnevno-nočni ritem in druge značilnosti populacij divjadi oz. posameznih osebkov. Po drugi strani gostota in nekatere druge značilnosti populacij plenskih vrst vplivajo na vitalnost plenilcev (risa in volka) ter tako na dolgoročno ohranjanje pa tudi na prehranski izbor plenilcev. Slednje je neposredno pomembno tudi z vidika človekovih interesov, saj lahko npr. pomanjkanje naravnega plena (parkljaste divjadi) pomeni povečano verjetnost plenjenja rejnih/domačih živali. Obenem so vrste, ki so plen zveri, tudi najbolj lovno zanimive oz. lovno-gospodarsko pomembne vrste divjadi, kar lahko vpliva na strpnost (zlasti lovcev) do zveri. Z vidika usklajevanja navedenih odnosov

med divjadjo, zvermi in človekom je treba upravljanje parkljaste divjadi smiselno prilagajati glede na vplive zveri.

V preteklosti sta bila od plenilcev parkljaste divjadi pri nas razširjena predvsem volk in deloma tudi ris; obe vrsti zveri sta bili prisotni predvsem v južnem (dinarskem) delu Slovenije, kjer sta bili njuni prevladujoči plenski vrsti jelenjad in srnjad. V letu 2013 so bile v okviru projekta LIFE Slowolf zato pripravljene smernice za upoštevanje vpliva volka in risa pri načrtovanju upravljanja jelenjadi in srnjadi, ki so bile kasneje upoštevane pri pripravi lovskoupravljaljskih načrtov. Pri načrtovanju odvzema srnjadi in jelenjadi na območju redne prisotnosti risa in volka (primerjalno z območji, kjer plenilca nista prisotna) sta bili ključni razliki širša dopustna odstopanja pri realizaciji odvzema in »manj stroga« (ohlapnejša) vezava oz. predpisano razmerje med odstrelom samcev (srnjakov, jelenov) in odstrelom samic (srn, košut). Navedene prilagoditve upravljanja srnjadi in jelenjadi so bile predhodno usklajene in kasneje dobro sprejete pri upravljaljskih loviščih.

V Sloveniji sta se v zadnjih letih populaciji volka in risa prostorsko razširili – zlasti v alpsko in predalpsko območje, kjer sta v primerjavi z dinarskim območjem kot plenski vrsti (pogostejše) prisotna tudi gams in muflon. Številčno in prostorsko se je zelo povečala tudi populacija šakala, zaradi česar smo pričeli bolj zaznavati tudi njegov vpliv na srnjad. Zato smo prepoznali potrebo po ponovnem razmisleku glede najbolj optimalnih prilagoditev načrtnega upravljanja vrst parkljaste divjadi glede na vpliv omenjenih plenilcev. Obenem smo za načrtovalsko obdobje 2021–2030 uvedli še nekatere druge spremembe upravljaljskih pristopov (npr. splošna opustitev vezave odstrela košut na odstrel jelenov), zaradi katerih prejšnji režimi upravljanja jelenjadi in srnjadi glede upoštevanja vpliva risa in volka niti niso bili več smiselni.

Postopek priprave novih prilagoditev upravljanja parkljaste divjadi

Pri pripravi novih prilagoditev upravljanja parkljaste divjadi glede na vpliv zveri smo izhajali iz spremenjenih okoljskih razmer (zlasti širjenje populacij zveri) in se naslonili na vsa dostopna (tudi novejša) spoznanja o odnosu med zvermi in njihovimi plenskimi vrstami. Obenem pa smo želeli take upravljaljske prilagoditve, ki bodo znotraj strokovnih ekološko-bioloških okvirov izhajale iz terenskih opažanj in izkušenj ter želja upravljalcev lovišč. Le-ti so namreč vir neprecenljivih izkušenj, obenem pa uporabniki lovskoupravljaljskih načrtov. Zato je proces

Foto: Len Hočevar

Medtem ko je srnjad v Sloveniji glavni risov plen, občasno pleni tudi (zlasti manjše/mlajše) osebkje jelenjadi.

priprave novih smernic za prilagojeno upravljanje parkljaste divjadi potekal v tesnem sodelovanju z upravljalci lovišč – lovci.

Proces priprave smernic smo začeli v okviru projekta LIFE Lynx, kjer smo se omejili na upoštevanje vpliva risa in volka. K sodelovanju smo povabili upravljalce lovišč Notranjskega, Zahodnovisokokraškega, Triglavskega, Gorenjskega, Kočevsko-Belokranjskega in delov Novomeškega ter Primorskega lovskoupravljaljskega območja (LUO). Njihove izkušnje, mnenja in predloge v povezavi z obravnavano tematiko smo najprej zbrali dopisno in jih proučili v okviru strokovnih služb Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS). Možne rešitve oz. konkretne upravljaljske prilagoditve smo nato ponovno usklajevali z lovci v okviru štirih območnih delavnic. Na tej osnovi smo na ZGS pripravili prvi osnutek dokumenta, v katerem smo predlagali prilagoditve upravljanja srnjadi, jelenjadi, gamsa in muflona, upoštevaje prisotnost risa in volka, kasneje pa smo vključili še vpliv šakala. Tak osnutek je v nadaljevanju v sklopu priprave strateških dokumentov s področja lovskega načrtovanja obravnavala strokovna skupina, sestavljena iz predstavnikov Lovske zveze Slovenije, raziskovalcev s področja velikih zveri in divjadi ter lovskih načrtovalcev na ZGS. Po dokončni uskladitvi so bile upravljaljske prilagoditve vključene v Smernice za upravljanje divjadi v Sloveniji v obdobju 2021–2030¹ in posledično v dolgoročne lovskoupravljaljske načrte za obdobje 2021–2030. Zaradi dolgotrajnega postopka sprejemanja dolgoročnih načrtov

(sprejeti so bili šele novembra 2023) bodo upravljaljske prilagoditve v praksi zaživele šele z dvoletnimi lovskoupravljaljskimi načrti za leti 2025 in 2026.

Splošne značilnosti prilagoditev upravljanja parkljaste divjadi glede na vpliv zveri

Glede na prekrivanje prostorske razširjenosti vrst parkljaste divjadi in obravnavanih vrst zveri ter glede na njihov prehranski izbor smo prilagoditve upravljanja divjadi načrtovali pri naslednjih kombinacijah vrst divjadi in njihovih plenilcev: srnjad (upoštevajo vpliv volka, risa in šakala), jelenjad (upoštevajo vpliv volka), gams (upoštevajo vpliv volka in risa), muflon (upoštevajo vpliv volka in risa). Pri divjem prašiču zaradi vpliva zveri nismo predvideli upravljaljskih prilagoditev. Zaradi večanja številčnosti, prostorskega širjenja, povzročanja škode v kmetijstvu, nevarnosti pojava, širjenja in prenosa afriške prašičje kuge na domače prašiče ter drugih neželenih vplivov divjega prašiča v okolju, so upravljaljski cilji pri tej vrsti izrazito usmerjeni v zmanjševanje oz. preprečevanje večanja številčnosti populacije. Kakršne koli prilagoditve za to vrsto niso smiselne oz. bi bile lahko celo v nasprotju z upravljaljskimi cilji za to vrsto.

V nadaljevanju predstavljamo način izbire območij, kjer veljajo posamezne upravljaljske prilagoditve, in povzemamo druge splošne značilnosti prilagoditev.

Prilagojeno upravljanje divjadi navedenih vrst velja izključno na območju t.i. redne prisotnosti volka oz. risa oz. šakala, pri čemer redno prisotnost vrst zveri ugotavljamo za vsako posamezno lovišče.

¹ Ključne spremembe, ki jih prinašajo nove smernice in načrti lovskoupravljaljskih območij za obdobje 2021–2030 bomo predstavili v eni od naslednjih številcev revije Lovec.

Foto: arhiv LIFE lynx

Prilagoditve upravljanja jelenjadi, srnjadi, gamsa in muflona smo oblikovali skupaj z lovci. Delavnice z upravljalci lovišč so bile na območjih, kjer zveri najbolj vplivajo na divjad in njeno upravljanje.

Območja redne prisotnosti ugotavljamo in posodablamo ob vsakokratni pripravi dvoletnih načrtov lovskoupravljaljskih območij in veljajo za celotno dvoletno obdobje veljavnosti načrtov. Pri volku za redno prisotnost šteje dokazana prisotnost teritorialnega volčjega tropa oziroma vsaj ena potrjena reprodukcija (leglo) v prejšnjem dvoletnem obdobju. Upošteva se tudi redno prisotnost posameznega teritorialnega volka na območjih prostorskega širjenja volkov. Pri risu za redno prisotnost šteje dokazana prisotnost teritorialnega osebk v zadnjem dvoletnem obdobju. Kot redna prisotnost šakala se šteje zabeležena prisotnost teritorialnega tropa vsaj dve sezoni zapored. Podlaga za ugotavljanje oz. potrjevanje redne prisotnosti so uradna spremljanja (monitoringi) vrst zveri, ki jih pri nas izvajamo periodično.

Pri načrtovanju konkretnih upravljaljskih prilagoditev smo pretežno izhajali iz naslednjih ugotovitev: (i) v večini primerov plena zveri lovci ne odkrijejo in ga torej ne morejo evidentirati kot odvzem, (ii) zveri vsaj na splošno pogosteje plenijo samice kot samce in pogosteje mlajše osebk kot starejše, (iii) prilagoditve morajo biti spodbudne (stimulativne) z vidika upravljalcev lovišč (npr. z vidika evidentiranja najdenih izgub zaradi plenjenja ipd.). Na osnovi navedenih izhodišč so prilagoditve usmerjene v naslednja določila načrtnega upravljanja (načrtovanja odvzema) divjadi: (i) prilagajanje (zmanjševanje) načrtovane višine odvzema, (ii) prilagajanje starostno-spolne strukture odvzema (zlasti manjši delež samic), (iii) večja dopustna odstopanja pri realizaciji odvzema (zlasti navzdol), (iv) rahljanje določil glede zavezujoče vezave/razmerja med odstrelom samcev in samic. V nadaljevanju po posameznih vrstah parkljaste divjadi navajamo uvedene upravljaljske prilagoditve.

Prilagoditve upravljanja srnjadi

Glede višine načrtovanega odvzema velja splošno načelo, da se ob ugotovljenih izrazitih vplivih velikih zveri, posledica katerih je padajoč trend številčnosti srnjadi (in to ni skladno s ciljem upravljanja), zmanjšuje načrtovana višina odvzema. V primeru ocene, da je populacija srnjadi lokalno ogrožena, je mogoče celo, da odvzema srnjadi ne načrtujemo (oz. načrtujemo odvzem 0).

Način prilagoditve dopustnih odstopanj realizacije odvzema in vezave odstrela srn in mladice² na odstrel srnjakov starosti 2+ se razlikuje glede na gostoto srnjadi oz. načrtovano višino odvzema srnjadi. Večje prilagoditve uvajamo zlasti tam, kjer so gostote srnjadi majhne, saj bi na takih območjih pomanjkljivo prilagojeno upravljanje ob intenzivnem vplivu zveri lahko še posebno negativno učinkovalo na vitalnost lokalnih populacij srnjadi. Tako ločimo tri območja prilagoditev:

(i) območja lovišč s številčno zelo majhnim odvzemom (načrtovan letni odvzem do enega osebk na 100 ha lovne površine): dopustna odstopanja realizacije odvzema za vse razrede in skupaj znašajo -100 % in +20 % (kjer ni zveri -20 % in +20 %); vezava odstrela srn in mladice z odstrelom srnjakov 2+ se na takih območjih ukine;

(ii) območja lovišč z zmerno majhnim odvzemom (načrtovan letni odvzem od enega do dva osebk na 100 ha lovne površine): dopustna odstopanja realizacije odvzema za vse razrede in skupaj znašajo

² Z dolgoročnimi lovsko upravljaljskimi načrti za potrebe načrtovanja združujemo srne starosti 2+ in mladice, zato tudi vezavo odstrela samice/samci vezemo na združen razred srn in mladice. Predpisana vezava (kjer ni zveri) znaša 120 % odstrela srn in mladice v primerjavi z odstrelom srnjakov.

-40 % in +20 %; vezava odstrela srn in mladice znaša vsaj 60 % višine odstrela srnjakov 2+;

(iii) območja lovišč s številčno večjim odvzemom (načrtovan letni odvzem več kot dva osebk na 100 ha lovne površine): na takih območjih kljub redni prisotnosti volka/risa/šakala upravljanje srnjadi načrtujemo enako kot na območjih brez redne prisotnosti volka/risa/šakala.

Prilagoditve upravljanja jelenjadi

Uvedene prilagoditve upravljanja jelenjadi so razmeroma preproste in obsegajo dve določili.

(i) Medtem ko na splošno v Sloveniji zaradi ciljev preprečevanja večanja oz. zmanjševanja gostot populacij jelenjadi povečujemo načrtovani strukturni delež košut v odvzemu (do 30 %), je na območju redne prisotnosti volka delež košut načeloma omejen na 25 %.

(ii) Če volk upleni jelena starosti 5+ let, to ne vpliva na možnost odstrela jelena. V takem primeru se dovoljeno odstopanje realizacije odvzema jelenov razreda 5+ let poveča za toliko, kot znaša število evidentiranih izgub zaradi volka v tem razredu. Na tak način želimo preprečiti morebitno prikrivanje izgub jelenov pri upravljalcih lovišč.

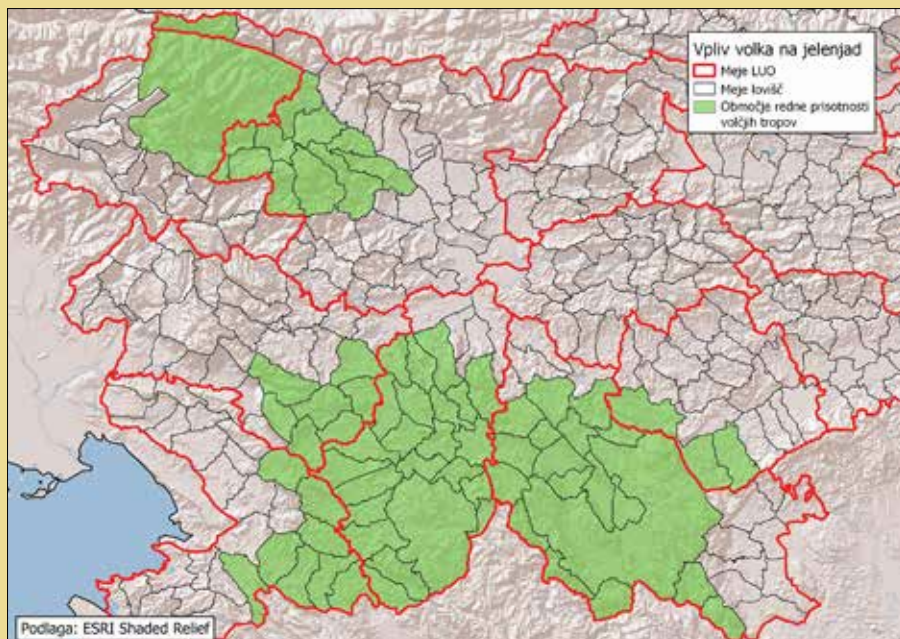
Prilagoditve upravljanja gamsa

Pri nas je dejanski vpliv risa in volka na gamsa pretežno neraziskan. Na podlagi tujih raziskav pričakujemo priložnostno plenjenje vseh spolnih in starostnih kategorij. Opaznejši vpliv plenjenja gamsa pričakujemo zlasti v pretežno gozdnatih srednjegorskih loviščih.

Upravljanje gamsa na območjih redne prisotnosti risa in volka obsega dve preprosti določili: (i) načrtovanje višine odvzema prilagajamo ocenam trendov populacije gamsa; (ii) dopustno odstopanje realizacije skupnega odvzema se navzdol poveča na -30 % (sicer znaša -20 %).

Prilagoditve upravljanja muflona

Vpliv volka in risa na muflona je nepredvidljiv, lahko je tudi zelo velik in pomeni celo iztrebitev posameznih kolonij muflonov. Obenem upravljaljski cilji pri muflonu kot tujerodni vrsti niso prvenstveno ohranitveno naravnani. Zato je v primeru pojava risa in/ali volka v loviščih z mufloni možnost odločanja o »izkoriščanju« populacije z lovom v veliki meri prepuščena upravljalcu lovišča oz. je dopustno, da lahko v takem primeru upravljalavec z intenzivnejšim odstrelom

Grafična predstavitev območja prilagojenega upravljanja jelenjadi (zeleno obarvana lovišča), kot bi veljalo za leto 2023 (na podlagi podatkov o prisotnosti volkov v letu 2022). Pri prilagoditvah bo smiselno upoštevan tudi splošen načrtovalski režim (npr. ali je lovišče uvrščeno v osrednje ali robno območje).

bolj poseže v populacijo muflona. Skladno s tem dopustna odstopanja realizacije odvzema za vse razrede in skupno znašajo –100 % in +100 % (sicer –20 % in +20 %) ob pogoju, da to ni v izrazitem nasprotju z drugimi lokalnimi cilji upravljanja muflona (npr., ko je cilj popolna iztrebitev muflona).

Na koncu

Značilnosti populacij in vedenje osebkov divjadi različnih vrst se razlikujejo

na območjih, kjer so prisotni plenilci, v primerjavi z območji, kjer plenilcev ni. Vendar pa je predstava lovcev o dejanskih vplivih zveri na divjad nemalokrat pretirana, kar še zlasti velja za območja, kjer se zveri pojavljajo na novo. Zverem ni »v interesu«, da bi iztrebile svoj plen in so zato tudi razvile evolucijske mehanizme – npr. teritorialnost – ki jim onemogočajo lokalne prenamnožitve. Dokaz za to so ne nazadnje tradicionalna območja prisotnosti zveri, kjer divjadi (kot izključna posledica vpliva zveri) ne zmanjkuje.

V interesu naše družbe (pa tudi zakonodaje oz. predpisov) je, da ohranjamo vitalne populacije zveri, kar zlasti velja za risa in volka, ki sta strogo zavarovani vrsti. Obenem želimo ohranjati vitalne populacije domorodnih vrst divjadi in te populacije tudi trajno(stno) »izkoriščati« z lovom. Zlasti pa želimo, da se zveri prehranjujejo z naravnim plenom in ne z našimi rejnimi/domačimi živalmi. S smiselnimi prilagoditvami upravljanja parkljaste divjadi pomagamo zagotavljati vse navedene interese.

S prilagajanjem upravljanja divjadi ne moremo (in ne znamo) tesno slediti spektru vseh mogočih razmer v populacijah zveri in divjadi (npr. prisotnost enega ali dveh vrst plenilcev, različna številčnost volčjih tropov, različne gostote divjadi). Namesto tega smo želeli skupaj z lovci vzpostaviti robustne in pregledne režime upravljaljskih prilagoditev, ki so tudi dovolj razumljivi za upravljavce lovišč, obenem pa dovolj prilagodljivi večini okoljskih razmer.

Dr. Matija Stergar, Andrej Rot, Matej Bartol

PS: Viri in literatura so dostopni pri avtorju članka; e-naslov: matija.stergar@zgs.si

**ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE**

Foto: Marjan Artnak

ŠE VČERAJ KORISTNE TUJERODNE VRSTE, DANES PA ŽE AGRESIVNE INVAZIVKE

V našem okolju si na splošno ne želimo tujerodnih vrst, še posebno če so invazivne. Toda resnica je, da bi si dandanes brez številnih tujerodnih rastlinskih vrst težko predstavljali naša življenja. Koruza, krompir, fižol, paradižnik in paprika so pomembni sestavni deli človekovega jedilnika, pa tudi rejnih živali. Vse te vrste prihajajo iz Amerike in so na Stari celini v bistvu tujerodne vrste, čeprav smo jih Evropejci posvojili in jih vzeli za svoje.

Z veliko večino tujerodnih vrst sploh ni nikakršnih težav, le nekaj je takšnih, ki si jemljejo pravico rasti čisto po svoje in se divje razširjati v naših gozdovih. Invazivke lahko dolgoročno zelo slabo vplivajo na naše naravne ekosisteme, ki so osupljivo popoln splet vseh organizmov, odnosov med njimi in neživih dejavnikov okolja. Le ena tujerodna vrsta, ki se vrine v naraven ekosistem, lahko sproži kaskado sprememb, ki povsem porušijo ravnovesje v njem. Tega si ne želimo in to je glavni razlog, zakaj se kar nekako bojimo tujerodnih vrst v naših gozdovih.

Kako so najpogostejše tujerodne drevesne vrste sploh zašle k nam iz daljnih dežel? S čim so nas premamile, da smo jim na široko odprli vrata v evropski prostor in kaj se mora zgoditi, da sprva

neškodljiva tujerodna vrsta postane agresivna invazivka?

Domovinska pravica

Ste se kdaj vprašali, kako dolgo mora biti rastlina prisotna na nekem novem območju, da si vendarle pribori domovinsko pravico in ji ne dodajamo več pridevnika tujerodna? Odgovor sploh ni preprost in niti stroka o tem ni enotna.

V svetu dreves je kar nekaj vrst, ki so bile pred dawnimi tisočletji že prisotne v naših krajih, zdaj pa jih obravnavamo kot tujerodne. Ena takšnih vrst je divji kostanj, ki je bil pred zadnjo ledeno dobo razširjen v osrednji Evropi. Led in nizke temperature mu niso ugajale, zato se mu je uspelo ohraniti le na geografsko zelo omejenem območju na Balkanskem

Pokončno socvetje divjega kostanja, ki je na seznamu tujerodnih drevesnih vrst. Sadimo ga v urbanem okolju kot okrasno mestno drevo.

polotoku, kjer je bilo dovolj toplo in so mu podnebne razmere še omogočale preživetje. Takšna območja imenujemo ledenodobna zatočišča. Od tam smo ga v zadnjih stoletjih ljudje spet raznesli nazaj v prostor osrednje Evrope – toda le kot okrasno drevo, v naravne gozdove pa se mu ni uspelo vrniti. Čeprav je divji kostanj nekoč že rasel pri nas, je bilo to že davno nazaj in ga dandanes prištevamo med tujerodne drevesne vrste.

Ravno obraten je primer evropskega pravega kostanja, ki ga obravnavamo kot domorodno vrsto Slovenije, čeprav v resnici izvira iz Male Azije. Pri nas je že tako zelo dolgo (več kot dve tisočletji), da je že povsem naturaliziran in vzeli smo ga za svojega.

Po Kolumbovem odkritju Amerike se je število novih vrst drastično povečalo in vse tiste, ki so po tem prelomnem odkritju prišle v Evropo, so še vedno tujerodne, čeprav morda že nekaj stoletij rastejo pri nas.

Hinavske lepoticke z vrlov

Ljudje so drevesne vrste prenašali iz enega kraja v drugega že od nekdaj. Sprva jih je k temu gnala radovednost, pozneje pa želene lastnosti določenih vrst. Med prvimi vrstami, ki jih je naokoli nosil že

Vse foto: Mateja Kišek Vovk

Pogled v visoke krošnje ameriških duglazij, ki rastejo v celjskem mestnem gozdu na Pečovniku. Ameriška duglazija je tujerodna drevesna vrsta, ki so jo sadili v slovenske gozdove proti koncu 19. stoletja.

Lila cvetovi spomladi odenejo krošnjo pavlovnije v čudovito preobleko. Zaradi cvetov pa tudi hitre rasti je pavlovnia priljubljeno okrasno drevo, toda žal je ena izmed njenih lastnosti tudi invazivnost. Njeno lahko seme z vetrom potuje na dolge razdalje in vzklije na odprtih gozdnih površinah ali na površinah v zaraščanju. Tam lahko povsem izrine domorodno gozdno rastje.

antični človek, so bile sadne vrste (jablane, oljka, mandelj in smokvovec). V zadnjih letih je vnos tujerodnih vrst v naše okolje vse večji. Svetovna trgovina podira vedno nove rekorde, potovanja so nam dosegljiva tako, kot niso bila še nikoli doslej. Vse to prinaša s seboj neomejeno različnih priložnosti za vnos tujih vrst. Vrste pripotujejo k nam po naključju kot slepi potniki, lahko pobegnejo iz ujetništva oz. z vrtov ali pa jih ljudje prinesejo namerno. Ljudje se namreč ne zavedajo posledic, ki jih lahko na prvi pogled povsem nedolžna tujerodna vrsta povzroči v našem naravnem okolju.

Mnogim drevesnim vrstam nikoli ne bi uspelo prepotovati dolge razdalje iz

Azije do Evrope, če ne bi bile tako zelo božansko lepe. Vrtnarji so vedno željni novih vrst, ki osupnejo z barvami, raznolikimi cvetovi in nenavadnimi oblikami krošenj. Kar nekaj drevesnih vrst si je tako priborilo vozovnico za pot v Evropo izključno s svojo lepoto. Med takšnimi drevesnimi lepoticami je pavlovnia, ki izvira iz Azije; premamila je nizozemskega botanika **Philippha Franza von Siebolda**, da jo je v 19. stoletju prinesel na nizozemski dvor in jo poimenoval po takratni princesi Anni Pavlovni. S čudovito cvetočo krošnjo lila barve, velikimi listi in hitro rastjo je pavlovnia osvojila srca ljudi. Nadvse všeč je bila tudi avstrijskemu cesarju Francu Jožefu, ki jo je razglasil za svoje najljubše drevo in jo naročil zasaditi v vseh pomembnejših središčih avstrijske monarhije. Toda pavlovnia je kmalu začela bežati z nasadov in vrtov v gozdove. Dandanes je ena najpogostejših in najbolj invazivnih drevesnih vrst pri nas.

Na podoben način kot pavlovnia je v Evropo prišla tudi robinija, severnoameriška vrsta. V oči je padla francoskemu botaniku in kraljevemu vrtnarju **Jeanu Robinu**, ki je s čudovitimi cvetočimi robinijami že leta 1600 ozaljšal vrt francoskih kraljev. Zagotovo takrat ni razmišljal, da je v Evropo prinesel vrsto, ki bo čez nekaj sto let v osrednji Evropi najpogostejša tujerodna drevesna vrsta. Pravzaprav je že tako zelo pogosta in udomačena, da ji marsikdo kar priznava domovinsko pravico.

Tudi visoki pajesen je prišel v Evropo iz Azije. Evropejcem je bila všeč njegova prilagodljivost za rast v mestih in oglaševali so ga kot izjemno okrasno urbano drevo. Dandanes je visoki pajesen invazivna vrsta, ki si je ne želimo videti v gozdovih, nekoč pa so gozdarji nanj polagali velike upe. Ker je vztrajen in

Visoki pajesen je izjemno prilagodljiv in se dobro izkaže kot mestno drevo. Žal pa se iz mest vse prevečkrat razširja v okoliške gozdove, kjer izpodriva domorodne vrste in siromaši vrstno pestrost gozdov.

trdoživ, je brez težav rasel tudi na degradiranih kamnitih kraških tleh, kamor so ga Kraševci z vso vnemo vtikali že v 19. stoletju. Zdaj se ga naravovarstveniki in gozdarji poskušajo rešiti povsod, kjerkoli se pojavi, in pri tem ne izbirajo sredstev.

Gozdarske zmotе

Sajenje visokega pajesena nekoč pa ni edini primer gozdarskih zmot, povezan s tujerodnimi vrstami. V zgodovini gozdarjenja na slovenskih tleh jih je namreč še kar nekaj. Naša naloga je, da se iz gozdarskih zmot preteklosti naučimo nekaj koristnega tudi za prihodnost. Gozd je pač dolgoživ ekosistem in preživi kar nekaj generacij ljudi. Preteči mora zelo veliko časa, da se gozdovi odzovejo na ukrepe in da se pokažejo tudi slabe strani naših odločitev. Tako kot se lahko mi učimo iz napak naših predhodnikov, se bodo lahko iz naših napačnih odločitev nekaj naučili šele naši zanamci. Samo upamo lahko, da jih bo čim manj!

Tudi gozdarji so nekoč nekatere tujerodne vrste načrtno zasajali v evropske gozdove. Nekatere vrste so neproblematične in so pomemben delež skupne lesne zaloge v marsikateri evropski deželi (npr.: sitka v Veliki Britaniji in na Irskem ali modri evkalipt na Portugalskem in v Španiji), pri drugih vrstah pa se je pokazala invazivnost in s tem številni negativni vplivi na okolje (robinija, veliki pajesen itn. ...). Slovenski gozdarji so ob koncu 19. stoletja v gozdove vnašali številne tujerodne drevesne vrste. Takrat so imeli pred očmi predvsem gospodarske učinke takih vrst – velike prirastke in kakovosten les, ki ga številne tujerodne drevesne vrste obljubljajo v deželah, od koder so doma.

V Sloveniji je robinija najpogostejša invazivna tujerodna drevesna vrsta.

Naše ogolele in degradirane gozdne površine so pogozdovali z robinijo, zelenim borom, japonskim macesnom, duglazijo, ameriškim jesenom, črnim orehom, kanadskim topolom itn. Potem pa se je že v sredini 20. stoletja v glavah slovenskih gozdarskih strokovnjakov vse bolj začela oglašati težnja po sonaravnem načinu gospodarjenja z gozdom, kjer za tujerodne drevesne vrste ni prostora. Tedaj bi tudi prvi nasadi tujih vrst morali pokazati dobre rezultate, kar pa se povečini ni zgodilo. Nekatere vrste so se začele divje razraščati (robinija, veliki pajesen itn.), druge pa so se ohranile le tu in tam in imajo težave s pomlajevanjem, boleznimi in škodljivci.

Vnos nedomorodnih vrst je zdaj v slovenske gozdove prepovedan, z nekaterimi redkimi izjemami. Strokovnjaki sicer nekatere tuje vrste vidijo kot potencialne za sajenje v naše gozdove, saj so morebiti bolj prilagojene na spremenjene podnebne razmere kot naše vrste. Primer takšne vrste je ameriška duglazija, ki jo je pri nas od nedavno celo dovoljeno saditi, vendar le na zelo strogo določenih območjih.

Kdaj tujerodna vrsta postane invazivna?

Invazivnost tujerodne vrste je prej izjema kot pravilo. Velika večina tujerodnih vrst nikoli ne bo postala invazivnih, le manjši delež je takšnih, ki so tako zelo dobro prilagojene na naše razmere, da podivjajo v naravno okolje in se iztrgajo človekovemu nadzoru. Toda te redke vrste lahko v naravnih ekosistemih povzročijo strahotno velike spremembe. Kdaj bo

Od nedavno je ameriško duglazijo dovoljeno saditi v slovenske gozdove – toda le na strogo določenih območjih. Ta severnoameriška vrsta je dobro prilagojena na naše podnebne razmere, ima zelo velike prirastke in dosega zavidljive višine. Strokovnjaki vidijo duglazijo kot drevesno vrsto, ki bi lahko na nekaterih rastiščih nadomestila smreko, ki jo v zadnjih desetletjih pestijo številne težave.

neka tujerodna vrsta postala invazivna, je skoraj nemogoče napovedati. Naravni ekosistemi so tako zelo zapleteni in preple-

teni z različnimi odnosi med vrstami, da je nemogoče predvideti vse dejavnike, ki bi lahko vplivali na razširjenost neke vrste. Številni primeri kažejo tudi, da lahko tujerodne vrste dolga leta rastejo povsem ubogljivo, potem pa nenadoma podivjajo. Podnebne spremembe namreč tako zelo spreminjajo naše podnebje, da lahko razmere kaj hitro postanejo ugodne zanje in jim omogočajo pomlajevanje ter s človekovo pomočjo nenadzorovano razširjanje. Zato pazljivost in previdnost pri ravnanju s tujerodnimi vrstami ne bosta nikoli odveč. Nikoli ne vemo, kdaj bo neka tujerodna vrsta postala invazivna in bo ena težava več v našem osupljivo dovršenem in nedoumljivo zapletenem gozdnem svetu.

Dr. Mateja Kišek Vovk

Viri in literatura:

Brus Robert. 2008. Dendrologija za gozdarje.

Brus Robert. 2021. Tujerodne drevesne vrste v evropski in slovenski perspektivi. Zbornik: Tujerodne drevesne vrste v slovenskih gozdovih.

Kutnar L., Pisek R. 2012. Tujerodne in invazivne drevesne vrste v gozdovih Slovenije. Gozdarski vestnik.

Zanimivosti ...

♦ Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije je tujerodnih drevesnih vrst nekaj manj kot 1 % skupne lesne zalo-

ge slovenskih gozdov. Med tujerodnimi vrstami sta najpogostejša robinija (0,60 %) in zeleni bor (0,18 %), sicer pa se v slovenskih gozdovih pojavlja okrog petindvajset različnih tujerodnih drevesnih vrst.

♦ Krompir raste kot divja rastlina v gorovjih Čila in Argentine. V Evropo so ga prinesli Španci v začetku 16. stoletja. Ljudje so ga sprva sadili kot okrasno rastlino zaradi lepega cvetja, šele kasneje so ugotovili, da so njegovi gomolji uporabni tudi za prehrano. Za njegovo splošno razširjenost je poskrbela vladarica avstro-ogrske monarhije **Marija Terezija**, ko je leta 1767 vsem kmetom ukazala obvezno sajenje krompirja. S tako vizionarsko odločitvijo je deželo rešila lakote.

Zeleni bor je druga najpogostejša tujerodna drevesna vrsta v slovenskih gozdovih, saj so nekdaj z njim pogozdovali večje gozdne zaplate.

S kalibrom .22 Long Rifle (LR) na lov?

Kaliber .22 LR je širši javnosti znan tudi kot »flobert« in sodi med malokalibrske kalibre, ki so v rabi v malokalibrskem orožju. Predhodnika sodobnega kalibra, .22 LR, je leta 1845 zasnoval Francoz **Louis-Nicolas Flobert** in ga poimenoval .22 BB Cap. Naboj ima že od začetka ves čas premer krogle 5,7 mm in sistem robnega vžiga naboja. Prvotna masa krogle je bila 1,3 g s skupno dolžino naboja 8,7 mm. Uporabljali so ga kot strelivo za orožje za strelska tekmovanja s pištolo v salonih gradov, graščin, dvoran, na hodnikih v dvorcih. V preteklosti so kaliber .22 LR v povezavi s prostorom streljanja poimenovali tudi »salonski kaliber«, kar je za zdajšnje čase skoraj nepredstavljivo. V obdobju 42 let od pojava .22 BB Cap so v ZDA izpopolnili dve različici, ki sta privedli do naboja .22 LR, kot ga poznamo še dandanes. Leta 1857 so naprej podaljšali tulec na 17,7 mm in povečali maso krogle na 1,88 g ter 1,94 g. Leta 1887 so ponovno izboljšali strelivo na način, da so uporabili kombinacijo tulca dolžine 15,5 mm in kroglo teže 2,6 g. Takšna kombinacija tulca in krogle je od takrat v veliki meri nespremenjena. Standarden naboj ima zdaj zunanji premer krogle 5,7 mm, maso krogle 2,6 g, dolžino tulca 15 mm in skupno dolžino naboja 25 mm. S podaljševanjem tulcev, težje krogle in izdatnejše (močnejše) smodniške polnitve so povečevali hitrost in energijo izstrelka. Z opisanim razvojem kalibra .22 LR so naboji .22 LR postali uporabni za pištole in puške.

Orožje kalibra .22 LR je zdaj v veliki večini v uporabi predvsem za vadbeno streljanje (vojaška, strelska društva, lovci ...). Desetletje nazaj je moral vsak lovski pripravnik obvezno opraviti preizkus strelskih veščin tudi z malokalibrskim orožjem .22 LR. S streljanjem na tarčo premera 15,4 cm z naslonom puške ob fiksni količnik na razdalji 35 m od tarče je moral vsak lovski pripravnik zadeti določeno število krogov, da je lahko uspešno opravil preizkus. Po začetnem zanosu ob rokovanju z orožjem kalibra .22 LR večina lovcev skoraj povsem preneha z uporabo tega kalibra. Svetla izjema so lovci - strelci, ki se pogosto udeležujejo lovskih strelskih tekmovanj tudi s tovrstnim kalibrom.

V želji, da bi orožje kalibra .22 LR bolje spoznal tudi sam, sem ga občasno preizkušal s streljanjem na tarčo po vzoru iz ZDA, Avstralije in Velike Britanije. V omenjenih državah ga pogosto preizkušajo na najrazličnejše načine, kjer kombinirajo strele z različnih razdalj, z različnim strelivom, v različnih vremenskih razmerah (brezvetrje, veter, rahel dež ...), s puškami različnih modelov in proizvajalcev ipd. Pri izbiri tarč so prav tako izvirni in ne streljajo samo na papirnate tarče, kjer v največji meri preizkušajo lego zadetkov, temveč ugotavljajo tudi prebojnost na način, da streljajo v debelejši sveženj zloženega papirja, v balistični gel, vreče, napolnjene z vodo, ipd. Zaradi omejenosti

glede dostopnosti različnih tipov streliva proučevanega kalibra sem lahko predvsem preizkušal zadetke s strelji na tarčo na razdaljah od 0 do največ 150 m in v različnih vremenskih razmerah (brezvetrje, rahel dež, blag veter, močan veter itn.). S streljanjem z različnimi tipi streliva sem pridobil določene izkušnje, ki sem jih nameraval nekega dne predstaviti širši javnosti. Uporaba orožja kalibra .22 LR za uporabo na lovu je določena v skladu z našo zakonodajo (Pravilnik o vrstah in moči lovskega orožja ...) in omejena samo na določene lovne vrste male divjadi (siva vrana, sraka, šoja, kuna belica in zlatica, pižmovka, nutrija in lisica). Pogosto se mi

je porajalo vprašanje, kako primerno je lahko orožje kalibra .22 LR v kombinaciji z vsemi strelivi, ki so na trgu, tudi za lov? Zanimalo me je tudi, ali bi bilo orožje v kalibru .22 LR ustrezno tudi pri lovu na katero izmed preostalih vrst srednje velike divjadi, npr. za lov na šakala ali jazbeca?

Namen raziskave in uporabljena oprema

V zaključnem delu študija na Višji strokovni šoli Postojna – Program inženir gozdarstva in lovstva, sem se odločil, da bi bilo zadevo smiselno boljše raziskati v obliki zaključnega dela študija. Pod mentorstvom profesorja **Igorja Simšiča**, dr. vet. med., in puškarja, dipl. inž. strojništva **Edvarda Bučarja** smo v obliki diplomskega dela opravili raziskavo, v kateri smo kot izkustveni (empirični) del opravili preskusno streljanje z osmimi različnimi strelivi kalibra .22 LR. Tovarniške podatke o značilnostih streliva smo primerjali s podatki, ki smo jih pridobili na terenu s streljanjem in meritvami. Osredotočili smo se na izhodno hitrost izstrelka/krogel, izhodno energijo, energijo na 75 m, krivuljo leta krogel, natančnost zadetkov, začetno maso krogel in ohranjeno maso krogel po zadetku v poseben testni medij ter prebojnost krogel. Za meritve hitrosti smo uporabljali merilnik hitrosti znamke Caldwell, tehtnico z natančnostjo meritve na stotinko grama in tračni meter. Za streljanje smo uporabili puško risanico znamke Češka zbrojovka, tip 455 lux, kalibra .22 LR, z dolžino cevi 60 cm. Na puški je bil s fiksno montažo nameščen strelni daljnogled Zeiss 6 x 42 s križem 4A brez možnosti nastavljalnosti paralakse.

Pogled z mesta streljanja proti tarčam na različnih razdaljah

Preglednica 1: *Teoretične hitrosti in izmerjena izhodna hitrost*

	v_0 [m/s]	[m/s]	v_{25} [m/s]	v_{50} [m/s]	v_{75} [m/s]	v_{100} [m/s]	v_{125} [m/s]
CCI Quiet Segmented Hollow point	216	199	210	205	200	195	188
CCI Quiet Round nose	217	197	210	205	200	195	188
FEDERAL Suppressor	296	286	285	276	265	258	252
CCI Standard velocity	326	324	309	297	286	276	262
Lapua SK standard	327	292	316	304	295	284	274
CCI Velocitor	437	434	400	375	350	330	295
CCI Stinger	499	508	434	393	354	324	286
CCI Copper-22	563	556	500	445	396	347	298

Vir 1: www.artekcenter.com, www.cciammunition.com, lasten

Preglednica 2: *Energije izstrelkov v teoriji in izmerjene na 0 in 75 m*

	E_0 [J]	[J]	E_{25} [J]	E_{50} [J]	E_{75} [J]	[J]	E_{100} [J]	E_{125} [J]
CCI Quiet Segmented Hollow point	61	51	57	54	51	44	49	46
CCI Quiet Round nose	61	50	57	54	51	43	49	46
FEDERAL Suppressor	128	119	119	110	103	96	97	93
CCI Standard velocity	138	136	124	115	97	104	99	89
Lapua SK standard	138	110	129	120	113	90	104	97
CCI Velocitor	248	244	207	182	159	157	141	113
CCI Stinger	259	267	195	161	130	131	110	85
CCI Copper-22	216	210	170	135	107	104	82	60

Vir 2: www.artekcenter.com, www.cciammunition.com, lasten

Preglednica 3: *Začetna in ohranjena masa ter prodornost*

	m [g]	[g]	ohranjena masa [%]	prodornost [cm]
CCI Quiet-22 Segmented HP	2,59	2,55	98,5	12,0
CCI Quiet-22 Lead round nose	2,59	2,53	97,7	16,0
FEDERAL Suppressor	2,92	2,92	100,0	23,0
CCI Standard velocity	2,59	2,59	100,0	26,0
Lapua SK standard	2,59	2,59	100,0	27,5
CCI Velocitor	2,59	2,57	99,2	22,0
CCI Stinger	2,07	2,05	99,0	17,5
CCI Coper-22	1,36	1,35	99,3	11,0

Vir 3: lasten

Preglednica 4: *Natančnost zadetkov*

Vrsta streliva	[cm]	[cm]	[cm]	[cm]	[cm]
CCI Quiet Segmented Hollow point	+19,3	+21,9	+13,1	+5,7	-45,2
CCI Quiet Round nose	+22,6	+31,2	+19,1	+6,3	-26,8
FEDERAL Suppressor	+9,5	+16,5	+11	+3,4	-17,8
CCI Standard velocity	+7,4	+10,6	+4,3	-1,0	-24,0
Lapua SK standard	+10,4	+15,6	+8,4	-1,2	-32,8
CCI Velocitor	+3,2	+8,7	+6,3	-0,7	-13,7
CCI Stinger	+3,5	+7,2	+6,2	+1,4	-8,5
CCI Copper-22	+4,0	+11,0	+11,8	*	*

Vir 5: lasten

Izbor in preizkušanje različnih vrst streliva, meritve in izračuni

V raziskavo smo vključili streliva, ki jih je mogoče kupiti v Sloveniji in imajo čim bolj različne značilnosti. Strelivo smo izbirali glede na hitrost na način, da smo iskali najpočasnejše in najhitrejša streliva poleg streliva standardnih hitrosti. Pri izbiri streliva smo upoštevali tudi tip krogel in tako izbrali klasične svinčenke, pobakrene krogle in monolitne krogle. Osredotočili smo se na čim večjo raznolikost mase krogel streliva, kjer smo iskali strelivo s težami/masami krogel od 1,36 g do 2,92 g.

Z merjenjem izhodnih hitrosti in s streljanjem v tarče na razdaljah 25, 50, 75, 100 in 125 m (klasična tarča iz papirja) smo pridobili podatke o natančnosti streliva. Te smo določili tako, da smo določili točko, v kateri se vseh pet strelcev najbolj približa eden drugemu. Zatem smo navedli, kakšno je odstopanje streliva od mesta merjenja ob strelu. Tako smo dobili podatek o natančnosti streliva na različnih razdaljah in podatek o krivuljah leta krogel na omenjenih razdaljah. Vrednosti izmerjenih in izračunanih podatkov smo v štirih preglednicah prikazali v modro

obarvanih celicah. V belih celicah so podatki, ki smo jih pridobili od proizvajalcev. Podatek o krivulji leta krogel in s tem povezani natančnosti smo prikazali v *grafu 1*. S pomočjo odstopanj med dejansko in teoretično izhodno hitrostjo, ki smo ju izrazili v odstotkovnem razmerju, smo izračunali hitrost na 75 m na način, da smo teoretično hitrost na 75 m pomnožili z odstotkovnim razmerjem med teoretično in izmerjeno izhodno hitrostjo za vsako strelivo posebej. Nato smo s pomočjo enačbe izračunali izhodno energijo in energijo na 75 m.

Z raziskavo smo ugotovili, v kolikšni meri so dejanske meritve v skladu s proizvajalčevimi meritvami oziroma navedbami o značilnostih streliva. Z izvedbo streljanja na razdaljah od 0 do 125 m smo se ukvarjali z zunanjo balistiko, predvsem s krivuljami oziroma padcem krogel ter natančnostjo zadetkov na obravnavanih razdaljah. V zadnjem delu empiričnega dela smo se osredotočili še na področje ciljne balistike. Na razdalji 75 m smo vsak naboj izstrelili v poseben testni medij. V tem primeru je bil »tarča« kvader iz kuhanih svinjskih kož, ki so se po kuhanju strdile in tvorile trdno gmoto, dolžine 45 cm, višine 15 cm in širine 30 cm. S takim kvadrom smo poskušali ponazoriti razmere

ob prodiranju krogel skozi telo divjadi. Za pripravo take tarče smo šest kilogramov svinjskih kož kuhali toliko časa, da so se zmehčale. Nato smo jih dodatno mehansko obdelali s paličnim mešalnikom in jih tako razrezali na manjše koščke. Vse skupaj smo vlili v kalup in pustili mirovati dva dni. Po ohladitvi smo kalup razdrli in dobili čvrsto želatinasto telo v obliki kvadra. Le-to nam je služilo kot približek sestave telesa živali s čvrsto mišično maso, ki nudi dokaj velik upor pri prodiranju; podobno kot naša želatinasta tarča. Po streljih smo krogle našli v kvadru tako, da smo ga razrezali na 2 cm široke prečne rezine. Brez težav smo našli vse krogle in jim natančno izmerili dolžino prodiranja.

S streljanjem v testno snov smo preučevali ciljno balistiko in primerjali, ali se krogle nabojev .22 LR z močnejšo polnitvijo tudi bolj deformirajo in tako posledično oddajo več kinetične energije na tarčo. Obenem smo preverili tudi dolžino prodiranja različnih tipov izstrelkov – krogel; kako so se pri tem preoblikovale in koliko mase so ohranile. Vse ugotovitve smo predstavili v *preglednici 3*.

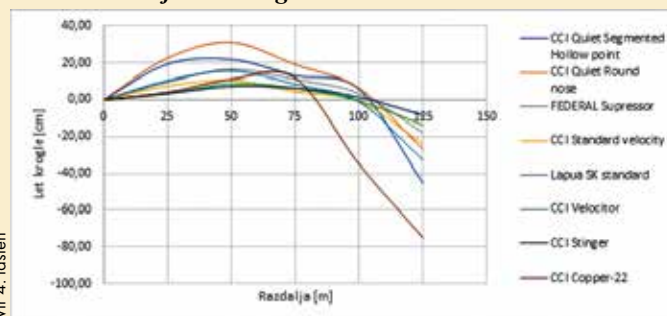
Ugotovili smo, da krogli, ki se najbolj preoblikujeta (deformirata) v obliki gobice, prodreta v telo 22 cm oziroma 17,5 cm globoko. Predvidevamo, da bi energija,

Kuhanje kož, ohlajanje v kalupu in razstavljanje kalupa

Foto: Tadej Sluga

Graf 1: Krivulja leta krogel

Vir 4: lasten

ki bi se sprostila ob poti skozi telo obeh krogel, lahko povzročila smrtne rane in v določenih primerih izstopno rano, kar bi olajšalo iskanje divjadi v primerih, ko le-ta ne bi padla v ognju.

Ob upoštevanju raziskav iz tujine, kjer so okoljske razmere podobne našim, imajo uplenjeni šakali povprečno telesno maso od 10 do 11 kg in jazbeci od 9,5 do 11 kg. Iz tega sklepamo, da bi lahko uporabljali kaliber .22 LR za lov pod določenimi pogoji in ob spremembi trenutne zakonodaje tudi na omenjeni vrsti.

Pri empiričnem delu raziskave smo imeli več omejitev. Prva je bila strelni daljnogled, saj na njem nismo imeli možnosti nastavitve paralakse na različne razdalje. Druga omejitev je bila puška z običajno cevjo, ki nima debelejšje cevi, s čimer bi zaradi večje mase puške izboljšali natančnost zadetkov. Puška tudi nima prilagojenega kopita in sprožilca, ki prav tako omogočata natančnejše streljanje. Na hitrost izstrelka zelo vpliva dolžina cevi, ki je bila v našem primeru 60 cm. Proizvajalec ima pri strelivih, namenjenih za lov, dopustna 10 % odstopanja od navedenih značilnosti. Ob vseh naštetih omejitvah lahko sklepamo, da bi se lahko naši rezultati še bolj približali proizvajalčevim, če ne bi imeli omenjenih omejitev.

Iz pridobljenih podatkov smo skupaj ugotovili, da se proizvajalčevi podatki o izhodnih hitrostih ujemajo z izmerjenimi v dopustnih mejah. Krivulje leta krogel se ujemajo na razdaljah do 50 m, nato pa so vedno manj primerljive s proizva-

jalčevimi navedbami in streliva postanejo zelo nezanesljiva, kar prikazuje **graf 1**. Natančnost zadetkov na strelišču smo dodatno prikazali v **preglednici 4**.

Končne ugotovitve

S pripravo empiričnega dela zaključnega dela študija smo ugotovili:

- na razdaljah do 50 m se navedene proizvajalčeve značilnosti v večji meri ujemajo z izmerjenimi v dovoljenem območju odstopanja 10 % navzgor in navzdol;
- pri prodiranju krogle skozi testni medij sta se v obliki gobice deformirali dve krogli (strelivo CCI Velocitor in Stinger), ki sta imeli izhodno hitrost več kot 400 m/s, izhodno energijo več kot 240 J in energijo na 75 m več kot 130 J;
- krivulji leta krogel od 0 do 75 m sta najugodnejši pri strelivih CCI Velocitor in Stinger, saj je na omenjeni razdalji dvig oz. padec krogle v razponu manj kot 5 cm, prav tako je bil raztros petih zaporednih streliv na vseh tarčah od 0 do 75 m manjši od 5 cm;
- natančnost zadetkov in krivulje leta krogel najustrežnejših streliv so na razdaljah do 75 m zelo zanesljive, iz česar lahko sklepamo, da so tovrstna streliva uporabna za lov divjadi tistih vrst, ki so trenutno dovoljene za lov s kalibrom .22 LR v skladu z zakonodajo, lahko pa bi v prihodnje na seznam morda dodali še šakala in jazbeca.

Pri uporabi malokalibrskega orožja za širšo uporabo pri lovu na male zveri

je torej potrebno tudi: ustrezno strelivo, usposobljenost, opremljenost orožja in ne nazadnje visoka etična merila izvajalcev odstrela. Za lažje ocenjevanje oddaljenosti do divjadi bi bila smiselna uporaba daljinomera in odločitev za strel le na »ugodnih razdaljah«, kar je po naši raziskavi najdlje 75 m. Strelu ne bi smeli presegati take razdalje. Vsako leto bi bilo smiselno preizkusiti orožje in strelčeve sposobnosti, podobno kot je to že v lovski praksi pri uporabi orožja standardnih kalibrov. Poleg lova dovoljenih vrst malih zveri z orožjem kal. .22 LR bi morda v prihodnje lahko na seznam dodali še šakala in jazbeca.

Glede na trenutne cene streliva in občutljivost drugih udeležencev v okolju na hrup, ki nastaja pri streljih z orožjem standardnih kalibrov, bi bilo smiselno vsaj razmisliti o spremembi zakonodaje, ki bi omogočala lov s kalibrom .22 LR tudi na navedeni vrsti srednje velikih zveri.

O ustreznosti oziroma primernosti kalibra .22 LR za lov naj vsak presodi sam v okviru etičnih načel in zakonskih zahtev.

Pri določenih primerih se pri lovu že zgledujemo po tujini, predvsem v primerih, kjer so zadeve že preizkušene in dobro delujejo v praksi. Ob vsem naštetem je na koncu vseeno treba spoštovati raven evropske etike, naše šege in navade v lovstvu. Zato ne smemo prevzemati vsega s slepim zaupanjem. Namen našega predloga za dopustnost lova na šakala in jazbeca s kalibrom .22 LR ni, da bi dovolili streljanje na način, kot ga je mogoče videti na različnih posnetkih, ki krožijo po spletu. Na omenjenih posnetkih strelci pogosto že skoraj tekmujejo, kdo bo streljal na bežeče živali, na čim večje razdalje, streljal v glavo ipd. Vseeno moramo odstrel omenjenih plenilcev opravljati vedno v primernih okoliščinah in z namenom, da divjad uplenimo s čim manj bolečine, če le mogoče, da pade »v ognju«. Slednji vodili sta izhodiščni del evropske lovske etike. O tem mora zato vsak, ki se odpravi na lov z določenim kalibrom puške – ne glede na moč, hitrost in energijo izstrelka – dobro razmisliti že pred strelom.

Tadej Sluga, Edvard Bučar in Igor Simšič

Deformacija krogel po zadetku v želatino (z leve proti desni si sledijo: CCI Copper-22, CCI Quiet Segmented HP, CCI Quiet RN, CCI Stinger, CCI Velocitor, Federal Suppressor, CCI Standard Velocity, Lapua SK Standard).

Foto: Tadej Sluga

69. Zasedanje Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora

Delovna skupnost lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora (DSLZJAP – AGJSO) je bila ustanovljena leta 1952 in se uvršča med najstarejše mednarodne lovske organizacije na svetu. Nekaj besed o političnih razmerah v Evropi v času ustanovitve DSLZJAP (AGJSO) ne bo odveč: samo tri leta prej sta bili ustanovljeni Zvezna republika Nemčija in Nemška demokratična republika (1949), Berlinski zid je bil zgrajen leta 1961, to je devet let po ustanovitvi DSLZJAP (AGJSO), in porušili so ga šele 37 let po ustanovitvi DSLZJAP (AGJSO). Hladna vojna med vzhodom in zahodom se je razplamtevala in medtem ko je bila Avstrija še pod upravnim nadzorom zavezniških sil, so se lovci dveh držav, iz različnih političnih sistemov, pogumno odločili, da bodo presegli politične razlike in začeli sodelovati na področju prostoživečih divjadi in lovstva. Avstrijskim in slovenskim lovcom so se kasneje pridružili še italijanski lovci. Leta 1952 je politika v Evropi postavljala meje, lovci pa so v skrbi za divjad, ki ne pozna meja, le-te presegali.

Lani bi moralo potekati že 71. Zasedanje Delovne skup-

nosti, a je potekalo 69. Zasedanje. Ne samo divjad, ampak tudi bolezní ne poznajo meja, tako da sta dve redni letni zasedanji izpadli zaradi epidemije covid-19. Devetinšestdeseto zasedanje Delovne skupnosti je od 5. do 7. 10. 2023 organiziralo Štajersko deželno lovstvo (*Steirische Landesjägerschaft*) na avstrijskem Štajerskem v kraju Admont v bližini narodnega parka Gesäuse. Udeležil sem se ga kot predsednik komisije LZS za mednarodne odnose. Kot vedno je bila tudi lanska tema aktualna: **Razmišljajmo globalno in delujmo lokalno**. Ali drugače: **Ohranjanje življenjskega prostora (habitata) in populacijska dinamika divjadi**. Zasedanje je odprl predsednik delovne skupnosti in predsednik Koroškega lovstva dr. **Walter Brunner**, nato pa je prisotne v imenu organizatorja pozdravil predsednik Štajerskega deželnega lovstva **Franz Mayr-Melnhof-Saurau**. Značilnost te delovne skupnosti ni samo več narodnosti, ampak so tudi letošnji nosilci glavnih referatov prišli iz treh držav. Dr. **Rudolf Reiner** in dr. **Hubert Zeiler** sta predstavila vlogo lova v življenjskem okolju in varstvo vrst. Prof. dr. **Klemen Jerina**

Vse foto: Janez Logar

Utrinek z zasedanja Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora (DSLZJAP – AGJSO)

je predaval, kdaj je neka populacija divjadi preživetveno premajhna, dr. **Erich Tasse** pa je govoril o prostoživečih živalih kot kazalnikih kakovosti pokrajine. Za vso uplenjeno divjad zabeležijo spol, starost, težo (maso), revir, čas (datum) uplenitve in vsi zbrani podatkovni sklopi skupaj so dragocena osnova za načrtovanje lovskega upravljanja. In če so včasih podatke o odstrelu

uporabljali le kot osnovo za načrtovanje odstrela, dandanes podatki raziskovalcem odpirajo nove možnosti sklepanja, služijo kot osnova za različne analize, spoznanja in načrtovanje upravljanja populacij. Avstrijski raziskovalci so za Solnograško in Štajersko glede na podatke o odstrelu gamsov dokazali, da se z zviševanjem temperatur in s segrevanjem okolja zmanjšuje teža (masa)

Sprememba teže gamsov kot posledica segrevanja okolja

gamsov. Pri tem je zanimivo, da zmanjševanje izraziteje velja za gamse, ki živijo v višje ležečih, skalnatih območjih, kot pa za gamse, ki živijo pretežno v gozdnatem območju.

Od stanja populacije je odvisen varstveni položaj (status) vrste in od tega sta posledično odvisna nabor ter obseg upravljaljskih ukrepov. Prof. dr. Klemen Jerina je predaval o: merilih za opredeljevanje stopnje ogroženosti/vitalnosti vrst, velikostih najmanjših populacij, opredeljevanju ugodnega varstvenega stanja; ali formalna stopnja varstva vrst in njihova življenjska ogroženost sovpadata ter o učinkih lova na varstveno stanje populacij. Vrste prostoživečih živali, ki so divjad, so odličen kazalnik sprememb v okolju. Čeprav imamo o uplenjeni divjadi in štetju divjadi na voljo podatke od 19. stoletja naprej, je vseeno potrebna previdnost pri uporabi podatkov o uplenjeni divjadi. Pri veliki parkljesti divjadi odvzem po navadi dobro odsluškava vzorec populacijske dinamike, pri telesno manjših vrstah pa omenjena povezava ni vedno jasna. Morda manjka sistema-

Skupinska spominska fotografija vseh udeležencev 69. Zasedanja Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora (DSLZJAP – AGJSO)

tično zbiranje podatkov ali pa je spremenjeno zanimanje lovcev za divjad določenih vrst. Populacijske dinamike do določene mere opozarjajo tudi na posledice lovskega upravljanja z divjadjo. Namesto da

posamezne vrste služijo kot kazalniki stanja, vedno pogosteje primerjamo različne vrste. Na tak način naravna in umetna populacijska nihanja niso tako občutna, dinamika pa je opaznejša.

Stanje in trend dinamike populacij je treba upoštevati širše. Za trajnostno upravljanje z divjadjo so nujno potrebni obsežni podatki. Podatki lovskih zvez članic DSLZJAP – AGJSO so dragoceni in so pomembna osnova pri ohranjanju uravnovešenih populacij divjadi. Dobro bi bilo, če bi lahko vse podatkovne osnove (baze) združili in analizirali. Pomembno je najti ravnotežje med globalnim razmišljanjem in lokalnim delovanjem. Lovci jugovzhodnega alpskega prostora Alpe se pri tem vidimo kot ključni igralci. Udeleženci letnega zasedanja smo bili letos prvič deležni simultane prevajanja glavnih referatov v slovenščino, nemščino in italijanščino. Za siceršnje prevajanje v slovenščino je tudi letos skrbel **Franč Wakounig**, v italijanščino pa **Nadia Kollman**.

Organizator naslednjega, 70. Zasedanja DSLZJAP - AGJSO, bo Nacionalna zveza lovcev alpskega območja (*Unione Nazionale Cacciatori Zona Alpi - UNCZA*), zasedanje pa bo potekalo v drugi polovici oktobra 2024 predvidoma v Trstu.

Janez Logar

Udeleženci lanskega zasedanja DSLZJAP – AGJSO; z leve: Fabio Merlini – predsednik FIDC prov. Trst; mag. Lado Bradač – predsednik LZS; dr. Walter Brunner – predsednik delovne skupnosti in predsednik Koroškega lovstva; Anton Larcher – predsednik Lovske zveze Tirolske; Franz Mayr-Melnhof-Saurau – predsednik Štajerskega deželne lovstva; Alberto Coleselli – predsednik FIDC prov. Belluno; Eduard Weger – podpredsednik Južnotirolske lovske zveze

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: Zvezni urad za varstvo narave je objavil uradne podatke o volkovih na območju te države za leti 2022/23. Tako naj bi v tem obdobju na območju Nemčije živelo 184 tropov, 47 parov, poleg tega pa še 22 posamičnih volkov, ki ne živijo v tropih. Objavljeni podatki kažejo kar precejšnje povečanje številčnosti v primerjavi z leti 2021/22, ko je na območju Nemčije živelo 162 tropov, 58 parov ter 25 posameznih volkov. Po uradnih podatkih so v letih 2022/23 zabeležili 159 poginov volkov (v letih 2021/22 pa 148), pri čemer so glavni vzrok smrtnosti nesreče v prometu (125 osebkov). Enajst volkov je bilo ilegalno usmrčenih, za petnajst poginov so bili navedeni različni biološki razlogi, za štiri pogine pa vzroka niso uspeli ugotoviti. Dva volka so uplenili s posebnim dovoljenjem zaradi upravljaljskih razlogov.

(Deutsche Jagd Zeitung, 12/2023)

Foto: Janez Popež

Tudi Skupnost evropskih lovskih organizacij (FACE) se je pridružila pobudam za spremembo varstvenega statusa volka v »habitatni direktivi«.

Evropa: Evropska mreža za varnost divjačine v prehranski verigi *Safety in the Game meat chain* začenja z obsežnim, štiri leta trajajočim projektom ugotavljanja tveganj za zdravje ljudi in (ne) urejenosti sistemov zagotavljanja mesa divjadi (divjačine) kot varnega vira v prehranski verigi. Na tak način želijo zagotoviti, da bo meso uplenjene divjadi za potrošnike v Evropi in tudi drugod po svetu tako varno, kot je le mogoče. Cilj projekta je torej čim bolj zmanjšati tveganje za zdravje potrošnikov tako glede vsebnosti za zdravje nevarnih snovi kot tudi mikrobioloških tveganj. V raziskavo bo vključenih devetindvajset držav – poleg evropskih še države zahodnega Balkana, Turčija, Velika Britanija, ZDA, Nova Zelandija in Avstralija. Po potrebi bodo število še povečevali. Raziskovali bodo načine lova in postopke po uplenitvi divjadi, obrate za obdelavo oz. predelavo divjačine, trgovske mreže pa tudi nevarnosti glede prisotnosti za zdravje nevarnih snovi in mikrobov v okolju in kasneje na poti do končnega potrošnika. O vsem bodo obveščali javnost, industrijo, zainteresirane skupine, državne institucije in raziskovalne organizacije. Poseben poudarek (poleg nevarnih snovi v življenjskem okolju divjadi) bo namenjen potencialnim nevarnostim prisotnosti

težkih kovin zaradi streliva v mesu uplenjene divjadi.

(Pirsch, 22/2023)

Avstralija: V tej državi so proučevali učinke krogelnega streliva, ki vsebuje svinec, in tistega brez njegove vsebnosti na divjadi. V ta namen so uplenili 276 glav jelenjadi azijske vrste sambar (*Rusa unicolor*), ki so po velikosti podobni naši jelenjadi, in sicer približno polovico z vsakim od prej omenjenih krogelnih nabojev. Večinoma so uporabili večje kalibre, ki so v Avstraliji najpogostejši (.338 LM, .338 WM, .375 H&H...). Med obema vrstama krogelnega streliva niso uspeli ugotoviti večjih razlik v delovanju krogla na divjad. V 87% primerov je bil za smrt divjadi potreben en strel. Razdalja od nastrela do pogina divjadi je bila predvsem odvisna od telesne mase uplenjene divjadi in od zadetne energije krogla. Razdalja bega je pri uporabi nesvinčenih krogel znašala 35 m, pri uporabi krogel z vsebnostjo svinca pa 22 m.

(Wild und Hund, 23/2023)

EU: Tudi evropska krovna lovška organizacija FACE se je pridružila pobudam za spremembo varstvenega statusa volka v »habitatni direktivi«. Tako je pred-

sednik te organizacije v odprtem pismu pozval predsednico komisije EU Ursulo von der Leyen, da bi s prej omenjeno spremembo in nadaljnjimi koraki tudi glede spremembe zakonodaje omogočili bolj prilagojeno in prilagodljivo upravljanje s to vrsto zveri v Evropi. Nenazadnje bi morale imeti posamezne države več možnosti za prilagajanje upravljanja s to vrsto glede na svoje lokalne/območne posebnosti.

(Deutsche Jagd Zeitung, 1/2024)

Finska, Hrvaška: Med letoma 2010 in 2018 so na Hrvaškem zabeležili 103 napade volkov na lovske pse, od katerih se jih je 86% končalo s smrtnim izidom. Praktično vedno so volkovi pse v celoti ali pa vsaj delno tudi (po)žrli. Najpogostejši so bili napadi na pse goniče (brake) med pogoni na divje prašiče. Raziskovalci so sicer domnevali, da so napadi pogostejši v predelih, kjer so večje gostote divjadi (plena). Vendar statistično tega niso uspeli potrditi za razliko od Finske, kjer pa je značilna negativna statistična povezava med gostoto divjadi kot potencialnega plena in številom napadov na lovske pse. Tam so raziskovalci proučevali napade volkov na lovske pse v obdobju med letoma 2016 in 2020 v južnih predelih Finske,

ko je bilo 156 napadov, ki so se končali s poginom lovskih psov.

(Wild und Hund, 24/2024)

Nemčija: Na Bavarskem poskusno uvajajo obvezno registracijo vodnikov psov, preiskanih za delo po krvni sledi. Omenjeni vodniki so se morali najkasneje do 18. januarja letos prijaviti pri organih okrožja. Prijava pri pristojnih lokalnih oblasteh je pogoj za iskanje ranjene/obstreljene divjadi čez meje revirjev in strelav na ranjeno divjad v katerem koli revirju, tudi brez predhodno pridobljenega soglasja lastnika oz. najemnika lovskega revirja. Prijavljeni vodniki bodo vsak mesec prejeli tudi finančno nadomestilo v višini 25 EUR iz prejemkov lovskih dajatev okrožjem. Spiski registriranih vodnikov bodo na voljo vsem lovcem in lastnikom lovskih revirjev/lovišč. Tak način urejanja iskanja ranjene divjadi bo poskusno veljal za obdobje treh let, ko bodo ovrednotili njegovo uspešnost. Vodilo za iskanje novega sistema iskanja ranjene divjadi, ne glede na meje revirjev/lovišč, je vsekakor dobrobit živali zaradi skrajšanja časa do najdbe in usmrtitve ranjene divjadi.

(Wild und Hund internet)

Pripravil: mag. Janko Mehle

Matevž je že nekaj časa s klobukom na glavi strmel v vzhajajočo polno novembrsko luno, ki se je dvigovala med latami starega kozolca. Skozi odprto kuhinjsko okno mu je večerni mraz hladil poraščen obraz. Z roko je prijel za klobuk, na katerem je čvrsto stal gamsov čop, in nagnil glavo proti

Dvignil je nahrbtnik in si ga zadel na osmi križ. Malce je zastokal, ko je začutil, kako ga je teža povlekla navzdol. Gozdarje je imel že obute. Stopil je še v kamro. Odgrnil je težak *kovter* na postelji. Pod njim je imel spravljeno risanico. Prijel jo je in jo močno stisnil k sebi. Na lepem ga je preblisnilo, da slušnega aparata tam, kamor gre, ne bo potreboval.

»Radio imate tako na glas, da se sliši vse do zadnje njive za bregom. Slušni aparat boste morali dobiti,« mu je en dan navrgla snaha. Ni se hotel prepi-

z otrokoma živela v vašem delu hiše. V Domu boste dobili svojo družino. Vršnikov Miha, ki je lovec, je tudi tam.«

Otrpel ji je prikimal. Naslednji dan je predenj položila papirje za sprejem v Dom. Podpisal je s težkim srcem. »Ko bodo imeli prosto posteljo, bodo povedali.«

Odleglo mu je, da mu od doma ne bo treba oditi na vrat na nos. Odkar je izgubil Ano, je imel za uteho samo še gozd. Gospodinjstva se je navadil. Skuhal si je toliko, kolikor je pojedel, pral je toliko, da je lahko čist stopil med

Gamsi nad pelinom

SLAVKO PREZELJ

stropu. Napeto je prisluhnil, če bo od zgoraj navzdol prišel še kakšen šum. Zadovoljno je prikimal. »Sta le odšla spat!« je pomislil. »Zdaj grem.«

Ozrl se je na lovski nahrbtnik, ki ga je že popoldan potisnil globoko pod klop. V njem je imel nekaj hrane in oblačil. Na obrazu mu je zaigral nasmeh, ko mu je pogled obstal na kovčku sredi kuhinje.

»Vse sem zložila vanj, kar boste potrebovali v Domu,« so mu v glavi odmevale snahine besede.

V zvoniku sredi vasi je začelo biti polno uro. Štel je udarce. »Enajst,« je pomislil, ko je zadnjič udarilo. »Do polnoči bom že visoko.«

Stopil je k oknu in ga zaprl. Še enkrat se je ozrl po kuhinji. Oči so se mu ustavile na sliki v okvirju, ki je stala na *kredenci*. »Z menoj boš šla, Ana. Gamsi naju čakajo!« je rekel podobi na sliki.

Prijel je sliko in izpod klopi potegnil težak nahrbtnik. Le s težavo jo je spravil vanj.

Tri leta je bil že sam. Težko se je privadil na prazno kuhinjo in na prazno posteljo.

»Matevž, malo več bi bil lahko doma. Kar naprej si v hosti,« mu je kdaj pa kdaj rekla Ana.

Ko so prišli tisti dnevi, je moral v gozd, četudi bi moral iti po kolenih. Vedel je, da bi zbolel, če bi moral ostati doma. Kislo repo s fižolom in zabeljene ajdove žgance, ki jih je naredila Ana, je imel najraje. Rjave *kastrole* in lonci v *kredenci*, ki jih je uporabljala za kuho, so bili zdaj prepuščeni sami sebi. Matevžu so se zdeli kakor skale na melišču, ki čakajo, da jih bo plaz nekega dne odnesel proti dolini.

rati z njo. Že na začetku, ko je prišla k hiši za *ta mlado*, je videl, da je precej samosvoja.

»Marko ne bo lovec. Na to kar pozabite,« mu je rekla že prvi teden, ko se je ugnezdila v hiši. Ugasnil je luč in pritisnil na težko železno kljuko večnih vrat. Stopil je na kamnit prag in prijel za leskovo palico, ki si jo je pripravil za na pot. Urnih korakov je odšel po dvorišču. Pesek pod njegovimi gozdarji je zaškripal. Matevž tega ni slišal. Pot do sestre Jedrt, ki je živela dobro uro hoda navzgor v zaselku dveh, med seboj za četrte ure oddaljenih hiš, je dobro poznal. Lunina svetloba je bila dovolj močna, da je videl pot pred seboj. Zakoračil je na kolovoz. Sprva je stopal hitreje, ko pa je pot zavila na senožet, je upočasnil korak. Objel ga je mrzel hlad. »Zima se tam zgoraj že vkup zbira,« je pomislil.

Daleč spodaj je še videl temen obris domačije. Okoli usten se mu je nasmejnalo, ko je pomislil, kako bo zjutraj snaha vsa vzhičena v veži zaklicala: »Dobro jutro! Ali ste že pripravljeni? V Domu vas že čakajo!«

Videl je, kako jo bo tišina za kratek čas ustavila. V naslednjem hipu pa jo bo odneslo iz veže v kuhinjo in v kamro, pogledala bo pod posteljo, mogoče celo v omaro, iskala ga bo in klicala in ker ga ne bo nikjer našla, bo odvihrala še v hlev, na skedenj. Nazadnje bo tekla vse tja do zadnje njive za bregom, do koder je samo ona slišala njegov radio.

Oni dan, bilo je proti koncu septembra, je stopila k njemu v kuhinjo. Na krožniku mu je prinesla kos pehtranove potice. Nič ni slepomišila. »Karmen se ločuje. Če bi vi odšli v Dom, bi lahko

ljudi, pospravljali pa je tudi toliko, da se nihče, ki je prišel k njemu, ni spotaknil ob *škrpete*. Večerjal največkrat ni. Že popoldan si je najraje pripravil okisana jajčka.

Tisti dan je v *kastrolo* nalil vodo in jo s tremi jajci pristavil na plinski štedilnik. »Osem minut morajo vreti,« mu je vedno govorila Ana.

Nenadoma je zaslišal kokošje vresčanje. Pohitel je iz hiše. Bil je ravno še toliko hiter, da je s praga videl, kako je lisica s kokošjo prihuljeno izginila za skedenj. »Še bo prišla,« je pomislil. »Šc, šc,« je s kriljenjem rok začel priganjati kokoši v kurnik. Nekatere so ga ubogale, nekaj pa jih je odfrčalo za skedenj. »Frdamane kure!« se je razburil in se zagnal za njimi. Preden je še zadnjo zaprl v kurnik, je minilo pol ure. Zadihan je naposled stopil v hišo. Čuden vonj mu je udaril v nos. Takoj je videl, da je voda v *kastroli* že povrela. Lupine jajc so bile že temno obarvane. Hitro je prijel za ročaj posode in vse skupaj postavil v kuhinjsko korito. Odvil je pipo. Močan curek mrzle vode je pritekel na razbeljena jajca. »Buumm!« je takoj zatem silovito počilo, kot bi razneslo bombo. Pok je Matevža vrgel po tleh kot otep slame. Obležal je na hrbtu sredi kuhinje kot avstroogrski vojak na soški fronti. Prestrašen je odprl oči. Vsa kuhinja je bila po stenah na drobno okrašena z ostanki kuhanih jajc. Še ruševca na steni je postal obarvan kot ruševka. Samo živo rdeča koža nad njegovimi očmi je ostala nedotaknjena. Matevž se je zavedel, da so trdo kuhana jajca lahko bolj nevarna kot naboj s šibrami. »Vidiš, kaj je storil,« je zve-

čer zaslišal razburjeno govoriti snaho v zgornjih prostorih. Zdaj je bil prvič vesel, da ima tako dober slušni aparat, saj je lahko skozi lesen strop ujel vse, kar je snaha govorila njegovemu sinu. »En dan bo vrgel v zrak celo hišo. Jutri bom poklicala v Dom, da ga morajo sprejeti takoj!«

Matevž je dolgo v noč premišljeval,

hitreje, vendar megli ni ušel. Popolnoma ga je ovila. Poti ni več videl. 'Hu, hu', se je nedaleč stran oglasila sova. Matevž je ni slišal. 'Do Jedrt ne more biti več tako daleč,' je pomislil. Na ves glas je zaklical: »Jedrt!«

Klic je utonil v sivini. V obraz so ga začele zbadati mrzle kapljice, ki so pršele iz megle. Klobuk si je potisnil

kot otrok. Z dolgimi koraki je pohitel naprej, saj je vedel, da se megla vsak čas lahko spet razgrne vsenaokrog. Slaboten šum gorskega potoka mu je napolnil ušesa. Zagledal je ozko brv in od veselja mu je poskočilo srce. Prijel se je ograje. Voda se je med gladkimi skalami lijakasto zlivala v skledaste tolmane. Ko je stopil na mehak pašnik, je v daljavi v soju mesečine že videl z apnom pobeljeno belo steno hiše, kamor se je pred pol stoletja primožila Jedrt. 'Hov, hov, hov', je čez pašnik priletel pasji lajež. V majhnih oknih je zamežikala blede luč. »Runo!« se je nekaj trenutkov za tem oglasil hripav ženski glas. »Tiho bodi!« Pes je zacvilil in se z rožljajočo verigo umaknil v uto. Pred hišo je stala visoka ženska v beli spalni srajci, ogrnjena z debelo volneno jopico. »Kdo je?« je zaklicala, ko je opazila temno postavo, ki je prihajala k hiši.

»Jedrt!« je ves iz sebe zaklical Matevž! Njegovega glasu ni takoj prepoznala.

»Ti si, človek božji! Matevž!« je rekla, ko je stopil do praga. Podal ji je roko. »Kosmat si. Nisem takoj vedela, kdo prihaja ob tej uri sem gor k meni. Kaj te je prignalo? Roke imaš mrzle, kakor da si imel *žehto* tam v grabnu!« mu je zaskrbljeno rekla. »Brž stopi v hišo, da se ogreješ. K peči se uedi, gorka je še,« mu je govorila, ko sta skozi hladno vežo stopila v hišo. Štiriinosemdeset let je štela Jedrt, leto več kot Matevž. »Počakaj, pomagam ti,« mu je rekla, ko je videla, da bi rad odložil nahrbtnik. »A si ves *grunt* vzel s seboj?« je rekla, ko je začutila težo nahrbtnika.

»Še enkrat povej?« ji je rekel.

»Pravim, če si cel *grunt* požokal v nahrbtnik,« je rekla glasneje.

»Ano sem vzel s seboj.« Nejeverno ga je pogledala. »Sliko, njeno, imam notri,« ji je rekel in hrbet naslonil h *gorkim* pečnicam. Po hrbtu se mu je razlila blagodejna *gorkota*.

Jedrt je stopila k beli steni z vdolbino, v kateri je imela steklenico z žganjem. »Ta te bo pogrel,« mu je rekla in mu ponudila žganje. Matevž je spil in se stresel, kot da se mu je sneg vsul za vrat.

»Še vedno kuhaš tako močnega? Prav v križu me je zapeklo.«

»Če hočeš preživeti tu gori, mora biti takšen.«

Matevž ji je utrujen prikimal.

»Vidim, da slabo slišiš, Matevž,« mu je rekla in nadaljevala glasneje: »Tu v hiši lahko spiš. Na *gorkem* boš.«

Odkimal je. »V gornjo kamro grem. Tam sem navajen.«

»Mraz je zgoraj. Teden dni nazaj je na planini že zapadlo za ped snega. Zdaj

Narisal: Igor Pichlin

kaj mu je storiti. Na koncu se je odločil, da dneva, ko bo moral v Dom, ne bo čakal doma.

Luna se je že visoko vzpela na svod neba. Strma pot s senožeti je zavila v gozd. Mokra listje mu je upočasnjevalo korak. Naenkrat se je okrog njega začela zbirati megla. Zdrnil se je. Stopil je

globoko nad oči. Pomislil je na žganje v nahrbtniku. Že si je hotel sneti risanico z rame, ko je završalo v vrhovih dreves. Sunek mrzlega vetra je priletel po gozdnatem pobočju navzdol in se z vso silo zaletel v napihnjen vamp goste megle. Debla smrek in bukev so spet oživila. Nad črnimi vrhovi smrek se je zasvetila luna. Matevž se je je razveselil

ga sonce že pobira. Luč si prižgi,« mu je še rekla, ko je stopil v vežo.

Po strmih škripajočih stopnicah je stežka odšel na vrh. Odprl je vrata v kamro. »Kakor bi bilo včeraj,« je pomislil, ko je z roko potipal po steni. Obrnil je stikalo. Slabotno je zasvetila žarnica pod temno modrim *plehnatim* krožnikom na obokanem stropu. Vsako poletje je prišel k Jedrt, da ji je en teden pomagal pri košnji. Za dve kravi in za trop ovac sta spravila skupaj sena.

»Še so tu,« je pomislil, ko je na steni zagledal črne gamsove roglje. Prijel je za roglj. Začutil je hrapavo smolnato plast roga. Stopil je do majhnega okna in ga odprl na stežaj. Rad je imel svež zrak. Preden je sedel na posteljo z visokimi rjavimi končnicami, je ugasnil luč. V temi si je sezul gojzarje in se ulegel. Glavo je položil na trd vzglavnik ...

»Stric, ne čakajte, kar streljajte,« je zaslišal Drejčev glas. »Zima ga bo pobrala, star je že,« je še zašepetal edini Jedrtin sin. Pozno ga je imela. Pod gamsom, ki je stal na visoki skali, je bilo razdrapano strmo skalnato pečevje, ki se je izgubljalo v prepad.

»Če bo letel čez, ga ne bova več dobila,« je zašepetal Matevž.

»Nič ne skrbite, boste videli, da ga dobiva, jaz ga bom šel iskat. Vrv ima dovolj dolgo,« mu je ves navdušen šepetal trinajstletni Drejc, ko sta skrita ležala v ruševju med skalami. Matevž je odkimaval. Poznal je tega gamsa. Nekajkrat ga je že videl. Hodil je za njim čez posušene travnate strmal, se oprijemal smolnatega ruševja, se po grušču spuščal v ozke strme grape, se lovil na mokrih skalah in se spet pritajeno vzpenjal na skalno-travnate robove. Nikoli mu ni prišel toliko blizu, da bi lahko streljal nanj. Zdaj sta si bila prvič tako blizu. »Še vedno je lep, čeprav je že preživel toliko hudih zim,« je pomislil. Gams je nepremično gledal v njuno smer. »Ve, da sem tukaj ...«

»Stric, šel bo, če ga ne boste,« ga je iz preišljevanja predramil Drejčev glas. Matevž je podzavestno ukrivil petelina. Močan pok je zasekal v gorsko tišino. Jek se je porazgubil po skalnatem pobočju. Iz zelenega skrotovičenega ruševja so zletele drobcene ptice. Gams je silovito odskočil v stran. Nekoliko nižje ga je vrglo na skalo. Začel se je odbijati od skal in po njih navzdol. Nad prepadom ga je zadržal mlad macesen. Tam je obležal.

Vrv je bila dovolj dolga. »Za zadnje noge ga priveži,« mu je zaklical Matevž, ko se je Drejc z vrvjo okoli sebe spustil do gamsa. Nekaj časa sta se trudila, da sta ga uspela spraviti na vrh.

»Drejc, ta je tvoj,« mu je rekel Matevž in ga potrepljal po ramenu. »Ti mu daj zadnji grizljaj.« »Lovski blagor,« je hvaležno rekel Drejc in Matevžu stisnil roko. Z zanosom je odlomil vejico ruševja in jo z občutkom vtaknil gamsu v gobček ...

»Davno nazaj je bilo to,« je pomislil Matevž in utonil v globok spanec.

Proti jutru ga je začelo zebsti. Nase je vrgel *kovter*. Počasi se je toliko ogrel, da je spet zapadel v rahel spanec. V levi nogi ga je začelo trgati. »Revma bo,« je pomislil. Toliko se je privzdignil, da je pogledal proti oknu. »Megla je,« je spravil čez ustne. »Jedrt gotovo še spi.«

Glavo je spustil nazaj na vzglavnik.

V tistem trenutku je zaslišal zvok, kot bi nekdo zaloputnil avtomobilska vrata. Zdrznil se je. Dvignil se je s postelje in pritajeno stopil k oknu. Kar vrglo ga je nazaj. Na dvorišču je zagledal Jedrt in snaho, ki je mahajoč z rokami nekaj pojasnjevala. Matevžu je srce začelo biti kot stope v mlinu. Pomislil je, da je risanico in nahrbtnik pustil na klopi ob peči. Tako iz sebe že dolgo ni bil. Niti v sanjah si ni mogel predstavljati, da bo snaho prineslo sem gor. »V Dom ne bom šel,« je takoj pomislil. Čez čas je še enkrat stopil do okna. Dvorišče je bilo prazno. Oddahnil se je.

»Dobro jutro, Matevž,« je zaslišal glas, ko se je spuščal po stopnicah v vežo. »Šla je. V kuhinjo stopi. Ajdove žgance sem ti pripravila,« je bila glasna Jedrt, da ji ni bilo treba dvakrat govoriti.

Prikimal ji je in rekel: »Do korita še stopim.«

Jedrt je gledala za njim. Videla je, da šepa na levo nogo. Megla je ležala vsenaokrog. Pri koritu si je mrzlo vodo nekajkrat vrgel v obraz in si ga obrisal z dlanjo. »Vidim, da te boli noga,« mu je rekla, ko je spet prišel v kuhinjo.

»Revma,« je na kratko rekel. Z žlico je segel med zabeljene ajdove žgance. »Kaj pa je rekla?« je radovedno vprašal, ko ni mogel več zdržati.

»Povedala mi je, da si se sam odločil, da greš v Dom, da si podpisal, da imaš danes sprejem ter da si izginil.«

Matevž je prikimal in jo neobgljeno pogledal.

»Pri meni lahko ostaneš, kolikor časa hočeš. Letošnja zima bo nasula veliko snega. Jerebika še nikoli ni tako obrodila kot to jesen. Krošnje gor po robovih so vse rdeče od plodov. Do Koglarja bova naredila gaz, da ti ne bo dolgčas. Francetov vnuk živi tam. Koze ima. Sedemdeset. Kozji sir dela. Šolo ima za to. Dekle mu pomaga. Noseča je. Upam, da se bo navadila na življenje

tu gori. Če se ne bo, bosta oba odšla v dolino. Sama ne bi rada ostala tu gori. V Dom tudi jaz ne mislim iti.«

»Pri tebi ostanem, Jedrt. Na planino, do naše pastirske bajte, bi rad šel še danes. Upam, da je ključ še vedno spravljen pod poličko pri drugem oknu,« je rekel in jo pogledal s polno žlico žgancev pred usti.

Jedrt je nejeverno odkimala in rekla: »Na planino misliš iti? Se mi je kar zdelo, da te še vleče gor. Ne vem, v kakšnem stanju je bajta. Za eno noč ti bo že služila.«

»Gamse bi rad še enkrat videl, preden pade sneg. Zdaj so najlepši. Čokoladno rjavi so, skoraj črni, kakor kostanj v žerjavici. Enkrat samkrat je šla Ana z menoj tja gor. Nič ni rada videla, da sem streljal. Tudi zaradi Ane bi rad šel.«

Jedrt mu je prikimala. »Bregovi so že pomrznjeni. Paziti boš moral. Če boš že šel, naberi mi nekaj pelina tam zgoraj. Takšen, ki ga je že prekril sneg, je najboljši. Tisti igralec iz Ljubljane pride še zmeraj vsako leto po kakšen liter pelinkovca,« je rekla. Matevž se ni spomnil, kateri igralec bi naj bil.

Jedrt je iz *kredence* vzela steklenico z belkasto tekočino in jo postavila na mizo. »Blino¹ imaš tukaj. Preden greš,

¹ blina – prvega pol litra žganja pri drugem kuhanju

si v hiši zdrgni nogo z njo, da boš lažje hodil. Za bolečine in revmo ni boljše stvari, kot je blina.«

Matevž je z mize vzel pollitrsko steklenico in odšel iz kuhinje. V veži se mu je zazdelo, da sliši hrup avtomobila. Hitro se je umaknil v hišo. Ustrašil se je, da se je vrnila snaha. Tudi Jedrt se je pohitela na hišni prag. Razveselila se je, ko je videla, da se je pripeljal Koglarjev Rok. Za lado nivo je imel pripeto prikolicico. Na njej je imel belega domačega kozla z dolgo brado in velikimi ukrivljenimi rogovi.

Narisal: Igor Pičulin

»Dober dan,« je veselo pozdravil, ko je stopil iz avtomobila.

Jedrt mu je prikimala. »Ga pelješ že nazaj?«

Rok ji je prikimal. »Priden je bil. Iz trgovine vam lahko kaj pripeljem,« ji je rekel.

»Sem računala nate, da se boš en dan oglasil. Listek imam že napisan. Boš kaj spil?«

Rok je odkimal.

»Potem pa počakaj.«

Kar nekaj časa je trajalo, da se je vrnila. »Dopisati sem morala še nekaj stvari. Veš, pozimi bova dva v hiši. Nekaj več hrane bom potrebovala. Matevž je prišel.«

»Dolgo ga že nisem videl,« ji je odvrnil.

»Rok, nekaj bi te prosila, če ti ne bo odveč. Matevž bi rad šel še danes

na planino. Gamse bi rad šel pogledat, preden se iznad Pelinovih gred umaknejo v Ložarjevo konto. Lovec je, žival ima rad. To je v njem. Klen je še, le revma v nogi mu ne da miru, pa sem pomislila, da bi mogoče njega najprej zapeljal na planino, pa šele potem kozla v dolino.«

Rok se je zasmeljal in ji prikimal. »V tej megli se mi res še ne mudi v dolino. Na planino je gotovo že posijalo sonce. Kozel bo ostal pri vas toliko časa. Kar po Matevža stopite, ta čas bom odklopil prikolicico.«

Jedrt je zadovoljno prikimala. Matevž ni okleval, ko mu je povedala, kaj se je dogovorila. Iz nahrbtnika je vzel nekaj stvari in jih zložil na klop ob peči. »Ana bo šla z menoj. Obljubil sem ji, da bova šla na gamse,« je pomislil in pohitel na dvorišče.

Z Rokom sta si segla v roke. »Kar meni dajte to,« mu je rekel Rok. Vzel mu je nahrbtnik in risanico ter ju položil na zadnji sedež. »Dobre pol ure vožnje bova potrebovala do planine,« je rekel, ko je speljal z dvorišča.

Matevž se je po stotih metrih vožnje spomnil, da je pozabil vzeti leskovo palico, vendar zdaj iz tega ni hotel delati težav. Vlaka je bila strma, nasuta z mokrim listjem in robatim kamenjem. Sprednje kolo je nekajkrat udarilo v debelejši kamen, da se je Matevž kar zdrznil, ko mu je počilo pod nogami. Z desno roko se je močno držal za ročaj na vratih. Ko se je vlaka postavila pokonci kot lestev na lovsko prežo, je Rok vključil reduktor. Motor je glasneje zahrumel. Počasi se je skozi meglo začelo svetliti.

»Sonce boste imeli,« je rekel Rok in ga pogledal. Matevž si je s prstom pokazal na ušesa. Rok je prikimal.

Znan svet se je Matevžu začel odpirati pred očmi. S teto Rozo je kot otrok veliko poletij preživel na planini. V kasnejših letih, ko je že postal lovec, je velikokrat prespal v bajti. Še v jutranji temi se je po stezi skozi ruševje in prek melišča podal tja gor nad Pelinove grede. Tam si je za sivimi skalami našel prostor za čakanje.

Ko so prvi sončni žarki padli na strme travnate vesine, so izza grebena začeli prihajati gamsi. Eden, dva, trije, tudi trideset in več jih je kdaj naštel. Sprva so bili previdni kot pošteno dekle, ki gre prvič s fantom na zmenek, ko pa so se začeli pasti, si je nekoliko upal dvigniti glavo iz kritja. Tri je ustrelil tam gor. Več si jih tudi ni želel. To ga je duševno povsem izpolnilo. V gorah je vedno rad lovil sam. Lov v gorah je imel za obred.

Ko se je nekoliko naprej pred njima prikazala lesa, ki je zapirala pot na planino, je z roko potrepeljal Roka. »Tukaj ustavi.« Rok je prikimal in ustavil avto. »Koliko sem ti dolžan?« je vprašal Matevž, ko sta izstopila in mu je Rok v roke podal nahrbtnik in risanico.

»Dajte no... Z veseljem sem vas pripeljal do tu gor. Če boste čez zimo ostali pri Jedrt, pridem kdaj po vas. Kakšen hleb kozjega sira mi boste pomagali narediti.«

Matevžu so se zasvetile oči. Prikimal mu je. Stisnila sta si roke. Gledal je za njim, dokler se lada niva ni izgubila za ovinkom.

Zdaj je globoko vdihnil svež gorski zrak. Ostrina zraka ga je tako poživila, da je v sebi začutil nebrzdan občutek, da se je prav odločil. Pomislil je na Dom, na sprejem, na predstavitev hišnega reda, na nove obraze in na sobo s posteljo, štirimi stenami in oknom, skozi katerega verjetno ne bi videl ne gozda ne gora. Vedel je, da bi ga življenje v Domu prej ali slej zdrobilo. Zmajal je z glavo. Zdaj je bil svoboden.

Pobral je palico, ki je ležala ob stezi. Začel se je vzpenjati med nizkim grmičevjem. Na revmo, ki ga je še malce nazaj trgala v nogi, je povsem pozabil. Hodil je po senčnem delu pobočja, tam je bila steza še trda in pomrznjena. V zavetrju so med travami še ležali jeziki snega. Ozrl se je nazaj. Dolino je še vedno pokrivalo megleno morje. Sonce je padalo poševno in osvetljevalo planino samo na njenem zadnjem koncu. Nekaj lesenih bajt je osamljeno stalo tam, kot bi melanholično čakale pastirje, da bodo po dolgem času spet odpahnili škripajoča vrata. Matevž je pomislil na njihovo bajto, na njegov pograd in na pet gamskih rogljev na steni. Le eni roglji so bili zares veliki. Tisto zgodnje poletje, ko je štel enajst let, jih je našel v velikem kupu umazanega zbitnega snega, ki ga je iznad Pelinovih gred v kotanjo na koncu planine prinesel plaz. Sprva je našel enega, ko pa je sonce dan za dnem pobiralo sneg, so se do sredine avgusta pokazali še štirje gamsi. Najmanjšemu izmed njih je plaz staknil črne roglje, da sta iz lobanje gledala samo špičasta rožena nastavka. Pastir Jokl je vsako glavo, tako kot jih je Matevž našel, skuhal in vsaki prežagal lobanjo po sredini, z vrha navzdol. Zadnje delo so na velikem mravljišču ob robu planine opravile mravlje.

»Skupaj naj bodo,« je rekel Jokl, ko jih je vse skupaj namestil na eno samo desko, ki jo je poprej malce pogladil z obličem.

»V bajti jih ne boš imel,« mu je rekla

Roza. Ko je videla, da je Matevž začel točiti debele solze, je popustila in mu dovolila, da je desko z gamsjimi roglji pribil na steno k pogradu. Vsakič, ko je odšel spat, je pobožal vseh pet svojih prvih trofej. Potem je vsakič utrujen zadovoljno zaspal.

Matevž se je odločil, da se bo na Pelinove grede povzpел po zgornji poti. Steza je bila bolj strma, vendar je vedel, da bo samo tako lahko še pravi čas prišel tako visoko, da bo mogoče še videl gamse, ki so se, vedno proti popoldnevu, že odpravili čez rob grebena v ruševje. V strmini mu je na čelo stopil znoj. Pred seboj je že videl skalnat žleb, ki ga je spodaj zapirala Ukova skala. Vedel je, da so pred stotimi leti, pozno spomlad pri tej skali našli mrtvega pastirja Uka. V pozni jeseni je iskal ovce pod vrhom grebena in govorili so, da mu je zagotovo spodrsnilo na zmrznjeni skali. Odnoslo ga je po žlebu navzdol, kjer ga je ustavila skala. Matevž se je jo dotaknil, se odkril, zavzdihnil in si znova nataknil klobuk. Previdno je stopil naprej čez ozek prehod. Po nekaj metrih, ko se je steza uravnala, je lažje zadihal. Pred njim so se razprostrle s soncem obsijane Pelinove grede, nad katerimi so se vzpenjale travnate strmale, ki so segale vse do vršnega grebena. Daleč naprej, na izpostavljeni polici, so se macesni že zlato rumeno obarvali. Matevž se je ozrl visoko navzgor. Kar nekaj časa je s pogledom motril pobočje, dokler na rumenih travah povsem pod vrhom grebena ni zagledal črnih podob. »Gamsi!« je zašepetal. Srce mu je zaigralo od veselja. Počasi je snel risanico in jo skupaj z nahrbtnikom položil na tla. »Vidiš, Ana, čakali so naju,« je rekel in pobožal njen obraz na sliki. Z daljnogledom je imel gamse čisto pred seboj. Nekaj jih je ležalo v travi, drugi so se pasli vsenaokrog. Med njimi je bil velik tršat gams. Njegovi veliki črni zakrivljeni roglji so blesteli v sončni svetlobi. Matevž ni mogel odmakniti pogleda. ‚Sedemnajst,‘ je pomislil, ko jih je preštel. Povesil je daljnogled. Roki sta ga že boleli. Oster žvižg je presekala tišina. Gamsi so se ozrli navzdol. Naslednji žvižg je vse pognal v beg. Na vršnem grebenu se jih je nekaj za hip zvedavo ustavilo, potem so tudi oni izginili za robom. Vanj se je naselil osrečujoč mir. Videl je, kar si je tako želel. Stopil je še do zagraščenih gred, kjer so rasli nizki grmiči sivozelenega pelina. Sklonil se je in odtrgal prve razkrečene pelinove liste. Pomel jih je med prsti in jih ponesel pod nos. ‚Odličen je,‘ je pomislil, ko je ovohaval njihov oster vonj. Gladka mokra plošča, na katero je stopil, mu je vzela

tla pod nogami. Vrglo ga je na hrbet. Kot krokar s polomljenimi perutmi se je zavrtel po travnati strmini. Po nekaj metrih je priletel v gosto ruševje. Za trenutek se mu je stemnilo pred očmi.

Ko se je zavedel, kje je, se je poskušal izmotati iz zasmoljenega ruševja. Upogljive veje mu niso bile v oporo. Nenadoma se mu je zazdelo, da je zaslišal glas. Z muko se je zasukal. Zagledal

»Od kod pa ste?« jo je naposled vprašal ves iz sebe.

»Pred mesecem sem prišla v te kraje. Medicinska sestra sem, v Domu starejših v dolini.« Matevž se je v hipu naredil čisto majhnega. Ustrašil se je, da dekleta ve, koga ima pred seboj.

»Vi ste pa lovec. Puško sem videla zgoraj,« mu je rekla.

»Ja,« mu je uspelo spraviti iz sebe.

Narisel: Igor Pčulin

je mlado svetlolaso dekleta, ki mu je ponujala roko. Rahlo nejeveren jo je prijel. Začutil je močan stisk.

»Vas kaj boli?« ga je takoj vprašala. Matevž je odkimal.

»Velikansko srečo ste imeli,« mu je rekla, ko se jima je uspelo rešiti iz ruševja. »Samo po obrazu ste malo popraskani. To bova malo očistila,« je rekla in iz svojega nahrbtnika izvlekla prvo pomoč. »Malce vas bo zapeklo,« se mu je nasmehnila, ko ga je začela z vato, ki jo je napojila s sterilno tekočino, izmivati po obrazu.

»Videla sem, kako ste padli. Ni bilo lepo videti. Bo torej kar držalo, da ste lovci res trdoživi ljudje. Veliko narave je v vas.«

Zdaj mu je odleglo.

»Na vrh grebena bom še skočila. Lahko me počakate, če hočete,« mu je rekla, preden se je poslovila. Matevž ji je prikimal.

‚Pelina za Jedrt moram nabrati,‘ je še ves zmeden od vsega na hitro pomislil.

»Hvala,« je na ves glas zaklical za njo, ko je bila že visoko nad njim.

Obrnila se je in mu pomahala.

LITERARNI NATEČAJ

2. mesto

STANISLAV GRL

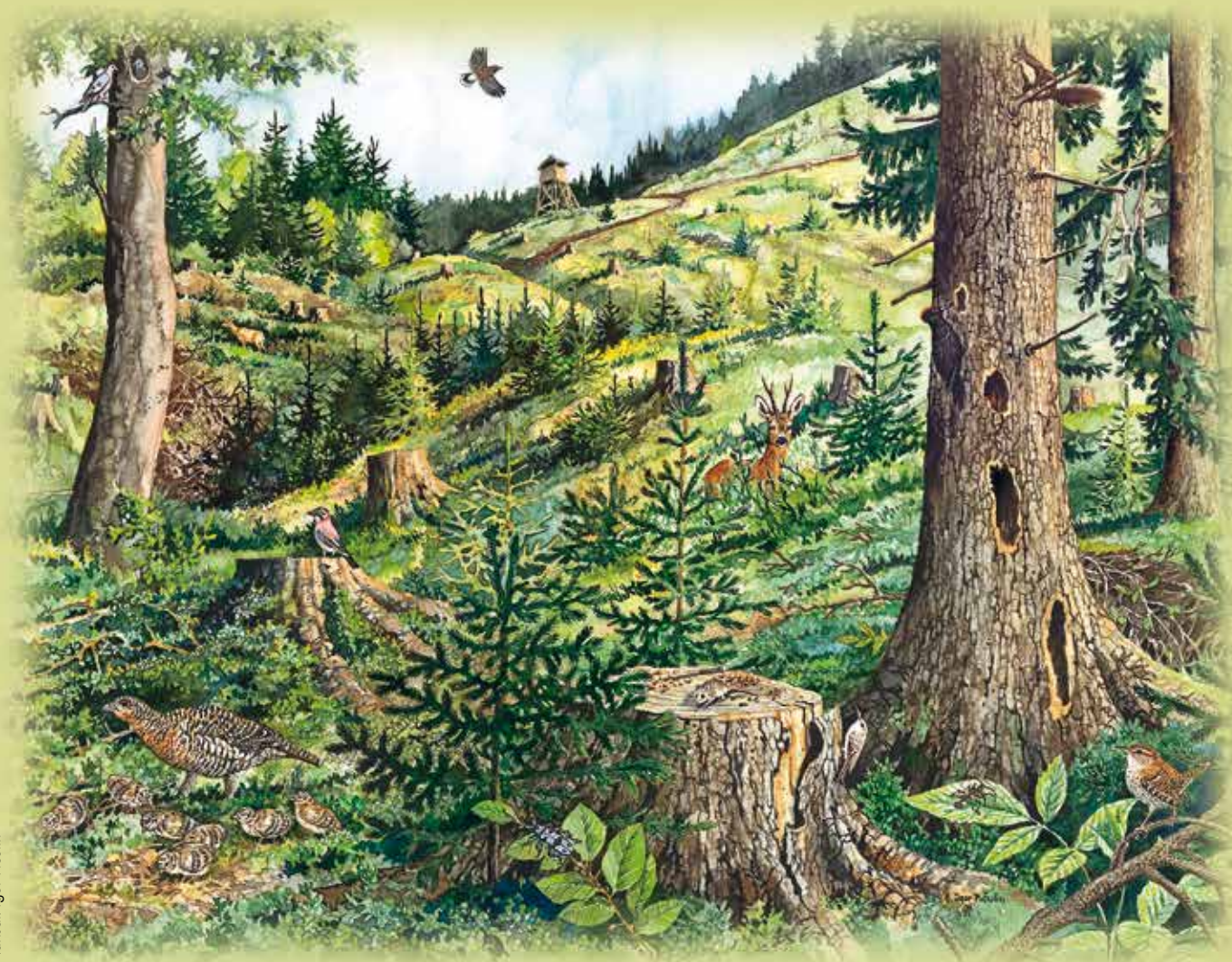
Lovčev gozd

Gozd je vsem enaka sreča,
on ne loči – ti in jaz;
v gozdu vsak ima svoj prostor,
vsak tu sreča znan obraz.

Vsakdo sanja kaj o gozdu,
eni dobro, drugi slabo;
najdi svoje drage slike,
mogoče bom tudi jaz s teboj na njih.

Ne pozabi na obljubo,
da bo lovec lovcu brat;
to nas družijo, to naj traja,
ker vse to bi srčno rad.

Gozd le daje, nič ne jemlje,
tu je prostor za vse nas;
eni večno, drugi srečno,
vse dokler naš bije čas.

Narisal: Igor Pičulin

Foto: Andrej Miklavčič

Alojz Kovšca je novi predsednik LZS

Na Občnem zboru Lovske zveze Slovenije, ki je bil 19. decembra 2023 v Novem mestu, so predstavniki članic

LZS izvolili novega predsednika LZS. Slovensko lovsko organizacijo bo v mandatnem obdobju 2024–2028 vodil Alojz Kovšca. Mandat je začel 15. januarja 2024.

»Obljubljam vam, da bom v

Svoj glas je oddal tudi dotedanji predsednik LZS mag. Lado Bradač.

Za tesno zmago je novoizvoljenemu predsedniku stisnil roko tudi njegov protikandidat Darko But.

Po izvolitvi se je Alojz Kovšca zahvalil za glasove in obljubil, da bo deloval v korist vseh lovcev

Vse foto: Andrej Miklavčič

mandatu, ki je pred menoj, deloval v korist Lovske zveze Slovenije, v korist vseh lovov in lovcev v Republiki Sloveniji in da bom spoštoval lovski etični kodeks,« je po izvolitvi povedal Alojz Kovšca, ki je na tajnem glasovanju prejel 55 glasov, njegov protikandidat **Darko But** pa 53. Na volilnem občnem zboru LZS je glasovalo 109 udeležениh delegatov od skupno 112; ena glasovnica je bila neveljavna.

Delegati so se na občnem zboru, ki so ga s fanfarami slovesno začeli rogisti LD Trdinov vrh, seznanili tudi glede prodaje po-

slovne stavbe na Župančičevi ulici 9 v Ljubljani in glede uresničitve sklepa, ki ga je v povezavi z gradnjo Nacionalnega lovskega centra Zlatorog sprejel Občni zbor 15. 6. 2023. Sprejeli so spremembe in dopolnitve Pravil LZS, se seznanili glede vpisa ustanove za ohranjanje naravne in kulturne dediščine slovenskega lovstva v evidenco ustanov in z vsebinskim in finančnim načrtom dela LZS za leto 2024.

Aleksandru Beeru (ZLD Prekmurje), ki se žal ni mogel osebno udeležiti dogodka, je Lovska zveza Slovenije za njegovo dol-

goletno ustvarjalno in strokovno delo v lovski organizaciji podelila najvišje priznanje Lovske zveze Slovenije – plaketo Zlatorog. Za opravljeno delo, uspešno vodenje in za prispevek pri razvoju Lovske zveze Slovenije se je

predsedniku LZS mag. **Ladu Bradaču** ob izteku njegovega drugega mandata zahvalil podpredsednik LZS mag. **Aleš Klemenc** in mu predal plaketo LZS ter umetniško sliko Jelen, delo **Igorja Pičulina**.

Volitve za predsednika LZS in kandidatov za člane Nadzornega odbora LZS, Razsodišča in Odbora etičnega kodeksa so se začele takoj po kratki predstavitvi obeh kandidatov. Po razglasitvi rezultatov so se delegati seznanili

še s člani novega Upravnega odbora LZS, ki so bili izvoljeni na delnih občnih zbiorih v volilnih okoliših.

Urša Kmetec

Novi člani Nadzornega odbora, Razsodišča, Odbora etičnega kodeksa in Upravnega odbora LZS (2024–2028)

Na občnem zboru Lovske zveze Slovenije so bili izvoljeni novi člani Nadzornega odbora, Razsodišča in Odbora etičnega kodeksa LZS. Delegati so se seznanili tudi s člani novega Upravnega odbora LZS, ki so bili izvoljeni na delnih občnih zbiorih v volilnih okoliših. Z delom bodo začeli po 15. januarju 2024.

Izvoljeni člani organov LZS (OZ LZS: 19. 12. 2023)

NADZORNI ODBOR LZS:

Dušan Leskovec, Anton Lukančič, Milan Šajn, Milan Jurkovič in Peter Kovačec

RAZSODIŠČE LZS:

Danimir Rebec, Marjan Malek, Alojz Hvala, Mirko Urbas in Jožef Jenko

ODBOR ETIČNEGA KODEKSA:

Niko Šuštarčič, Rudolf Majer, Jakob Zorko, Ivan Lah, mag. Martin Smodiš, Marijan Sotlar, Jože Sivec, Albert Lagoj in Lambert Pate

UPRAVNI ODBOR LZS – člani so bili izvoljeni na delnih občnih zbiorih v dvajsetih volilnih okoliših:

Miroslav Hudak (volilni okoliš Bela krajina)
Andrej Sila (Brkinsko-Kraški volilni okoliš)
Zdravko Mastnak, Miha Finkšt in Florijan Rojnik (volilni okoliš Celje)
Drago Goričan in Peter Belhar (volilni okoliš Gorenjska)
Silvo Batagelj in Miran Štrukelj (volilni okoliš Gorica)
Goran Šuler (volilni okoliš Gornje Posočje)
Bojan Breitenberger (volilni okoliš Idrija)
Branko Zlobko (volilni okoliš Kočevje)
Vedran Prodan (volilni okoliš Koper)
Jure Skobir in Samo Vončina (volilni okoliš Koroška)
mag. Lado Bradač in Miran Zupančič (volilni okoliš Ljubljana)
Marjan Gselman, Ivan Žizek in Franc Krivec (volilni okoliš Maribor)
Rajko Kovačič (volilni okoliš Notranjska)
mag. Darja Gros in Franc Jarc (volilni okoliš Novo mesto)
Slavko Zakšek in Branko Tucovič (volilni okoliš Posavje – Krško)
mag. Aleš Klemenc in Danjel Saftič (Postojnsko-Bistriški volilni okoliš)
Ludvik Rituper (volilni okoliš Prekmurje)
Milan Kolarič (volilni okoliš Prlekija)
doc. dr. Srečko Felix Kroppe in Katka Kovačec (volilni okoliš Ptuj - Ormož)
Tomaž Trotovšek in Ivan Malešič (volilni okoliš Zasavje)

Jubilejni Koroški lovski dan v LD Sabotin

Po nočnem sneženju v osrednji Sloveniji so se lovci že navsezgodaj zjutraj 3. 12. 2023 zbirali pred lovskim domom **LD Sabotin** v Gonjačah. Čakala sta jih že topla čaj in kava, ki sta se vsem prilegla v hladnem jutru, ki pa je obetalo zelo lepo vreme in

obetaven lov. V tamkajšnjih krajih Slovenije o snegu ni bilo niti sledu; pihala je le zmerna burja, ki je občasno pojenjala, občasno pa se spet zaganjala. V kombiju in enem osebnem avtomobilu je na zborna mesto prispelo tudi devet predstavnikov slovenskih lovcev z avstrijske Koroške na čelu z **Janezom Kaiserjem**, ki predseduje **Klubu prijateljev lova – Celovec**.

Uvodno besedo sta prevzela

Po končanem skupnem lovu se je gostitelj iz srca zahvalil za pozornost in zgledno dolgoletno sodelovanje Janez Kaiser, predsednik DPL – Celovec. Ob njem stojita predsednik in tajnik LD Sabotin.

Vojko Rutar je pred zborom lovcev na kratko predstavil tri desetletja dolgo zgodovino sodelovanja članov LD Sabotin in KPL – Celovec.

Vse foto: Boris Leskovec

predsednik LD Sabotin **Tadej Hrovat** in gospodar **Klemen Nikolavčič**, ki sta razložila vse potrebno pred začetkom lova in razdelitvijo strelcev po skupinah, ki so zasedli stojišča. Posebej sta opozorila na varno ravnanje z orožjem. Še pred odhodom je pooblaščen referent LD za stike s koroškimi zamejskimi lovci **Vojko Rutar** na zbornem mestu

pred lovskim domom na kratko prebral kratko zgodovino skupnih lovskih druženj z lovci Kluba prijateljev lova – Celovec (KPL – Celovec), saj je bil tisti dan lov v prvi vrsti namenjen njim v čast ter v znamenje dolgoletnega prijateljskega sodelovanja. Povzemam Rutarjeve besede:

»Sodelovanje s člani KPL – Celovec se je začelo med briškimi

lovci pred natanko 30 leti in sicer s pogovorom **Bogdana Krivca**, takratnega predsednika območne ZLD Gorica in našim UO LD Sabotin, katerega predsednik je bil tedaj **Albin Jasnič**. Krivec je takrat - na podlagi dopisa Lovske zveze Slovenije, št. 02/12, od 30. 7. 1979, predlagal tudi pošiljanje vabil na lov za člane dveh slovenskih zamejskih lovskih društev KPL – Celovec (Avstrija) in Društva slovenskih lovcov Furlanije – Julijske krajine – Doberdob (Italija). Po dogovoru, se je 19.12. 1993 v naše lovišče na skupni lov na veliko divjad pripeljalo tudi nekaj koroških rojakov – lovcev iz KPL – Celovec, z njihovim predsednikom **Mirkom Kumrom** na čelu. Dogovor o sodelovanju je hkrati potekal tudi s sosednjo LD Dobrovo v Goriških brdih in 2. 12. 1994 so bili koroški lovci tudi že na skupnem lovu v njihovem lovišču. Tega dne je potekal pri njih že 16. tradicionalni skupni lov med našo LD Sabotin in LD Dobrovo, ki je bila obenem tudi gostiteljica in katerega se je po predhodnem dogovoru udeležilo tudi nekaj članov KPL – Celovec. V loviščih obeh omenjenih lovskih družin so se namreč že od 14. januarja 1979 izmenjujoče menjavali tradicionalni skupni lovi obeh sosednjih LD. »

»V Pliberk na avstrijskem Koroškem,« je nadaljeval Rutar, »se je na povabilo KPL – Celovec 18. 7. 2000 odpeljalo 40 briških lovcev iz obeh LD, ki delujeta na območju Občine Brda. S seboj so odpeljali tudi pevski zbor - Nonet Brda. Tam se je

Prijetno razpoloženi koroški lovci so na zadnjem pogonu nazdravili tudi lovskemu blagru njihovega člana – uplenitelju košute tisti dan v sabotinskem lovišču.

rodila ideja, da bi, po takratnem vzorcu slovenskih lovcev iz Italije (s katerimi pa danes LD Sabotin ne sodeluje več), enkrat v vsaki lovni sezoni gostili na lovu člane KPL – Celovec. O tej pobudi so glasovali člani UO LD Sabotin, ki mu je predsedoval tedanji starešina **Albin Kodermac**, na 26. rednem Občnem zboru leta 2000, pa so člani LD Sabotin sprejeli sklep, da bo postal skupni lov s koroškimi rojaki vsakoletni **KOROŠKI LOVSKI DAN** obeh lovskih društev. Tako imenovan prvi skupni lov v lovišču LD Sabotin je bil organiziran 17. 12. 2001. Izmenično sta koroške lovce vse do leta 2010 nato gostili obe briški lovski družini, ko je v LD Dobrovo Koroški dan potekal zadnjič, saj je LD Dobrovo nato sodelovanje prekinilo. »

Na lanskem skupnem lovu – Koroškem lovskem dnevu je poleg lovcev LD Sabotin in KPL – Celovec sodelovalo tudi nekaj drugih povabljenih članov iz drugih naših LD. »Po 30-letnem sodelovanju je bil to v taki zasedbi že 15. tovrstni skupni lov po vrsti,« je povedal V. Rutar in nadaljeval: »Med take skupne love so prištet še prvi medsebojni skupni lovi med letoma 1993 in 2000 (štirikrat), tako da je bilo v lovišču LD Sabotin organiziranih skupaj 19 skupni lovov. V lovišču LD Dobrovo pa je bilo v tem času še 8 skupnih lovov, kar skupaj pomeni 27 lovov s Korošci. Dne 27. 11. 2005 je v LD Sabotin lov odpadel zaradi izredno slabega vremena, dva Koroška dneva pa tudi nista bila uresničena v letih pandemije covid-19.«

V hladnem, zmerno vetrovnem in lepem vremenu je od osme ure naprej sledil skupni lov na veliko divjad na obsežnem območju lovišča vse do italijanske meje, na katerem je sodelovalo v več skupin na stojišča razporejenih petindvajset lovcev in večja skupina domačih lovcev v pogonu z nekaj psi. Pet ur dolg pogon v vetrovnem, vendar sončnem vremenu je trajal vse do trinajste ure, ko so se lovci spet zbrali pred lovskim domom LD Sabotin, da se poklonijo lovinu (trem divjim prašičem – ozimcem, košuti, dvema jelenoma in srnjemu mladiču). Vodja lova je upleniteljem izročil vejice plena in lovci so se lovinu spoštljivo zahvalili za lovski blagor.

Besedo zahvale je vodstvu LD gostiteljice za odlično organiziran lov, pozornost in zgledno dolgoletno lovsko sodelovanje v imenu povabljenih lovcev in njihovega društva izrekel Janez Kaiser, predsednik KPL – Celovec, ki je med drugim naznanil, da bodo koroški lovci prihodnje leto (2024) praznovali svoj okrogli jubilej organiziranega delovanja. Že zdaj jih je ob tej priložnosti povabil na praznovanje, ob koncu krajšega govora pa je vsem zbranim v prihajajočem novem letu zaželel tudi trdnega zdravja, delovnih uspehov, osebnih sreče, na lovih pa dober pogled.

Sledil je še zadnji pogon v prostorni lovski sobi doma LD Sabotin, kjer so domači lovci vse goste postregli z okusnim kosilom in izvrstno briško kapljico.

Boris Leskovic

Podelitev priznanja Policijskega veteranskega društva Sever – Gorenjska Ivanu Jenku, lovcu in dolgoletnemu lovskemu čuvaju ter nekdanjemu vodji Fazanerije ZGD Kozorog - Kamnik

Novembra 2023 je na OŠ Matije Valjavca v Predvdoru potekalo slavnostno odprtje razstave *Vojna za samostojno Slovenijo 1991*, ki so jo na skoraj 500 m² pripravili delavci Muzeja policije. Na slavnostnem dogodku so z bogatim kulturnim programom sodelovali učenci OŠ Predvdor, mag. **Rok Roblek**, župan Občine Predvdor, s pozdravnim nagovo-

Foto: France Elkar

Ivan Jenko – Kovčeto, 93-letnik z več kot 50-letnim lovskim stažem

rom, ravnatelj šole **Jože Povšin** in s slavnostnim govorom predsednik PVDS Gorenjska **Ivan Hočevnar**. Slednji je obnovil in

osvežil spomine na vojne dogodke v tem kraju. Na Jezerskem vrhu je JLA tedaj granatirala mejna splotja Milice in pri tem z zgre-

šenim streljanjem povzročila tudi prvi mednarodni incident na ozemlju Avstrije, ko je na Krvavcu z letali raketirala TV stolp in povzročila zaporo ceste v dolini Kokre. Ob prisotnosti skoraj tristo gostov, vojnih veteranov organizacije Sever in ZVVS 1991 so z veliko pozornostjo izročili priznanje (plaketo) tudi triindesetletnemu **Ivanu Jenku** - Kovčeto, s Pšate pri Cerkljah na Gorenjskem, ugledni družbeni in lovski legendi.

Ivan Jenko je prejel priznanje za »pogumno dejanje, ko je kot upravnik lovskega objekta Lovišča Kozorog - Kamnik, Fazanerija v Cerkljah na Gorenjskem, v bližini letališča Brnik, leta 1991 organiziral in varovanje tajnega skladišča orožja vojnih enot milice UNZ Kranj, Postaje mejne milice Brnik«.

Priznanje in izkazana pozornost

Foto: France Ekar

Ivan Jenko je prevzel priznanje plaketo PVDS Gorenjske iz rok predsednika Ivana Kočevarja in sekretarja PVZS Gorenjske Gortana Simčiča.

sta za lovstvo in lovce častna, da ne pozabimo, kako so se lovci v desetdnevni vojni povsod vključevali v boj, varovanje slovenstva

in procese slovenskega osamosvajanja.

Jenko se je v lovske vrste vključil že v leta 1961, in sicer

v LD Tuhin in ostal v njej član več kot petdeset let, nato pa je ob ustanovitvi LD Krvavec postal njen spoštovani in cenjeni član. Lovska tradicija je bila že od nekdaj doma na njegovi domačiji na Pšati, kajti tudi njegov oče Martin, poljedelec, živinorejec in kmetovalec, je bil lovec in eden izmed lovskih čuvajev graščine Strmol, katerega lovne površine so segale od Krvavca do nižine – zdajšnjega letališča Brnik in okolice. Leta 1962 se je zaposlil kot lovski čuvaj pri tedanjem Zavodu za gojitev divjadi Kozorog - Kamnik in mu ostal zvest enaintrideset let, do upokojitve. Ivan Jenko je bil že na samem začetku eden najaktivnejših graditeljev objektov za vzrejo fazanov in jerebic. Po dograditvi pa je tamkaj odgovorno prevzel in vodil vzrejo fazanov in jerebic. Na leto so izvalili tudi 35.000 ptic. Deloval

je tudi kot poklicni lovski čuvaj za območje Cerkelj. Kovčetoj je bil izvrsten organizator lova za tuje in domače lovce. Potrjeval se je tudi kot odličen lovski kinolog, ki je vedno vodil vrhunsko izšolane dva do tri prinašalce za pomoč pri lovu na malo divjad. Bil je tudi tradicionalni hišni čebelar s 60-letnim stažem in specialist za izdelavo kolin, zato je bil znan in iskan. Užival je v delu za javno dobro in razvoj vaškega podeželja. Kot član je deloval v svetih KS, zato ni nič čudnega, da mu je bilo zaupano tudi »ključarstvo« pri podružnični cerkvi.

Ob podeljenem priznanju Ivanu se čestitkam pridružujemo tudi drugi lovci in mu želimo, da bi na poti vsaj do zaključene stoletnice ostal še naprej tako krepak, bister, razsoden in pripadal lovstvu, pa tudi še kak »dober pogled«.

France Ekar

Lov jubilarov LD Babno Polje

Člani LD Babno Polje so na rednem občnem zboru že na začetku minulega leta podprli tajnikov predlog, da bi jeseni organizirali *Lov jubilarov*, saj je svoje jubileje praznovalo kar pet članov. V soboto, 28. 10. 2023, sta tako bila dva pogona z zborom pred novim lovskim domom na Farjovci v Babnem Polju. Najpomembnejši vlogi sta prevzela lovovodja **Milorad Stojanović** in vodja gonjačev **Peter Mlakar**. Srečo smo imeli tudi z vremenom, ki je tisti dan omogočilo prijeten in uspešen lov. Vsi navzoči lovci so bili seznanjeni, kaj je dovoljeno loviti, sledila so opozorila glede varne uporabe orožja in podobno.

Včasih na skupnih lovih ne gre vse »kot po maslu« in tako se nam je tudi na tistem lovu zgodilo, da bi skoraj ostali brez Cedre, odlične skoraj štiriletne posavske goničke vodnika Petra Mlakarja, ki je že od leta 1998 neprekinjeno naš kinološki referent.

Prvi pogon je potekal v z divjadjo bogatem revirju Doline in psica Cedra je med zavzetim delom padla v kakšnih petnajst metrov globoko kraško brezno, kakršnih je v našem lovišču več. Psica je imela na srečo elektronsko ovratnico, zato jo je vodnik takoj našel in sta bila v nenehnem stiku. Takoj smo organizirali reševalno ekipo, v kateri sta bila naša člana **Rajko Troha** in **Dragan Vasiljevič** ter gasilca iz PGD Babno Polje **Andraž Šoštar** in

Foto: Jane Weber

Lanski jubilarji LD Babno Polje po pozdravu lovini pred kočo na Županovem lazu. Z leve: Bojan Mlakar (50 let), Franci Knaus (60 let), Borislav Vesel (70 let), Janez Škrlič (75 let) in Milorad Stojanović (70 let).

Simon Troha. Ne boste verjeli, a psica je bila v eni uri že na planem, in to le z manjšo odrgnino in ni bilo potrebno niti veterinarske šivanje. Psica zaradi stalne vodnikove navzočnosti – k čemur je pripomogla uporabljena elektronika – tudi ni doživela večje travme, saj je takoj, ko je bila rešena iz brezna, pokazala željo po gonji divjadi. Tudi to se lahko zgodi in res se lahko javno zahvalimo gasilcem za uspešno pomoč. Tudi sicer PGD Babno Polje in LD Babno Polje zgledno sodelujeta. Prvi pogon je bil brez plena, zato pa smo bili uspešni v drugem, v revirju Skalovec.

Zapišimo še, kdo so bili lani

naši jubilarji, katerim smo s tem družabnim lovom izkazali pozornost in spoštovanje: **Bojan Mlakar** (50 let) je v LD Babno Polje vstopil leta 2010 in kmalu začel opravljati pomembne funkcije. Bil je predsednik disciplinske komisije, član strelske komisije, trenutno pa opravlja zahtevna dela gospodarja, ki jih je prevzel leta 2018. Pred nedavnim je opravil izobraževanje za lovskega čuvaja in zdaj opravlja tudi lovskočuvaljsko službo. LD Babno Polje trenutno šteje le trindvajset članov, kar je malo, zato moramo aktivni člani opravljati več funkcij hkrati. **Franci Knaus** (60 let) se je v našo LD vpisal

lani. Še preden nam je poslal prošnjo za sprejem, se je izkazal kot dober delavec in nam pomagal na številnih delovnih akcijah. Lovski izpit je opravil v Republiki Hrvaški, saj prihaja iz hrvaškega Prezida. Upamo, da bo v naši družbi užival in da bo uspešen ter zadovoljen lovec. **Borislav Vesel** (70 let), tudi iz Prezida, je naš član od leta 1985. Že kot pripravnik – tudi njegov oče je bil doma iz Prezida in je bil naš član – je prevzel naloge tajnika in jih ob drugih nalogah opravljal dolgi dvajset let. Poznamo ga kot dobrega lovskega tovariša, ki mu je na prvem mestu lovsko druženje in ne pehanje za trofejami. Trenutno je predsednik nadzornega odbora. **Janez Škrlič** (75 let) je rojstni dan praznoval prav na dan *Lova jubilarov* in je bil še toliko bolj vesel, da sta se datuma lepo ujela in da je bil na ta dan v prijetni lovski družbi, ki mu veliko pomeni. V LD Babno Polje se je vpisal leta 1976 in opravljal najpomembnejše vodstvene zadolžitve. Tudi njemu se moramo zahvaliti, da je v nekaterih ključnih in za družino težkih trenutkih znal prispevati k enotnosti in dobrobiti. Je razgledan in tudi zahteven lovski tovariš. **Milorad Stojanović** (70 let) se je priselil v Slovenijo že pred desetletji in se lepo vključil v družbo ter v spoznavanje lovišča, kakršnega v Bijeljini v BiH ni bil navajen. Opravil je številna lovska izobraževanja, ki jih je organizirala LZS. Med drugim je bil že starešina, mentor, strelski re-

ferent, zdaj pa je predsednik disciplinske komisije. Poznamo ga kot delavnega člana in strastnega lovca, ki z enako zavzetostjo lovi lisico, jelena ali medveda.

Navzoči lovci in lovka – na

lovu nas je bilo petinštirideset iz različnih koncev Slovenije in sosednje Hrvaške – smo slavljenecem zaklicali še na mnoga leta, čestitko jubilarantom pa smo lahko slišali tudi na valovih prvega

programa Radia Slovenija. Kot je razbrati iz napisanega, imamo v naši LD pestro narodnostno in veroizpovedno sestavo članstva. Da se dobro razumemo in sproti, po demokratični poti rešujemo

težave, pa je največ vredno. Lovci od drugod tudi zato radi prihajajo v Babno Polje. Naj tako ostane!

Jane Weber
tajnik LD Babno Polje

Štirideset let Lovskega okteta LD Peca – Mežica

Koroška krajina je prepoznavna tudi po dobrih ljudskih pevcih in pevkah. Tam, v objemu Matjažev Pece, Uršlje gore, Smrekovca, Košenjaka, Kozjaka in Slovenjgraškega Pohorja, že od nekdaj delujejo in prepevajo številni ljubiteljski pevski zbori in skupine lovskih rogistov. Ljudsko petje je zelo razvito in dejavno tudi v Mežiški dolini, zlasti še v Mežici in okolici. Leta 1983 so mežiški lovski pevci v Mežici prvič organizirano zapeli na Zboru Mežiškega LGB. »Pred 40 leti so zaorali ledino koroškemu lovskemu petju mežiški lovski pevci: **Vlado Triplat, Cveto Karner, Mirko Skudnik, Rok Močilnik, Bogdan Orešnik, Alojz Rožej, Jakob Forstner, Kristi Ladinik** in kot umetniški vodja **Jože Grauf**. Prvi predsednik lovskega okteta LD Peca je bil takratni prosvetar **Mirko Lapreht**. Nato je leta 1986 vodstvo okteta prevzela prosvetarka **Majda Pratnekar**. Januarja leta 1986 se je oktetu pridružil tudi **Hubert Simetinger**, ki je bil do svoje smrti predsednik okteta; skoraj tri desetletja. Oktetu so se nekoliko kasneje pridružili še nelovca **Edo Rastočnik** in **Drago Kogelnik** ter mežiški »jager« in pisec lovskih pesmi **Jože Libnik**, nato še nelovca **Edo Vrabčič** in **Slavko Cicer**. Oktet je v vseh štiridesetih letih na-

nizal res veliko nastopov doma in tudi v tujini. Sodeloval je na vseh srečanjih slovenskih lovskih pevcev in rogistov (SLPZ). Leta 1988 je bil tudi organizator petnajstega Srečanja SLPZ in rogistov v Mežici. Sodeloval je pri snemanju video kasete *Lovstvo na Slovenskem*. Prepeval je na dveh okroglih obletnicah LZS, nato tudi v Švici, Liechtensteinu, Italiji, na Hrvaškem in v Avstriji. Oktet je s ponosom zapel tudi na odrskih deskah Cankarjevega doma. Večkrat je prepeval tudi na pevskih revijah od Pliberka do Traberka, na občinskih in drugih proslavah, srečanjih in pogrebih slovenskih lovskih družin. Posnel in izdal je tudi dve zgoščenki z lovskimi in ljudskimi pesmi. Za svoj prispevek slovenski lovski glasbeni kulturi in širšemu kulturnemu umetnostnemu prispevku je prejel številna lovska in druga priznanja. Prejel je red za lovske zasluge III. in II. stopnje in zlato plaketo za prispevek k lovski kulturi LZS, zlato grb mežiške občine, plaketo Koroške LZ, Lovske zveze Maribor, LD Peca – Mežica, LD Jamnica - Prevalje, LD Boštajn in zamejskega Kluba prijateljev lova – Celovec. Danes naš oktet deluje kot samostojno kulturno umetniško društvo, ki ima svoje organe in pravila. Za umetniško vodenje že sedemnajsto leto skrbi profesor glasbe domačin dr. **Vojko Veršnik**,« je v pozdravnem nagovoru razkril osebno izkaznico okteta zdajšnji prizadrevni predsednik **Janez Rotovnik**.

Združeni lovski pevci in rogisti so peli in igrali za dušo poslušalcev.

Čustvena prireditev

Jubilejni koncert ob 40-letnici je bil 9. 12. 2023 v dvorani mežiškega Medgeneracijskega centra. Kot glasbeni in literarni gostje so v sproščenem in na trenutke čustvenem kulturnem programu sodelovali: ženska skupina mežiških pevk Alenčice, lovski rogisti KUD Muta, ki jih vodi **Igor Švajger**, ter že večkrat nagrajeni koroški lovski pesnik **Stanko Grl**, član LD Peca. Prireditev je z vložki humorja povezovala domačinka **Draga Simetinger**, vdova pokojnega Huberta, ki je imel tudi zelo lep žameten prvi tenor. Tudi Draga je dolgoletna pevka ŽPZ Gorna. Da zna šest mežiških lovskih pevcev (Janez Rotovnik, dr. Vojko Veršnik, Edo Rastočnik, Drago Kogelnik, Edo Vrabčič in Slavko Cicer) še vedno zelo lepo in čustveno zapeti lovske in koroške ljudske pesmi, so dokazali tudi na jubilejnem koncertu. Oktet je nastopil v popolni zasedbi osmih pevcev, ki sta jim tokrat na pomoč priskočila pevca MPZ Vres - Prevalje **Samo Simetinger** (sin Drage in Huberta) in **Peter Čas**. In zgodil se je lep glasbeni večer z veliko ubranega petja in igranja na lovske rogove. Zapete pesmi mežiških pevk, v katerem pojejo samo učiteljice, so zelo čustveno sedla v srca in polnila duha. Pesem z naslovom *Dečva nabira bračur* je vrhunsko zapel oktet, v katerem je uvodni prvi tenor, Korošci mu rečemo »dritl«, zapel Veršnik, prav kot ga je nekoč pel Hubert Simetinger. Tudi melodije moških lovskih rogistov so veličastno odmevale in se širile

tudi zunaj dvorane. Ob koncu je sledil še zelo čustven trenutek jubilejnega snidenja: predsednik Koroške lovske zveze **Janez Švab** in Janez Rotovnik sta namreč ženi in sinu pokojnega Huberta izročila zlato plaketo lovske kulture LZ Slovenije, ki je bila posthumno podeljena Hubertu Simetingerju.

Presenetljiv mačehovski odnos

Spomniti velja, da so mežiški lovski pevci vse svoje okrogle obletnice vedno na široko in odmevno proslavili v mežiškem hramu kulture. V njem so se namreč tudi mnogokrat uspešno predstavili na letnih samostojnih koncertih, na raznih občinskih in drugih prireditvah. Zakaj v njem niso organizirali tudi jubilejnega koncerta ob svoji 40-letnici, žal nismo dobili dovolj jasnega odgovora. Kljub temu so svojo jubilejno prireditev več kot dostojno proslavili v veliko manjši dvorani mežiškega Medgeneracijskega centra. Ne glede na to, da so v vsem svojem 40-letnem uspešnem kulturno-lovskem pevskem poslanstvu tolikokrat prepevali tudi na krajevnih, občinskih in lovskih prireditvah, je bil obisk na jubilejnem koncertu opazno veliko skromnejši. Ob tem velja v delno opravičilo omeniti, da je bilo tisto decembrsko soboto v Mežici in v okolici še več drugih kulturnih prireditev, ki pa so bile opazno tudi manj obiskane. Od veliko povabljenih gostov smo na jubilejnem koncertu opazili le prvega moža koroškega lovstva Janeza Švaba, predsednika Kluba prijateljev lova – Celovec **Janeza Kaiserja**, nji-

Vse foto: Franc Rotar

Pevci Lovskega okteta LD Peca – Mežica ob 40-letnici (z desne): **Drago Kogelnik, Edi Vrabčič, Edo Rastočnik, Janez Rotovnik, dr. Vojko Veršnik** in **Slavko Cicer**

hovega tajnika **Jureta Mandla** in praporščaka **Konrada Mandla**, našega zvestega in dobrega lovskega rojaka **Franza Hirma**, predstavnika MPZ Mežiški knapi **Staneta Jesika**, in predstavnicu MePZ Rožnik **Barbaro Stane**. Gosti so pevcem čestitali za jubilej in jim izročili priložnostna darila. Žal pa med njimi nismo opazili nobenega predstavnika občine in drugih koroških lovskih družin, čeprav so vsi pravočasno dobili uradna vabila. Zagotovo je jubilarne najbolj užalostilo, da so se povabilu odzvali le štirje domači »jagri«, med katerimi ni bilo nobenega iz ožjega vodstva LD Peca. Zakaj kar naenkrat tak mačehovski odnos domače LD do svojega lovskega okteta, se upravičeno sprašujejo mnogi ljubitelji lovske glasbene kulture. Četudi zdaj v mežiškemu lovskemu oktetu prepeva samo še en mežiški »jager«, in sicer Rotovnik, bi si

Nekdanjemu predsedniku mežiškega lovskega okteta Hubertu Simetingerju je LZ Slovenija posthumno podelila zlato plaketo lovske kulture. Priznanje sta Dragi in Samu Simetingerju izročila Janez Švab in Janez Rotovnik.

tudi drugi mežiški lovski pevci več kot zaslužili več pozornosti in spoštovanja. Tudi oni, kot nelovci

namreč že vrsto let v dežju, snegu in poletni vročini s ponosom oblečejo lovski kroj in si nadenejo

klobuk, za katerega si na levo stran zataknejo trikrako zeleno vejico. Zato se ni čuditi, da se je tudi mežiški lovski oktet, ki v svojem imenu še vedno nosi tudi ime LD Peca, organizacijsko nekoliko »osvobodil« netovariške lovske politike, ki ima drugačen pogled in posluh do lovskega petja. Tako »osvoboditev« so namreč pred tem storile že kar nekatere druge slovenske lovske glasbene skupine. Da nekatere žal delujejo samo še pod okriljem kulturno-umetniških društev (KUD-ov), je že dolgo javno znano. A kar lahko slovensko lovstvo in njegovo kulturo še najbolj skrbi, je, da se krajša seznam še vedno dejavnih slovenskih lovskih glasbenih skupin! Tudi to dejstvo naj bo v razmislek novemu vodstvu LZS, zlasti še krovni komisiji za lovsko kulturo!

Franc Rotar

Koncert ob 30-letnici Dobovskih rogistov

V cerkvi Marijinega imena v Dobovi je 13. oktobra 2023 je potekal koncert ob 30-letnem jubileju **Dobovskih rogistov**. To je edina tovrstna zasedba v Posavju, ki je povezana z lovsko kulturo, za njo pa je že nekaj vidnejših uspehov na raznih tekmovanjih.

Dobovski rogisti so bili ustanovljeni na pobudo **Ada Vovčaka** in **Roberta Deržiča** ter dobovskih lovcev 26. 12. 1993. Omenjena člana sta sestavila skupino petih rogistov. V prvi zasedbi so sodelovali: poleg obeh imenovanih še **Marjan Hotko**, **Miran Kos** in **Tomislav Vidmar**. Ker instrumentov še niso imeli, je **Franc Polovič st.** nabavil rogove in jih podaril skupini. Kasneje so se skupini pridružili: **Bojan** in

Slavko Hotko, **Janez Krošelj** in **Krešo Špoljar**. Nastopali so za potrebe Lovske družine Dobova in širše. Največji nastopi so bili ravno ob 50-letnicah lovskih družin (Sevnica, Dobova, Brestanica idr.). Ko je za skupino izvedel pokojni prof. **Jože Grlec**, eden prvih rogistov v Sloveniji, je zanj takoj napisal dve skladbi z naslovoma *Dobovski rogisti* in *Dobovski rogisti na reviji*. V taki zasedbi so delovali do konca leta 1998.

Osvojili zlati rog, odlikovala jih je tudi Lovska zveza Slovenije

Na veliko soboto leta 1999 so Dobovski rogisti imeli prve vaje v popolnoma novi zasedbi: Robert Deržič – vodja, **Jože Lepšina** – član LD Dobova, **Rudi Glogovšek** – član LD Senovo, **Jože Petelinc**, **Bojan Petelinc** in **Jože Pilpah**. Včlanili so se v *Kulturno društvo (KD) Franc Bogovič Dobova*, kjer

Foto: Rok Retelj

Skupina Dobovskih rogistov je praznovala trideset let uspešnega kulturnega delovanja.

delujejo še dandanes. Skupina rogistov se je in se še vedno udeležuje Srečanj lovskih pevskih zborov in rogistov Slovenije. Ko jih je spoznal **Nace Štrucl**, jih je takoj povabil na Srečanje LPZ in rogistov Hrvaške, na katerih sodelujejo vsako leto, večinoma kot edini predstavniki iz Slovenije. Leta 2004 so se odločili, da bodo posneli prvo zgoščenko, kar jim je tudi uspelo v studiu **Petra Finka** v Dolenjskih Toplicah. V letu 2005 so se prijavi na evropsko tekmovanje rogistov, ki je prvič potekalo v Sloveniji. Na tekmovanje v Vojnik so se odpravili 13. maja tisto leto, kjer so v konkurenci štiridesetih skupin osvojili zlati rog. Za to priznanje so vložili veliko truda, za kar velja zahvala **Dragu Gradišku**. Njihove rezultate je opazila tudi javnost, saj so od KS Dobova prejeli krajevno priznanje, LZS pa jih je odlikovala z redom za lovske zasluge III.

stopnje in plaketo za lovsko kulturo II. stopnje. Ob praznovanju 20- in 25-letnice so imeli samostojna koncerta z gosti v dobovski dvorani in cerkvi.

Med letoma 2011 in 2018 so skupino zapustili **Jože Lepšina**, **Jože Pilpah**, **Rudi Glogovšek** ter **Barbara Ogorevc**, ki je z njimi sodelovala slaba tri leta. Zdaj zasedba deluje s sestavi: Robert Deržič – umetniški vodja, **Marko Petelinc** – predsednik skupine, **Jože Petelinc**, **Bojan Petelinc**, **Dušan Furlan** in **Marko Rus**. Zadnji večji uspeh so Dobovski rogisti dosegli 1. julija lani, ko so si na petnajstem festivalu manjših instrumentalnih skupin v Dravogradu priigrali srebrno plaketo.

Prejeli značke Vinka Štrucla

Članom Dobovskih rogistov je predsednica Sveta JSKD OI Brežice **Diana Kosar** podelila

Foto: Rok Retelj

Dobovski rogisti so osvojili zlati rog, odlikovala jih je tudi Lovska zveza Slovenije.

značke Vinka Štrucla, in sicer bronasto Marku Rusu in Marku Petelincu, srebrno Dušanu Furlanu, Jožetu Petelincu in Bojanu Petelincu ter zlato Robertu Deržiču. Predstavnik LZS **Matjaž Žunič** pa je rogistom podelil plakete za lovsko kulturo: Marku Rusu, Marku Petelincu in Dušanu Furlanu III. stopnje, Jožetu Petelincu in Bojanu Petelincu II. stopnje ter Robertu Deržiču I. stopnje. Slednjemu kot umetniškemu vodji so se drugi člani

skupine zahvalili s prav posebnim darilom – lesenim rogom. Brežiški župan **Ivan Molan**, ki se je tudi udeležil koncerta, je ob čestitki Dobovskim rogistom dejal, da gojijo malo drugačno, nevsakdanjo kulturo in so edina tovrstna zasedba v Posavju. Podelil jim je tudi plaketo Občine Brežice.

Na praznovanju se je Dobovskim rogistom pridružila tudi prijateljska skupina **Zbor rogista Opuzen** iz sosednje Hrvaške z umetniškim vodjem **Renatom**

Erešem. Leta 2016 je ta zbor organiziral Srečanje lovskih rogistov Hrvaške, na katerem so sodelovali tudi Dobovski rogisti. Do zdaj so omenjeni rogisti edini zbor rogistov na vsej jadranski obali. Na jubilejni koncert so povabili še dva nastopajoča – domačo **Vokalno skupino Aria**, ki jo vodi **Katja Bogovič**, in **Ljutomerski oktet** pod umetniškim vodstvom **Dušana Preloga**. Prireditev je vodila **Tjaša Kos**.

Ob koncu jubilejnega koncerta

so se jubilanti nekaterim zaslužnim osebam zahvalili za njihovo pomoč pri delovanju skupine. Člani pa so svojim »boljšim polovicam« v zahvalo za vso podporo in razumevanje, ker so zaradi vaj in nastopov dostikrat odsotni, podarili cvetje. Čisto za konec je zazvenela še skupna melodija združenih dobovskih in hrvaških rogistov, *Pozdrav rogistov*.

Robert Deržič,
umetniški vodja
Dobovskih rogistov

Lov s pobratimi iz Srbije

V lanskem februarju so nas zreški lovci povabili na lov na divje prašiče v pobrateno **Lovsko udruženje Rača** (Srbija). Po uspešnem lovu smo jih tudi mi povabili na lov v lovišče naše LD. Obisk so nam vrnili v petek, 16. septembra 2023. Med sedmimi lovci je bila večina starih znancev s predsednikom **LU Brankom Radosavljevićem** - Baksterjem na čelu. Eden izmed njih je bil prvič, drugi pa drugič pri nas v vseh letih, kar se družimo. Prispeli so popoldne. Dobrodošlico smo jim pripravili v našem lovskem domu, kjer jih je pozdravil tudi župan Občine Zreče, mag. **Boris Podvršnik**, saj sta pobrateni tudi občini Zreče in Rača. Ker zaradi gradnje nove hladilnice ni bilo mogoče zagotoviti ustreznih možnosti za druženje, smo jih povabili v restavracijo Pod Roglo, ki jo ima v najemu družina iz Ukrajine. Po začetnem druženju smo goste, kot po navadi, razporedili po domovih naših lovcev. Meni so dodelili starejšega lovca **Milosava Daničića** - Miška. Moj do-

zdajšnji gost je namreč ostal doma zaradi tekmovanja v kuhanja golaža.

V soboto zjutraj je bil zbor za skupni lov pred lovskim domom. Lov je obsegal dva pogona. Med njima je bila sredi revirja na Resniku obilna malica. Pozdrav lovini smo opravili pri Ravjakovi lipi na Padeškem vrhu. Plen je bila lisička, ki jo je uplenil lovski gost **Davor Timotijević**, eni pa je uspelo pobegniti. Sledilo je pozno kosilo v omenjeni restavraciji, kjer je zavladalo veselo in dolgotrajno druženje. Okrog 18. ure sem se z gostom izmuznil na bližnjo prežo v revir Zreče, kjer sem imel nekaj že vnaprej ogledane srnjadi. Čakala sva le dobrih petnajst minut in Diana je bila naklonjena mojemu gostu Mišku. Po zobovju sodeč je uplenil zelo staro nevedečo srno, težko vsega 11,5 kg. Opravila sva dobro delo, sva menila.

V nedeljo zjutraj so se nekateri lovci podali na posamični lov z našimi lovci. Njihov predsednik je uplenil gamsjega kozliča, novinec pri nas, **Aleksander Paunović**, pa je na žalost zgrešil jelenje tele. Tisto dopoldne sem svojega gosta na njegovo željo odpeljal

Foto: Franc Klajne

Malica v lovišču med dvema pogonoma

Foto: Franc Klajne

Po lovu z gosti iz Srbije smo izkazali čast uplenjeni lisici, ki jo je uplenil Davor Timotijević.

na ogled ene od naših kmetij, Vrhovnikove kmetije na Bukovici. Tudi Miško v Srbiji kmetuje na štirinajst hektarov velikem posestvu. Na Vrhovnikovi kmetiji, ki je zelo urejena, naju je z veseljem sprejel gospodar **Milan** in gostu dobrodu razkazal, kar je bilo mogoče videti v dobri uri. Po ogledu naju je povabil za mizo. Preden sva se poslovila, so se iz gozda vrnili Milanova žena z vnuki s polno košaro gob jurčkov. Moj gost mi je vso pot do doma zatrjeval, da tako urejene kmetije doslej še ni videl. Ob vrnitvi v Zreče naju je na običajnem mestu že čakalo kosilo. Po okusnem kosilu

in odlični postrežbi gospodarice in njene desne roke, domačinke **Branke Jereb**, smo z gosti z obilo 'lovske latinščine' analizirali tridnevno druženje. Pred odhodom se je njihov predsednik zahvalil za izkazano gostoljubje in lovske užitke, ki so jih bili deležni pri nas, ter nas v naslednjih mesecih povabil k njim na lov na malo divjad in divje prašiče. Predsednik LD Zreče **Ludvik Mikek** se je tudi njim zahvali za obisk in povabilo ter vsakemu posamezniku za spomin izročil priložnostno darilo.

Franc Klajne,
referent LD Zreče za stike z javnostjo in delo z mladimi

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95 let

Janko Jovan, LD Poljane
Jožef Štukelj,
LD Smuk – Semič

90 let

Aleksander Beer,
LD Križevci v Prekmurju
Vidko Budna, LD Senovo
Valentin Kuhar, LD Stahovica
Franc Mlakar, LD Idrija
Matjaž Zupančič,
LD Veliki Podlog
Anton Žužek,
LD Velike Lašče

85 let

Jože Barba,
LD Videž – Kozina
Franc Curhalek, LD Dobova
Emil Černe, LD Podbrdo
Jožef Gosak, LD Orlica
Jožef Renko, LD Trbovlje
Ivan Simčič, LD Vinica
Ivan Šavli, LD Volče

80 let

Anton Ambrožič, LD Suhor
Avzug Arzenšek,
LD Kamnica
Franc Benedik, LD Selca
Jožef Bratušek,
LD Leskovec v Halozah
Martina De Melin Trabe,
LD Gaj nad Mariborom
Rudolf Domajnko,
LD Videm ob Ščavnici
Franc Jereb, LD Šentjernej
Roman Jurič, LD Ruše
Feliks Majerič, LD Destrič
Ivan Matjašič, LD Strunjan
Peter Muri, LD Jezersko
Franc Zagoričnik, LD Rovte

75 let

Andrej Bren, LD Litija
Jožef Črešnjošnjak,
LD Vojkovo
Branko Dolhar,
LD Kranjska Gora
Jože Drev, LD Oljka
Stanislav Fišter,
LD Brezovica
Anton Ilencič, LD Loka
Janez Ilešič, LD Brezovica
Marjan Juvan, LD Litija
Franc Kalčevič, LD Vinica
Jože Kaluder,
LD Rečica pri Laškem
Branko Komac, LD Čezsoča
Anton Košica, LD Mozirje
Anton Kraljič,
LD Taborska jama
Vinko Lenart, LD Podgorje
Jožef Majcenovič,
LD Sveta Ana

Mitja Močnik, LD Porezen
Branko Pahič,
LD Črešnjevec
Jože Peterlin,
LD Šentrupert
Pavel Podlesnik,
LD Begunjščica
Janez Ponikvar, LD Ribnica
Franc Rabič, LD Dovje
Martin Ribič, LD Vače
Janko Rupnik, LD Javornik
Boris Stemberger,
LD Medvode
Franc Svetanič,
LD Rogašovci
Franc Turk, LD Brezovica
Mitjan Vidmar, LD Čepovan

70 let

Jože Bartol, LD Ribnica
Vojko Bratina, LD Tabor
Dornberk - Branik
Emil Čadež, LD Jelenk
Benjamin Čebon,
LD Brje - Erzelj
Ljubo Fajt,
LD Fajti hrib Renče
Dušan Gajič, LD Suhor
Valentin Jelovčan,
LD Rovte
Zdravko Kajdiž,
LD Stol - Žirovnica
Jožef Karner, LD Pristava
Ivo Keber, LD Pugled
Drago Kisilak,
LD Križevci v Prekmurju
Željko Knaus, LD Osilnica
Jože Kovačič,
LD Velika Loka
Jožef Krabonja,
LD Sveta Marjeta niže Ptuja
Pavel Lesjak, LD Poljane
Janez Lipnik,
LD Šmarje pri Jelšah
Jožef Majerle, LD Predgrad
Andrej Napotnik,
LD Ljubno
Jože Peček, LD Dobropolje
Dušan Petejan, LD Gorica
Franc Peternel,
LD Begunjščica
Branimir Podpadec,
LD Boštanj
Branko Polanec, LD Laporje
Vojmir Posega,
LD Črna jama
Jožef Rajnar,
LD Murska Sobota
Franc Sitar, LD Puščava
Miroslav Šalehar,
LD Trebnje
Andrej Švab, LD Podgorje
Miran Vadnal,
LD Prestranek
Franc Vodnik, LD Kresnice
Milan Voglar, LD Krško

Vsem jubilantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*.

Ker se v LD Sinji Vrh zavedamo, da brez preteklosti ne bi bilo sedanjosti, še manj pa prihodnosti, se trudimo, da namenimo pozornost vsem članom z enako mero skrbi: tako mladim, ki prihajajo, kot tudi že starejšim članom, ki so nam s svojim minulim delom v LD omogočili, da lahko dandanes upravljamo z divjadjo v lovišču, kjer so še do včeraj oni.

S tem mislimo na našega najstarejšega član **Ivana Šnelerja**, ki je 16. 12. 2023 praznoval svoj devetdeseti rojstni dan. Obiskali smo ga nekaj dni po njegovem rojstnem dnevu na njegovem domu v Selih pri Dragatušu, kjer si je spletel gnezdo.

Ivan se je rodil v številni kmečki družini na Sinjem Vrhu. Skopa belokranjska gruda v osrčju belokranjskih gozdov je nudila premalo kruha za vsa lačna usta, zato so se Šnelerjevi otroci razkropili na vse strani. Ivan si je delo poiskal v Nemčiji, kjer se je trudil zaslužiti čim več denarja, da je družina doma lahko živela. Bil je priden in cenjen delavec, kar dokazujejo stiki s predstavnikom delodajalca, ki ga še

vedno obišče in obdaruje ob jubilejih. Srčna želja tam, daleč od domovine, pa je vedno bila, da bi se sprehajal po domačih košenicah in gozdovih okrog rojstnega kraja. Želja se mu je uresničila leta 1981, ko smo ga sprejeli v lovsko družino. Za prizadevno delo v lovstvu je od LZS prejel znak za lovske zasluge, od ZLD Bela krajina pa priznanja III. II. in I. stopnje. Vsak prost trenutek je izkoristil, da je delal v lovišču in pomagal pri družinskih opravilih skupaj s svojim bratom in sinom, ki se je pozneje tudi včlanil v naše vrste.

Ko smo Ivana obiskali, nas je pričakal skupaj z bratom in obema sinovima ter se zelo razveselil našega obiska. Čeprav mu zdravje malo nagaja, se je rad družil z nami in skupaj smo obujali lovske spomine. Ob dobro obloženi mizi in kupici rujnega iz domačega vinograda je beseda še bolj stekla. Poslovili smo se veseli in srečni z obljubo, da se bomo kmalu spet videli.

Dragi Ivan, naj ti bodo lepi dnevi v krogu najdražjih, tvoji tovariši lovci pa ti želimo, da se spet postaviš na noge in kmalu prideš med nas v lovski dom in lovišče, kjer bomo še katero »ušpičili« skupaj. Ob jubileju ti želimo boljšega zdravja in še na mnoga leta!

LD Sinji Vrh – I. V.

Narislal: Milan Samar

Lovski tabor z osnovnošolci v LD Grgar

Sredi lanskega oktobra je LD Grgar skupaj z Inicijativo za animiranje šoloobveznih otrok od osem do dvanajst let starosti organizirala enodnevni lovski tabor pri Lovskem domu LD pri Škrljih. Tabor je skupaj z mentorji organiziral lovec LD Grgar Enea Cernic, udeležilo pa se ga je šestinideset otrok, večina deklic. Vodstvo LD je bilo prijetno presenečeno ob tako številni udeležbi otrok z Banjške planote, Solkana in Nove Gorice. Zbiranje otrok je bilo zamišljeno tako, da bi jih starši pripeljali v soboto ob 9. uri k lovskemu domu in jih prepustili spremljevalcem LD in mentorjem. Iz LD je sodelovalo deset lovcev. Vsi otroci so se pri domu zbrali točno ob dogovorjeni uri, kjer se je začel celodnevni program aktivnosti. Otrokom so najprej postregli čaj in lahek zajtrk, na poziv lovskega roga pa so se udeleženci postavili v lovski zbor. Sledil je pozdravni nagovor starešine LD Aleša Širca. Na kratko je predstavil LD in namen ter vsebino prvega lovskega tabora te LD in mladim udeležencem zaželel prijetno bivanje ter uspešno delo. Sledilo je skupno fotografiranje. Za tem je besedo prevzel organizator tabora Enea Cernic, ki je obrazložil vsebinski potek celodnevnega tabora. Razpis in prijave udeležencev so potekale po internetu. Nekateri prisotni otroci so že sodelovali pri različnih oblikah aktivnosti v naravi – nekateri kot podmladek tamkajšnjega planinskega društva –, zato so bili že večji pohodov in pravilnega obnašanja v naravi. Vsi so bili tudi primerno opremljeni in oblečeni, saj je bil po izobraževalnem delu predviden večurni pohod v lovišču, kjer bodo/spoznavali lovške poti in naprave, namenjene lovski dejavnosti.

Zvedavost in navdušenost otrok sta bili izjemni, saj so se znašli sredi prečudovite narave okrog lovskega doma. Smrekov gozdiček, drevesa pravega kostanja, hrasta in košenic so jim pričarali čarobni naboj pristne neokrnjene narave in spokojnega miru. Vreme je bilo prijetno toplo, tako da so otroci posedli po klopih v smrekovem gozdičku, kjer je bil najprej sproščen pogovor o tradiciji in pomenu lovstva v Sloveniji. Seznanili so se z organizacijo in delom članov Lovske družine Grgar, o čemer jim je pripovedoval član LD Alojz Hvala. Ker je tematika lovstva zelo obširna, čas pa je bil omejen, je predavanje potekalo bolj v pomenu razgovora in vprašanj. Izkazalo

Foto: Alojz Hvala

Skupinska fotografija zadovoljnih osnovnošolcev in lovcev LD Grgar pred lovskim domom. Vsi skupaj so preživeli prijeten lovski dan, otroci pa so o lovstvu izvedeli marsikaj novega.

se je, da otroci že precej vedo o lovu in lovskih dejavnostih in so zato zavzeto ter vedoželjno sodelovali in spraševali. Otroci so izvedeli, da lovce zavezujejo lovski zakon in podzakonski predpisi, ki jih morajo dosledno upoštevati. Predstavili so jim tudi revijo Lovec in knjige o živalih ter lovu iz založništva slovenskega lovstva in letni koledar. Sledila so različna vprašanja, na katera jim je predavatelj izčrpno odgovarjal. Spoznali so uniformo slovenskega lovca, lovski nahrbtnik z vsemi potrebščinami, ki jih mora imeti lovec s seboj, ko gre v naravo in na lov.

Na vprašanje, kako postati lovec, so izvedeli, kakšen je postopek prijave/prošnje LD, da mora kandidat opraviti predpisano izobraževanje in nato zahteven lovski izpit. Poseben tečaj je predviden tudi za pridobitev potrebnega znanja za varno ravnanje z orožjem, na osnovi katerega je mogoče pridobiti orožni list. Polnopravni član zelene bratovščine postane kandidatka ali kandidat, ko dopolni starost osemnajst let.

O pomenu nadzora lovišča je spregovoril lovski čuvaj Ivan Bremec. Opisal je svojo vlogo pri nadzoru in kakšno je ukrepanje ob kršitvah lovcev pri lovu. Za težje zakonske kršitve je pristojen območni lovski inšpektor. Na koncu so mladi izvedeli še nekaj o lovskih šegah in navadah ter o lovskem krstu novega lovca.

Nato so se otroci preselili v dvorano lovskega doma, kjer so jim lovci pripravili predstavitev lovskih trofej in slikovni material o prostoživečih sesalcih in pticah, ki živijo v Sloveniji. Predavanje na to temo je pripravil član LD Vojko Sanič. Tudi pri tem se je pokazalo, da otroci že precej vedo o naravnem okolju in prostoživečih živalih. Na vsa dodatna vprašanja so od predavatelja dobili izčrpne odgovore.

Po koncu te predstavitve je sledilo kosilo za vse udeležence z divjačinskim golažem in pašto. Po krajšem kosilu je bilo tekmovanje v streljanju z lokom in zračno puško. Otroci so tekmo-

vanje vzeli zelo resno in deklice niso prav nič zaostajale za fanti. Streljanje je potekalo pod strokovnim vodstvom Enea Cernica in Žige Juretiča ter ob upoštevanju vseh varnostnih ukrepov članov LD. Strelski rezultati so bili manj pomembni, strelske preizkušnje pa so se udeležili skoraj vsi otroci. Zatem so se otroci v spremstvu lovcev in spremljevalcev odpravili na lovski pohod na območje Slatne ter si oprtali nahrbtnike z ustrezno opremo v primeru dežja. K sreči se je nebo že zjasnilo, tako da je pohod potekal po gozdnih poteh in brez težav. Z vmesnimi postanki so se pohodniki ustavili na košenici Brišče, kjer so postavljene visoke lovske preže. Ob pomoči in nadzoru lovcev so se izmenično vsi povzpeli na prežo. Izvedeli so tudi vse o namenu visokih prež, s katerih poteka lov ponoči in podnevi.

Kinolog in vodnik Filip Pirnat jim je predstavil lovskega psa – kratkodlakega nemškega ptičarja. Pojasnil jim je način lova na malo divjad in kako poteka pogon s psi na veliko divjad, kjer so potrebni lovski psi goniči. Poudaril je tudi pomen uporabe psov krvosledcev, katerih pomoč mora zagotoviti vsaka LD za iskanje obstreljene (ranjene) divjadi. Otroke je najbolj zanimala igriva in živahna nemška ptičarka, ki se je sukala okrog njih. Po tem postanku so se otroci z vodniki odpravili proti lovskemu domu, nekoliko že utrujeni, saj je pohod trajal kar tri ure, vendar vsi zadovoljni.

Preostala je še zadnja aktivnost, in sicer izdelava ptičjih hišic in solnic. Gospodar LD Roman Juretič jim je pripravil polizdelke, ki so jih otroci s pomočjo mentorjev dokončno sestavili v končne izdelke ter jih namestili na okoliška drevesa. Med tem so pripravili vse za peko nabranega kostanja, ki sta ga spekla lovca Aleksander Marinič in Valter Kavčič. Otroci so se pečenega kostanja zelo razveselili in ga z veseljem pojedli.

Blížal se je čas zaključka tabora, vendar se otrokom kar nikamor ni mudilo, saj je bilo družabno vzdušje na višku. A spet je zadonel lovski rog, ki je naznanjal konec druženja z lovci. Blížal se je mrak, ko so po svoje otroke prišli starši in zaželeli, da bi se prihodnje leto spet srečali.

Alojz Hvala

Narisal: Vital Šuligoj

PO LOVSKIH STEZICAH Z LOVCEM MATJAŽEM

PTIČJE POGAČE

Tine in Špela sta na hladan februarski dan slonela na oknu in gledala, kako so drobne ptičice preletavale zasnežen travnik pred hišo. Vsake toliko časa se je katera spustila na tla in naredila nekaj korakov s svojimi drobnimi nožicami po trdem snegu.

»Kako le more uboge ptice zebsti v noge,« je zaskrbljeno razmišljala Špela in gledala sinice in vrabce, ki so skakali sem ter tja.

»In kako lačne morajo biti, saj vendarle ne morejo priti do hrane, ki je pod snegom,« je dodal Tine.

Sklenila sta, da bosta o prezebljih in lačnih pticah povedala lovcu Matjažu. Lovci so namreč pravi varuhi narave in zelo dobro poznajo vse, kar se dogaja v gozdu in na travniku, zato bo Matjaž nedvomno vedel, kako pomagati ubogim pticam na travniku pred njuno hišo. Prav zares je Matjaž takoj vedel, kaj morajo storiti.

»Naj vaju najprej potolažim, da ptic čisto nič ne zebe v njihove nožice!« se je krohotal na glas.

»Ptice so tako dobro prilagojene na mrzle zimske dni. Kri v njihovem telesu se pretaka nekoliko drugače kot nam ljudem in jih zato prav zares nikoli ne zebe v noge.« Špela si je ob tem kar nekoliko oddahnila, saj je že razmišljala, da bi svoji babici naročila izdelavo toplih pletenih nogavičk za drobne nožice ptičk.

»Toda jesti pa vseeno nekaj morajo, tudi če je zunaj sneg!« je še vedno skrbelo Tineta.

»Prav imaš! Naredili jim bomo ptičje pogače, da bodo ptice lažje prišle do hrane, sedaj ko je res debela snežna odeja!« je odvrnil Matjaž in že so se lotili dela. Na mizo so stresli semena sončnic, oreščke, arašide in v loncu raztopili maščobo. V lončke so nasuli semena in čeznje nalili stopljeno maščobo.

»Ko se bodo ptičje pogače ohladile in strdile, jih bomo ponudili pticam!« je rekel Matjaž. Tine in Špela pa sta komaj čakala, da bosta lačnim pticam nastavita pojedino, ki so jo tako skrbno pripravili zanje.

»Oh, vsi otroci bi morali biti tako skrbni in sočutni do živali, kot sta vidva!« ju je občudoval Matjaž, ko so ptičje pogače obešali na veje. Ptice so zelo hitro ugotovile, da je na travniku pred hišo obilica dobre hrane. Iz zasneženega gozda so prišle tudi takšne pernate obiskovalke, ki jih Tine in Špela dotlej sploh še nista videla. Matjaž jima je pokazal kalina z rdeče oranžnim perjem po trebuhu, na

pojedino se je oglasil dlesk, ki so ga prepoznali po velikem močnem kljunu, pa tudi veliki detel s črno belim perjem in rdečimi podrepnimi peresi. Vrabcev in sinic sploh niso mogli prešteti, toliko jih je bilo!

»Oh, kako lepih barv so naše ptice! Pa koliko različnih vrst je prišlo na te naše ptičje pogače!« sta se čudila Tine in Špela, nato pa je njuno začudenje prekinil Matjažev vzklik:

»Ej, pogledajta tja gor na drevo! Vidita pinožo? Po prsih je oranžno rjave barve, ima črno glavo, njen hrbet pa je rjav,« je bil navdušen Matjaž in s prstom kazal proti debeli češnjevi veji, na kateri je sedela pinoža. Pojasnil je, da so te ptice le občasne zimske gostje pri nas. Pozimi iz ledene Sibirije pridejo v naše gozdove, kjer se hranijo z bukovim žirom in semeni v smrekovih storžih. V gozdu, ki ga izberejo za prenočevanje, ostanejo toliko časa, dokler je na voljo še kaj hrane. Med prezimovanjem so združene v strašansko velike jate, v katerih je lahko več milijonov ptic. Njihov obisk v naših krajih je prava redkost, saj se zgodi le enkrat ali dvakrat na deset let.

»Kjer je ena pinoža, jih je zagotovo še več! Gremo jutri v gozd, morda pa najdemo veliko jato pinož!« je predlagal Matjaž, ob tem pa so se Tinetu in Špeli kar zasvetile oči.

»Ja, gremo!« je navdušeno zaklicala Špela, Tine pa je zamišljeno strmel skozi okno in rekel sam pri sebi: »Še sama sreča, da smo danes nastavili ptičje pogače. Spoznali smo toliko različnih ptic in še redke pinože so prišle! Jutrišnji dan nam bo prav zaradi teh ptic prinesel spet novo gozdno pustolovščino! Kako se veselim!«

Odgovori na vprašanja!

Kako pripravimo ptičjo pogačo? _____

Katere ptice so se prišle nahraniti na ptičje pogače? _____

Kako pa boš ti poskrbel-a za ptice pozimi? _____

LOVSKA KRIŽANKA

				SESTAVIL: MARLIAN SOTLAR	STAREJŠI ČLAN EKIPE	SEVERNO- AMERIŠKI KROKODIL	AMERIŠKI ZDRAVNIK NOBELOVEC G. RICHARDS	REKA NA JUGOZHODU ETIOPIJE	SINJO, SINČEK	TONE NOVAK	REDKA PLANINSKA CVETUČKA V JULIJU	DEL PSEVDONIMA IGRALKE RINE	ANDLEŠKA POKRAJINA	ANGLEŠKI ORIENTALSKI POLITIČAR T.E. LAWRENCE
				PAST ZA POLJE Z LOKU PODOBN VZMETJO										
				IZLOČEVALEC										
				ŽENSKA OSEBA IZ GORENJSKE SLAVČKE						VRELUŠNI VODNI HLAPI ITALIJANSKI SPOLNIK				
				SLOVENSKE PEŠNIK GRUDEN POGANJEK				GRAFIK JUSTIN BITUMENSKI PREMAZ				FRANCE BEVK KAZALNI ZAMEK		
									BITJE, BIT V FILMOBELE OOZDINA SEKRA					
NARISAL: IGOR PIČULIN	SLOVENSKE IGRALKA LJERKA	REKA V SLAVONIJI	ZOORNI DEL STOPALA SLOVENSKE REVUJA				BRIOTTE BAROOT VRSTA PŠENICE			SMUNEK, LOJUEVEC OSEBNI ZAMEK				
GOVEDO Z VELIKIMI ROGOVI, BIZON					DERIVAT DEJJA LUKNUČKA V KOŽI							SUMERSKA BOGINJA ZEMLJE OČI		
GRŠKA POKRAJINA NA PELEPONEZU					NIZKA RASTLINA GRŠKI BOG SMRTI								REMONT, RENOVACIJA	ELEKTRONI MEŠALNIK
AMERIŠKA PEVKA IN IGRALKA DEMI						SLOVENSKE ARHITEKTA BARBARA				NAJMANUŠI DELEC SNOM SKORJA NA RANI				
NASLOV FILMA JAMESA CAMERONA						MUSLIMANSKI VRHOVNI BOG					IND. PODJET. V KRANJU KRAJ PRI NOVI GORICI			
FORDOV MAHLEN MESTNI AVTO			HRV. NAFTNA DRUŽBA OČTEN, PREPRIČLJIV							ROMAN VODEB			NOGOMETNI KLUB POLITIČARKA M. KOLAR	
	KAJNOV BRAT	IME PEVKE PROONIK RIMSKI KRALJ								PORTUGALSKI PISATELJ JOAQUIM PACO D'				
ZBRANJE MINUTO DOLOČENEM VPRAŠANJU										AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC MCQUEEN				
ČOKAT HŠNA PES S ŠIROKIM GOBCEM										PRVI SLOVENSKE DENAR, RUBIDU				
BIBLIJSKI KRAJ PRI JERUZALEMU						VENEZUELSKI LJUDSKI PLES	LUKA V IZRAELU	TATVINA KEMUSKI ELEMENTI, CD					GRŠKI MITOLOŠKI LETALEC	UVODNA DAJATEV
LETVE, OZKE DESKE					TRIGLAVSKI ŽUPNIK ALJAŽ SKOPLJEN BIK						PREBIVALEC GORŠK. BRD MOČVRSKA PTICA			
	PRITISK	ODVETNIK POZNO- JESENSKA POLIŠČINA								MADEŽ GRŠKA ALKOHOLNA PIJAČA				
BODICA NA VRTNICI				MESTO V FRANCIJI NIZEK ŽENSKI GLAS							ŽUPAN V ČASU FRANCOZOV	ARODNI		
AVION, ZRAČNO VOZILO						SKLADBA N. TURKOVIČ NARAVNI LOGARITEM							JAPONSKA MILJA KAZALNI ZAMEK	
KUČ, POZIV					LAHEK LUNNUČAV BETON									
HEMŠKI FOLIOZIF IMMANUEL					SLOVENSKE PSIHOLOG. TEKAVČIČ GRAD					ZIMSKO ŠPORTNO SREDIŠČE V ŠVICI				

UGANKARSKI SLOVARČEK

NINON – ženska oseba iz Gorenjskega slavčka, ROT – slovenska arhitektka Barbara,
MRZIM – skladba N. Turkovič, ONJA – slovenska psihologinja
Tekavčič Grad, NUMA – rimski kralj, JOROPO – venezuelski ljudski ples,
MINOT – ameriški zdravnik nobelovec g. Richards, OMO – reka na jugozahodu Etiopije,
MER – župan v času Francozov

Rešitev križanke
poiščite na strani 101.

Foto: Miran Krapež

Slikarsko-kiparska razstava Zeleni dom v Zlatorogovi galeriji

V Zlatorogovi galeriji Lovske zveze Slovenije je bila 23. novembra 2023 odprta slikarska in kiparska razstava *Zeleni dom* likovnega ustvarjalca **Branka Žuniča**, ki je bila na ogled do konca januarja 2024.

»Lovci smo ljubitelji narave, smo naravovarstveniki in tudi kulturniki, zato mi je v veliko veselje, da lahko gostimo razstavo našega lovskega tovariša,« je ob slavnostnem odprtju razstave zbrane in avtorja nagovoril direktor Strokovne službe Lovske zveze Slovenije mag. **Božo Zakrajšek**.

Dobrodošlico razstavi *Zeleni dom* je obiskovalcem zaželela tudi likovna kritičarka **Anamarija Stibilj Šajn**, ki je zbranim na odprtju podrobno predstavila avtorja in njegova dela: »Če smo Branka Žuniča v preteklosti poznali le kot avtorja različnih skulpturalnih oblik, pa ga na tej razstavi spoznavamo tudi kot slikarja. Gre za izjemno čutečega in odgovornega človeka, ki prav skozi dialoge z naravo postaja nadvse kreativen. Narava je njegov neizčrpen vir navdiha.«

Branko Žuniču je nedavna poškodba roke onemogočila ustvarjanje v lesu. »Klic po ustvarjanju pa je ostal, zato je vstopil v svet slikarska, med barve, linije, svetlobe, prostore, kompozicije.

Foto: Urša Kmetec

Zbrane je z venčkom ljudskih pesmi navdušila pevska skupina Zarja (KD France Prešeren iz Račne).

Foto: Urša Kmetec

Avtor in likovna kritičarka ob skulpturi *Svet na križu*

Motivika gozdov, izbrani krajinski izseki in živalski svet v njih, so postavili snov za njegovo ustvarjanje, likovno pripovedovanje in izpovedovanje,« je med drugim še izpostavila Stibilj Šajnova.

Branko Žunič ljubezen do oblikovanja lesa goji že od malih nog. Za svoje edinstvene stvaritve poleg lesa uporablja še železo in glino, poprime pa tudi za slikarski čopič. Vsak njegov izdelek je sporočilo o svetu, v katerem živimo in ga skušamo oblikovati po človeških merilih, ki pa žal niso vedno dobra za naravo.

Žunič se je zahvalil Anamariji Stibilj Šajn za izčrpno predstavitev in povedal: »Samozavest, da se upam pojaviti tukaj in še kje drugje, saj z delom še nisem zaključil, me ves čas žene naprej. Biti vedno radoveden, raziskovati, nikoli zaspati na lovorikah, to je bistvo mojega ustvarjanja,« je svoje misli strnil Branko Žunič in se javno zahvalil tudi svoji družini in prijateljem, ki mu vedno nastavijo ogledalo.

Zbrane so z venčkom ljudskih pesmi navdušili člani pevske skupine **Zarja**, ki že petindvajset let deluje v okviru Kulturnega društva Franceta Prešerna iz Račne pri Grosupljem.

Urša Kmetec

Odkritje spominske plošče preminulemu Jožetu Plavčaku - Joušu

Peti oktober 2021 je dan, ki ga lovci LD Makol ne bodo nikoli pozabili, še posebno pa ne svojci tragično preminulega **Jožeta Plavčaka** - Jouša. Na kraju tragičnega dogodka je **Lovska družina Makole** ob drugi obletnici njegove smrti postavila spominsko obeležje.

Komemoracija se je začela z minuto molka, na katero so bili povabljeni tudi svojci preminulega, člani LD Makole in LD Rogaška Slatina. Delo Jožeta Plavčaka, ki je veljal za vrhunškega strelca in je bil velik ljubitelj narave, je predstavil starešina LD Makole **Aljoša Tovornik**. Jože Plavčak je zapustil šest otrok, v srcih domačih in na Rancirju pa je nastala neizmerna praznina. Po predstavitvi življenja ga je starešina predstavil tudi kot odličnega poznavalca lovišča in varuha Boča, saj se je v lovišču pojavljal vsak dan. Mnogim lovcem je bil tudi mentor in prav gotovo se bodo večno spominjali njegovih lovskih nasvetov, ki jim jih je z veseljem delil. Lov na Boču je pač poseben. Tudi ko je bilo treba pomagati divjadi v zimskih mesecih, ko v nižinah še ni bilo prave zime, se je vedno znova izkazal pri zalaganju krmišč. Besede, ki jih je izrekel starešina, so bile pri marsikaterem lovcu povod za razmišljanje. »Tistega usodnega jutra 5. oktobra 2021 je tukaj

Spominsko obeležje Joušu

njegova puška počila zadnjič. Človek iskreno težko verjame, da se vrhunskemu strelcu, kakršen je bil Jože Plavčak, lahko dogodi kaj podobnega. Kot lovci in strelci radi rečemo, se pa prevečkrat ne zavedamo globine teh besed, »da tudi prazna puška počí ...«. Tudi njegovi otroci so se zahvalili za postavitev spominske plošče, ki je bila delo mojstra **Robertu Kodriča** iz Novakov. Starešina Aljoša Tovornik se je ob tem zahvalil tudi članoma **Sašu Veilguniju** in **Silvu Pušaverju**,

ki sta poskrbela za postavitev plošče. »Težko je, ko izgubiš dobrega lovskega prijatelja. S spominsko ploščo pa bo ostal

hladilnico z novim nadstreškom, na katero bi bil zelo ponosen tudi Jože Plavčak. Za zaključek je sledil piknik, kamor so bili povabljeni vsi člani s svojimi družinami in izvajalci del na lovskem domu Makole. **Nino Mesarič** in **Milko Mesarič** sta bila zaslužna za izdelavo nadstreška, **Mirko Pivec** je poskrbel za transportno pot za uplenjeno divjad, **Aleš Čobec** pa je zaslužen za izgradnjo hladilnice in pečenega odojka na dan odprtja. Tudi zakusko so pripravili lovci sami, saj je takšno novo pridobitev treba primerno proslaviti. Dan se je prevesil v večer in makolski lovci so se odpravili: nekateri na lov, drugi na Boč k spominski plošči ali pa so v mislih obujali čas, ki so ga preživeli z Jožetom. Vsekakor pa je še nepojasnjena Jožetova smrt odprla problematiko pravičnega ravnanja z orožjem in prav gotovo bodo makolski lovci z orožjem in strelivom ravnali še posebno previdno. Za pravilno in strokovno uporabo, nošenje, prenašanje in hrambo lovske puške veljajo pravila, ki bi jih morali vsi lovci upoštevati, se pa kdaj zgodi, da kljub poznavanju pravil

S komemoracije LD Makole ob odprtju spominskega obeležja preminulemu lovcu

Prenovljena hladilnica LD Makole z nadstreškom

večen spomin nanj,« je še povedal starešina.

Na ta dan so ob lovskem domu Makole odprli tudi prenovljeno

nekateri pozabijo nanje. Nesreče pri lovu se dogajajo in lahko hitro nastane tragičen dogodek.

Marjeta Klanjšek

Vse foto: Marjeta Klanjšek

Hubertova maša in odprtje novega prostora LD Podkum

Tudi letos je **Lovska družina Podkum** organizirala Hubertovo mašo, posvečeno živim in pokojnim lovcem. To je maša v čast zaščitnika lovcev svetega Huberta, ki je lovstvo čutil kot poslanstvo in odgovornost do narave in živalskega sveta, saj je bil velik ljubitelj narave in živali. Poudarjal je, da vse, kar delamo za naravo in lovstvo, moramo storiti tudi na lovu s srcem in spoštljivim občutkom; le tako ni nobenega razloga za slabo vest. V takem duhu je tudi duhovni namen Hubertovih maš, da nam živečim lovcem daje v razmislek, ali smo res srčni do narave in živali. Do pokojnih lovcev pa moramo ohranjati nepozaben spomin in prepričanje, da so tudi oni negovali take občutke v sebi.

V kapeli farne cerkve v Podkumu je mašo daroval duhovnik **Janez Jelenc**, na kateri se je zbralo precej podkumskih lovcev. Po maši so vsi lovci in župnik Janez odšli k lovskemu domu LD, kjer je bilo odprtje novozgrajenega prostora pri tako imenovani Uti.

Starešina **Franc Pečnik** je ob odprtju v uvodnem govoru nanizal, kako so potekala gradbena dela, se zahvalil lovcem za pomoč pri gradnji in poudaril, da smo vse zgradili z lastnim delom in znanjem, le nekaj posebnih del je opravil zunanji izvajalec oziroma družinski prijatelj. Kot najzaslužnejšega za izvedbo gradnje je izpostavil **Franca Kosa** in se mu ob tej priložnosti tudi javno zahvalil. Poudaril je, da s tem prostorom dobivamo prostor, v katerem se bomo lovci lahko zbirali na skupnih lovih in ob drugih družinskih aktivnostih ter se po lovih družili ob skupni malici in analizirali love. Zaželel je, da bi

Starešina Franc Pečnik je ob odprtju novega prostora podkumskih lovcev v uvodnem govoru nanizal, kako so potekala gradbena dela, in se lovcem zahvalil za zavzetost pri gradnji.

Župnik Janez Jelenc je z izbranimi besedami blagoslovil nov prostor lovcev LD Podkum.

Novozgrajeni objekt LD Podkum pri Uti

Vse foto: Boštjan Škobeme

prostor služil namenu, za katerega je bil zgrajen.

Ob odprtju je bil prostor slavnostno okrašen. Na mizah so bili v lovskem stilu doma narejeni lovski aranžmaji, v kotu pa je na smrekovih vejah viselo jelenje rogove, ki je simboliziralo čas praznovanja svetega Huberta, ki

je po izročilu najbolj oboževal lov na jelena.

Po nagovoru starešine je župnik z izbranimi besedami blagoslovil novozgrajeni prostor in za dodatni blagoslov dal priložnost tudi starešini. Sledila je skupna slavnostna večerja v prijetnem druženju.

Franc Pečnik

OGLASNO SPOROČILO NAROČNIK:

Optics Trade, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Predstavljamo: termovizijski monokular Steiner Nighthunter H35 Lite

V letu 2021 je podjetje Steiner predstavilo svoj prvi termovizijski monokular, ki je navdušil s kakovostno sliko in izjemno robustnostjo. Sprva so konkurirali zgolj dražjim termovizijskim napravam, v zadnjem letu pa so razširili svojo ponudbo – odslej je njihova termovizijska optika dostopna tudi tistim, ki iščejo cenovno dostopno napravo.

Monokular, ki nosi ime Nighthunter H35 Lite, se ponaša z ergonomsko obliko, ki ustreza desničarjem in levičarjem. Ohišje je narejeno iz polikarbonata, trpežne plastike, ki daje napravi robustnost, ki smo je vajeni pri

Steiner Nighthunter H35 Lite

Steinerju. Baterija je snemljiva, kar je velik napredek od Steinerjevih prvih naprav, ki so imele vgrajeno baterijo. Potrebujete baterijo tipa 18650, vendar nekoliko daljšo od standardne (dolgo od 67 mm do 71 mm). Ob nakupu prejmete polnilnik, s katerim lahko polnite dve bateriji naenkrat.

H35 Lite je s ceno 1499 € iz-

jemno konkurenčen. Trenutno je to ena najcenejših naprav na trgu z lečo premera 35 mm in senzorjem takšne ločljivosti (H35 Lite ima senzor z ločljivostjo 400 x 300 slikovnih pik). Naprava bo prepričala predvsem tiste, ki ne potrebujejo funkcij, kot sta zajemanje slik in snemanje videov – teh namreč na napravi ni, je pa le-ta zato

toliko enostavnejša za uporabo, saj prek gumbov hitro dostopate do drugih pomembnih funkcij, kot so digitalni zoom, menjava barvnega načina, nastavitve svetlosti in kalibracija. Poudarek je na enostavni uporabi. Sliko izostrite z obročem na objektivu, ikone na zaslonu pa z vrtljivim gumbom ne levi strani naprave ob okularju. Če želite napredne funkcije, kot so zajemanje slik, snemanje videov, povezljivost z mobilnim telefonom in podobno, priporočamo, da si ogledate dražji model Nighthunter H35 Gen II.

Ob nakupu prejmete dveletno jamstvo. Steinerjev servisni oddelek, ki velja za enega boljših na področju športne optike, je v Nemčiji. Nakup je mogoč na spletni strani www.optics-trade.eu, v trgovini Optics Trade v Slovenski Bistrici in v vseh boljše založenih lovskih trgovinah v Sloveniji. Za več informacij pokličite 031/770-520 (Optics Trade) ali nam pišite na info@optics-trade.eu.

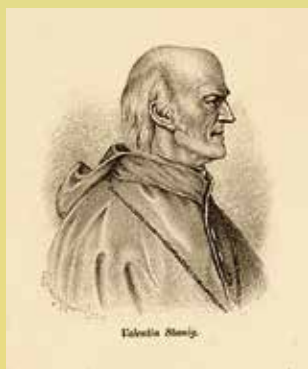
IZ ZAPRAŠENIH ARHIVOV ZA SPOMINJANJE IN POMNENJE

VALENTIN STANIČ IN NJEGOVO DRUŠTVO PROTI MUČENJU ŽIVALI 1848

Februarja letos mineva 250 let od rojstva tega duhovnika, alpinista, naravovarstvenika.

Valentin Stanič se je rodil 12. februarja 1774 v Bodrežu blizu Kanala. Imel je brata Tomaža in štiri sestre. Prve učne ure je imel pri domačem učitelju in kanalskem kaplanu. Takratno trivialko (osnovno šolo) je obiskoval v Trbižu, tretji razred pa v Celovcu. Tam je začel obiskovati tudi gimnazijo in uspešno zaključil prvi in drugi razred celovške gimnazije. Nato je gimnazijo končal v Salzburgu, kjer je kasneje študiral filozofijo in teologijo. Že takrat se je začel ukvarjati z alpinizmom in pesnikovanjem. Po koncu študija je postal tudi praktičen gospodarstvenik in »socialni delavec, ki je želel vzdigniti raven civilizacije, kulture in pomoči ubogim (šolstvo, kmetijske vede, družbene ustanove ipd.). Po novi maši v Kanalu je odšel v Salzburg, bil nato kaplan v Banjšicah, vikar v Ročinju in nazadnje zaradi dobrote in zaslug kanonik v Gorici. Bil je tudi višji šolski nadzornik. Otroke je učil praktičnih opravil in jim bil pri tem osebni zgled. »Značajska je bil vesel, užival je v žvižganju in petju in sploh veselem razpoloženju, ki je vse, ki so bili v njegovi bližini, prevzemalo in osvajalo. V manjši meri je učil tudi odrasle.«¹

Umrli je zaradi posledic delovne nesreče leta 1847 v Gorici. Dandanes nanj še vedno spominjajo obeležja, s katerimi so se mu poklonili stanovski planinski kolegi. Drenovci so v Zeleniških spicah poimenovali težko dostopen 1.895 metrov visok vrh Staničev vrh. Tik pod vrhom Triglava stoji Staničevo zavetišče, ki ga je postavil **Jakob Aljaž** (tudi znani slovenski lovec), na višini 2.332 metrov pa zdaj stoji Dom Valentina Staniča – nekdanj Deschmannova koča.² Kot planinec je odlično poznal tudi alpski živalski svet in ga izjemno cenil.

Valentin Stanič

Foto: Peter Mikša

V naši rubriki Staniča omenjamo predvsem zato, ker je bil med prvimi zaščitniki živali, tudi prostoživečih vrst oz. divjadi, in to kljub temu, da se lovsko aktivno ni udeleževal. Bil je odločen nasprotnik mučenja živali in se je v Münchnu leta 1845 vključil v *Društvo za boj proti mučenju živali*. Že leto kasneje (1846) je podobno društvo proti mučenju živali ustanovil v Gorici, ki je bilo prvo v takratni Avstriji. Tega širša slovenska lovska javnost sploh ne pozna. Iz nemščine je prevedel *Kratke povesti za mladino*, v katerih je kritiziral surovost in neusmiljenost do živali. Društvo je zbudilo pozornost celo v Franciji in Nemčiji. Za propagando je Stanič leta 1864 v Gorici izdal *Kurzer Bericht über den gôrzer Verein wider die Thierquälerei u. Einladung zum gefälligen ferneren Beitritte*. Njegova zadnja in hkrati najboljša pesnitev pa je bila *Hvala vinske trte*, ki jo je v objavo poslal **Janezu Bleiweis**. Ker februarja letos mineva 250 let od Staničevega rojstva, je prav, da se ga zaradi njegovega zavzemanja za varstvo vsega živalstva spomnimo tudi v zeleni bratovščini. Staničevi planinski spisi so ne samo opisovanje pokrajinskih razgledov in panoram, kar so ljudje takrat prvič spoznavali, ampak tudi opisi rastlinstva, alpinističnih dejanj in njegovega duševnega odziva. Naštete vrednote so izpostavile tudi nekateri kasnejši začetniki slovenske lovske organizacije. Staničeva dediščina je brez dvoma uporabna tudi za današnji čas, in sicer še posebno zaradi njegovega proučevanja podnebnih razmer, ki se zdaj po človekovi zaslugi drastično spreminjajo v škodo vse globalne civilizacije.

Pripravi: dr. Marjan Toš

¹ Koblar, F., Gspan, A.: Stanič, Valentin (1774–1847). *Slovenska biografija*. Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 2013. <http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi602064/#slovenski-biografski-lexikon>, 15. oktober 2023.

² Peter Mikša in Urban Golob, *Zgodovina slovenskega alpinizma*. Ljubljana, 2013.

OKUSI NARAVE

**Stegno
divjega prašiča
z zelenjavo**

Za šest oseb potrujemo:

- ☑ 1300 g stegna divjega prašiča brez kosti
- ☑ 100 g slanine
- ☑ 3 žlice olivnega olja

Za zelenjavno prilogo:

- ☑ 3 žlice olivnega olja
- ☑ 200 g pora
- ☑ 200 g rdeče leče
- ☑ 600 g zeljate glave
- ☑ žlico začinke
- ☑ 500 ml vode

Za surovo kvašo:

- ☑ žlico brinovitih jagod
- ☑ glavico česna
- ☑ 2 lovorjeva lista
- ☑ 400 ml rdečega vina

Meso divjega prašiča brez kosti nekaj dni mariniramo v surovi kvaši, ki smo jo sestavili iz strtih brinovitih jagod, strtega in seseklanega česna, lovorja in rdečega vina. Posodo z mesom, ki smo ga zalili z marinado, pokrijemo in postavimo za en do tri dni na hladno. Mesa ne solimo, ker bi postalo trše.

Meso obrišemo s papirnato brisačo. Slanino narežemo na koščke. Z ostrim tankim nožem meso prebodemo in pretaknemo s slanino, posolimo, natremo z oljem in ga prestavimo v pekač. V ogreti pečici, ki smo jo naravnali na 220 stopinj C, meso pečemo na vsaki strani pet minut, dolijemo kvašo, temperaturo zmanjšamo na 180 stopinj C. Med peko meso večkrat obrnemo in polijemo s sokom. Po eni uri ga prebodemo z vilicami, da ugotovimo, ali je pečeno.

Pečenko preložimo na topel krožnik in jo pokrito pustimo počivati petnajst minut, preden jo razrežemo na primerne kose in skupaj z zelenjavno prilogo ponudimo jedcem. 😊

Medtem ko se stegno divjega prašiča peče, pripravimo zelje z rdečo lečo. V večjem in širšem loncu na olivnem olju popražimo na kolobarje narezan por, dodamo oprano rdečo lečo in po nekaj minutah še na široke rezance narezano zeljnato glavo. Potresemo z začinko, premešamo in dolijemo 500 ml tople vode. Lonec pokrijemo in na srednji temperaturi kuhamo trideset minut.

O rdeči leči: Obstaja veliko vrst leče, ki se razlikuje po barvi (zeleni, rjave, rdeče, temno sive) in okusu, po kemični sestavi pa se bistveno ne razlikujejo. Leča vsebuje veliko učinkovin, ki pri kuhanju ne izgubijo zdravih lastnosti. Je bogata z železom in odličen vir beljakovin. Vsebuje veliko vlaknin in pomaga pri delovanju črevesja ter uravnavanju holesterola in krvnega tlaka.

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Žan in Eva

Res je bil lep dan, ko smo se zadnjič poslovili od **Andreja Milavca**. »Danes je točno tak dan, ki našemu očiju Andreju prav paše. Topel jesenski dan, tak-

šen z zgodbo, s spominom in spo-kojnostjo,« je v poslovnem govoru na pogrebu prebrala vnukova žena.

27. 9. 2023 se je v 95. letu starosti od nas poslovil Andrej Milavec, dolgoletni član LD Planina. Rodil se je 2. 9. 1928 v Malnih, neposredno na glavnem izviru Malenščice kot eden od sedmih otrok. Kmalu je doma prevzel delo na kmetiji, žagi in v gozdu ter se mlad tudi poročil. V zakonu z ženo Ivanko so se jima rodili trije otroci. Garaško delo na žagi in neugodni časi so ga prisilili, da se je moral zaposliti na Zavodu za ribištvo RS kot poklicni ribiški čuvaj, od koder je potem odšel tudi v pokoj.

Gozd, polje, voda – narava je zaznamovalo njegovo življenje. Se mlad, že leta 1946, se je poskušal vpisati v LD Planina. Ker je bil takrat še mladoleten, mu je to uspelo šele leta 1950. Kot član je bil vseskozi aktiven v društvenem delovanju. Iz LIS – Lisjaka je razvidno, da je bil deset let starešina, 39 let v UO LD, pet let blagajnik, mentor pripravnikom ... Za uspešno, predano in ustvarjalno delo na področju lovstva je prejel lovska odlikovanja: znak LZS za zasluge, red za lovske zasluge III. in II. stopnje LZS, plaketo matične LD Planina in jubilejne znake za članstvo v lovski organizaciji.

Vendar pa je bila Andrejeva prava vrednost v pripovedovanju, druženju, hudomušnih komentarjih, dolgoletnih izkušnjah. Njegove zgodbe, mimika, karizma in pozitiven življenjski pristop so v vsakem človeku izvabili nasmeh. Bil je znan, blizu in daleč, kot Milavc, Andrej, oči. Njegova velika strast poleg lova, polhanja in ribolova je bilo tudi čebelarjenje. Pred svojim čebelnjakom v Malnah je imel razgled

na kraj, kjer je bila njegova rojstna hiša, in tam je užival svoj mir.

Pogrešali bomo tega klenega človeka s pokončno in ponosno hojo, najpogosteje v škornjih ali vojaških čevljih, z živahnim korakom in neizmerno življenjsko energijo. Pogrešali bomo njegove nasvete, znanje, šale, izjemno prijateljstvo, solidarnost, pripadnost; skratka, njegovo prisotnost med nami.

»Sele ob slovesu se zavemo prave vrednosti trenutka, ki smo ga preživeli s človekom, preden vse ostane le spomin,« je v žalnem govoru končala vnukova žena. In res je tako.

Andrej, ohranili te bomo v lepem spominu!

LD Planina – M. U.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Jože Luzar, LD Tržišče,
* 15. 10. 1955, † 10. 12. 2023.

Franc Jožef Ričko, LD Makole,
* 4. 1. 1947, † 26. 6. 2023.

Ivan Peternej, LD Bukovje,
* 7. 9. 1938, † 10. 12. 2023.

Božidar Pekarović, LD Grmada Celje,
* 23. 12. 1942, † 27. 11. 2023.

Štefan Grubenšek, LD Poljčane,
* 18. 12. 1940, † 13. 12. 2023.

Alojz Kolar, LD Slovenske Konjice,
* 5. 6. 1947, † 12. 12. 2023.

Franc Lipnik, LD Rogatec,
* 22. 6. 1943, † 16. 12. 2023.

Drago Gajšek, LD Handil Dobje,
* 29. 7. 1960, † 19. 12. 2023.

Evgen Požar, LD Bukovje,
* 18. 10. 1958, † 22. 12. 2023.

Janez Jus, LD Žetale,
* 21. 12. 1946, † 22. 12. 2023.

Franc Kocjan, LD Tabor Sežana,
* 2. 1. 1949, † 23. 10. 2023.

Jožef Krajnc, LD Kapla,
* 5. 2. 1948, † 12. 12. 2023.

Jožef Jakše, LD Orehovica,
* 21. 1. 1944, † 15. 12. 2023.

Tomaž Kristofič, LD Laporje,
* 25. 1. 1950, † 17. 8. 2023.

Ivan Žagar, LD Sela pri Kamniku,
* 17. 5. 1932, † 20. 11. 2023.

Igor Tič, LD Moravče,
* 5. 3. 1963, † 11. 12. 2023.

Viki Rebernak, LD Šentlambert,
* 5. 1. 1935, † 17. 12. 2023.

Franc Gracun, LD Luče,
* 14. 11. 1927, † 10. 5. 2023.

Stanislav Gobec, LD Boč,
* 23. 10. 1928, † 26. 12. 2023.

Slavko Cerovšek, LD Šentjur,
* 7. 5. 1949, † 28. 12. 2023.

Umrlim časten spomin!

Narisal: Milan Samar

VARSTVO JE OBSTOJ
PROTECTION IS EXISTING

1924 **100** let 2024
ALPSKI VARSTVENI PARK
TRIGLAVSKI NARODNI PARK

Ustanovitev Kluba hanovskih in bavarskih barvarjev Slovenije

Zametki krvosledništva in vzreje barvarjev v Sloveniji segajo v obdobje pred prvo svetovno vojno, ko so plemiči na Kočevskem tja pripeljali prve pse specialiste za delo po krvni sledi – barvarje dveh pasem (hanovske in bavarske). Zatem so v loviščih na Gorenjskem prve barvarje nabavili med obema vojnama. Lovci tedanjih državnih lovišč so jih začeli nabavljati in uporabljati v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. V Sloveniji so imeli tedaj le posamezna legla, zato so večino barvarjev pripeljali iz tujine. Lovci so jih uporabljali za iskanje obstreljene velike divjadi. Že takrat so zanje organizirali tudi preizkušnje, in sicer tekmovanja po krvni sledi (KS), pse so začeli tudi vzrejati.

Po vzoru tedanje organizacije pasemskih klubov so se ustrezno organizirali tudi vodniki psov barvarjev. Najprej so delovali pod okriljem *Kluba ljubiteljev brak-jazbečarjev*, ker barvarji po razdelitvi FCI sodijo skupaj z brak-jazbečarji v isto pasemsko sekcijo FCI. S povečanjem števila vodnikov barvarjev se je klub leta 1973 preimenoval v *Klub ljubiteljev brak-jazbečarjev in barvarjev*. Klub je deloval do leta 1978, do sprejema novega Statuta Kinološke zveze Slovenije, ko so bili pasemski klubi ukinjeni, strokovno vlogo vzreje pa so prevzele vzrejne komisije. Ustanovljena so bila območna lovsko-kinološka društva (LKD), pasemski klubi pa so prenehali delovati. Vzrejna komisija (VK) za krvosledce je od takrat naprej skrbela za strokovno vzrejo barvarjev, vodila je evidenco o vseh opravljenih uporabnostnih preizkušnjah po KS za vse pasme lovskih psov in

Foto: Jožef Verčko

Ustanovni člani Kluba hanovskih in bavarskih barvarjev Slovenije

do leta 2013 organizirala državne preizkušnje za vse pasme lovskih psov, ki so imeli opravljeno uporabnostno preizkušnjo po KS, organizirala mednarodne preizkušnje (troboj treh dežel Avstrije, Italije in Slovenije itn.).

Leta 1993 se je Vzrejna komisija vključila v delovanje mednarodne organizacije barvarjev *Internacional Schweisshund Verband (ISHV)* in postala pridružena članica, kar je še vedno. Polnopravno članstvo v ISHV imajo samo klubi. Zaradi višine članarine in morda še katerih drugih razlogov Slovenija nekaj let ni plačala članarine v tem združenju. Zato se predstavniki Slovenije niso udeleževali sestankov in preizkušenj po naravni krvni sledi (NKS), ki jih je organizirala ISHV. Prav v tistem času so vodniki barvarjev in drugi lovci ugotavljali, da imajo barvarji pri nas slab značaj; bili so plašljivi, bali so se divjadi ipd. Zato je bilo nujno, da bi se povezali z ISHV, da bi lahko iz drugih članic ISHV k nam pripeljali več mladičev iz preizkušenih kakovostnih delovnih linij barvarjev, omogočeno pa je bilo tudi parjenje naših psov s psi članic ISHV. To je postopoma izboljšalo telesno obliko (zunanjost) in značaj naših psov ter prispevalo k večji genski pestrosti naših barvarjev.

Pobude za ustanovitev **Kluba hanovskih in bavarskih barvarjev Slovenije** segajo več let nazaj. Vodniki in nekateri sodniki so si želeli, da bi v Sloveniji deloval klub barvarjev, kot je že

nekoč. O ustanovitvi kluba je VK za krvosledce razpravljala tudi na sestanku 28. 4. 2018, ko je bilo tekmovanje CAC – Snežnik. Pojavili so se pomisleki, ali se bo v klub včlanilo dovolj članov in ali bo dovolj finančnih sredstev za delovanje samostojnega kluba, kar bi omogočilo organiziranje kinoloških preizkušenj za specialiste - barvarje in včlanitev v mednarodno organizacijo barvarjev *Internationale Schweisshund Verband (ISHV)* ter vsakoletno plačevanje članarine v ISHV in KZS. Nihče ni upal prevzeti odgovornosti in začeti s postopki ustanovitve. V letu 2020 in začetku leta 2021 je več vodnikov spet izrazilo interes in potrebo za ustanovitev kluba barvarjev, zato sva skupaj z **Bojanom Deberšekom** pripravila vse potrebno gradivo in dokumentacijo za ustanovitev kluba. Pri pripravi na ustanovitev kluba so sodelovali **Srečko Mumel, Zdravko Brezovšek, Tomaž Burazer in Radoš Burnik**. Dogovorili so se, da bo ime kluba *Klub hanovskih in bavarskih barvarjev Slovenije*, ki bo ustanovljen 18. 6. 2021.

Ustanovni zbor Kluba hanovskih in bavarskih barvarjev Slovenije je bil 18. 6. 2021 v lovski koči LD Tomaž. Povabljeni so bili vodniki in kinološki sodniki, ki so se v preteklosti zavzemali za ustanovitev kluba. Ustanovni zbor je bil potem, ko so kinološki sodniki položili interes krvne sledi za državno preizkušnjo, ki je bila naslednji dan v LD Tomaž. Ustanovnega zbora so

se udeležili: **Bojan Deberšek, Zdravko Brezovšek, Radoš Burnik, Vojteh Kikelj, Jožef Verčko, Srečko Mumel, Klemen Borak, Emanuel Vidmar, Marko Černilec, Brigita Letonja, Viktor Svenšek, Anton Štebih in Jožef Kočar**. Zbor je vodilo delovno predsedstvo v sestavi: predsednik Bojan Deberšek, Anton Štebih in Jožef Verčko, zapisnikar je bil Emanuel Vidmar, overovatelja zapisnika pa Radoš Burnik in Zdravko Brezovšek. Bojan Deberšek je na kratko predstavil namen ustanovitve kluba, sam pa sem predstavil statut, ki je bil po razpravi in z nekaterimi spremembami in dopolnitvami soglasno sprejet.

Sledile so volitve v organe kluba, ki so bile javne, z dvigom rok. Za predsednika kluba je bil izvoljen Srečko Mumel, Bojan Deberšek za podpredsednika, za tajnika podpisani, Tim Falle za blagajnika, Emanuel Vidmar za informatika, Klemen Borak, Zdravko Brezovšek, Radoš Burnik in Tomaž Burazer pa za člane UO. V nadzorni odbor so bili izvoljeni Anton Štebih, Viktor Svenšek in Gorazd Šemrl, v disciplinsko komisijo pa Marko Černilec, Jože Kočar in Brigita Letonja.

Ustanovljeni Klub bo skrbel za opravljanje naslednjih dejavnosti oz. nalog:

- skrb za kakovostno vzrejo, nadaljnjo rast in razvoj pasme,
- sodelovanje z drugimi klubi barvarjev v tujini in ISHV,
- strokovno podporo skrbnikom hanovskih in bavarskih barvarjev

Foto: Bojan Deberšek

Bavarska barvarka

pri vzreji, opravljanju delovnih in drugih preizkušenj in iskanju obstreljene/ranjene divjadi,

- dvig splošne kinološke kulture in ljubezni do psov,

- odgovorno skrbništvo psov in složno sobivanje ljudi ter psov v urbanem okolju,

- načrtovanje in organiziranje kinoloških prireditev, kot so ocenjevanja zunanosti, šolanje, delovne preizkušnje, vzrejni pregledi, tekmovanja, razstave in razna kinološka srečanja,

- vodenje različnih evidenc o barvarjih – o leglih, preizkušnjah, vzrejno pregledanih psih itn.,

- svetovanje lastnikom barvarjev pri nakupu, vzgoji, šolanju in prehrani psov,

- svetovanje vzrediteljem pri vzrejnih kombinacijah in skrbi za legla,

- skrb za strokovni razvoj vzrediteljev barvarjev itn.

Klub ima svoj znak, ki je okrogle oblike, na katerem je na zunanji strani ime kluba, v notranjosti na zgornji strani sta glavi barvarjev, pod njima pa sledni jermen.

Klub je registriran na upravni enoti in je od 1. 1. 2023 član Kinološke zveze Slovenije. Kinološka zveza Slovenije je na predlog kluba s sklepom prenesla strokovno vzrejo za barvarje v klub. Na predlog kluba je vzrejna

Foto: Bojan Deberšek

Hanovrska barvarka

komisija ostala v enaki sestavi, kot je bila določena do tega sklepa. Za lastnike barvarjev se pri preizkušanju in njihovi vzreji ne bo veliko spremenilo, bodo pa imeli člani kluba določene ugodnosti v članicah ISHV.

Klub je že v minulem letu, skupaj z LKD Maribor, organiziral Samostojno državno preizkušnjo po KS v LD Puščava in tri uporabnostne preizkušnje (UP) po KS, in sicer v LKD Maribor in LKD Bela krajina ter ZLK Pomurje. Z organizacijo omenjenih lokalnih preizkušenj je klub izpolnil pogoje, da lahko kandidira in samostojno organizira državne prireditve.

12. 11. 2023 je bil delni zbor sodnikov za barvarje. Nanj je bil povabljen tudi predsednik kluba Srečko Mumel, ki je predstavil delovanje kluba od ustanovitve naprej. Predstavil je tudi naloge kluba. To priložnost je izkoristil, da je v klub povabil vse kinološke sodnike za barvarje, saj se člani kluba zavedajo, da brez strokovnega kadra ne more biti uspešnega delovanja kluba.

Klub je že pridružena članica ISHV. Da smo pridružena članica ISHV, je zasluga LZS, ki je plačala članarino v ISHV, in trenutnega predsednika VK za barvarje Bojana Deberška, ki se je večkrat na svoje stroške udeležil

sestankov ISHV v tujini. Vsi vodniki barvarjev so lahko koristili določene ugodnosti ISHV, ki jih bodo sedaj imeli samo člani kluba, kot so uvoz barvarjev iz članic ISHV, parjenje v članicah ISHV, prodaja mladičev v članice ISHV, pomoč pri prodaji naših mladičev v članice ISHV, sodelovanje na tekmovanjih, ki jih organizira ISHV, ipd.

Klub aktivno sodeluje z ISHV in je že vložil vlogo za polnopravno članstvo v ISHV. Članice ISHV so imele sejo (zbor članic) v jeseni v Avstriji, na katero je bil ustno povabljen predsednik kluba Srečko Mumel. Na tej seji naj bi bil klub povabljen in sprejet v polnopravno članstvo.

Klub hanovrskih in bavarskih barvarjev vabi v članstvo vse kinološke sodnike za barvarje in vodnike hanovrskih in bavarskih barvarjev, ki želijo sodelovati pri uresničevanju nalog kluba. Želja in cilj kluba sta, da bi bili v klubu včlanjeni vsi lastniki barvarjev, saj bomo skupaj lažje skrbeli za kakovostno vzrejo in šolanje barvarjev. Vse informacije glede članstva v klubu dobite pri meni, tajniku kluba, na e-naslovu vercko.jozef@gmail.com, in pri drugih članih [upravnega odbora kluba](#).

Jožef Verčko,

tajnik Kluba hanovrskih in bavarskih barvarjev Slovenije

Ob slovesu štirinožnega prijatelja

Človek v svoji, žal še vedno prisotni samozavestnosti gospodarja narave, pogosto le s težavo prizna, da tudi rastline in živali čutijo, da se odzivajo na zunanje dražljaje in se medsebojno sporazumevajo. Vse več je raziskav, ki to potrjujejo. Od leta 2020 tudi v Sloveniji **živali** veljajo za čuteča bitja in ne le za stvari kot do tedaj. Sprememba stvarnopravnega zakonika bi morala in gotovo bo daljnosežno ugodno vplivala tudi na odnos človeka do živali.

Lovski pes je lovčev najboljši prijatelj, radi rečemo, kar je gotovo res. Šele lov s pasemskim, šolanim in izurjenim lovskim psom je pravi lov, ki zagotavlja uspešen lov ter dogodivščine in užitke udeležencem lova, vodniku in še največ lovskemu psu.

Ampak življenjski krog ne pozna izjem. Prej ali slej pride trenutek, ko se moramo posloviti od svojega zvestega lovskega prijatelja. Takrat je hudo. Kdor je

Foto: Niko Šuštarč

Preminuli Eddi, mali münsterlandec

to doživel, ve. Ne predstavljam si tako trde lovčeve duše, da ne bi ob tem potočil solze. In teh solz se ne smemo sramovati. So dokaz lovčevega plemenitega odnosa do lovskega psa in posredno tudi dokaz, da se slovenska lovška kinologija razvija v pravo smer.

Izguba lovskega psa je boleča. Zato za njim žalujemo in se ga spominjamo. Tako je lovski tovariš iz ene od belokranjskih lovskih družin, ki je lovsko kariero začel in jo živi tudi v ZR Nemčiji, na družabnem omrežju pred nedavnim delil svojo bolečino:

»Eddi je danes umrl in odšel v večna lovišča. Tam je obilo divjadi in hrane in tam bo še naprej srečen.

Umril je danes jutraj pri nas doma in lahko smo se od njega dostojanstveno poslovili.

Eddi je živel šestnajst let. Bil je zelo dober pes in zvest spremljevalec. Doživel je številne dogodivščine in z veliko strastjo užival v naravi in s svojim zelo finim nosom sledil in uspešno našel divjad. Še posebej mu je bilo všeč srečanje z divjimi

prašiči. Posebna doživetja so bila naključna srečanja z volkom ali medvedom. Bil je neustrašen. Rad je ure in ure tekal po gozdu.

Njegova najljubša hrana so bile velike kosti, ki jih je na vrtu dolgo glodal in pozabil vse okoli sebe. Zvečer je rad zaspal pred

televizorjem in tudi v sanjah polglasno gonil jelene in divje prašiče. Njegovi lovski dosežki so bili potrjeni z medaljami in certifikati.

Naše mačke so ga ljubile in ga vedno ljubkemale. Zvečer so ga spremljale na sprehodu in mnogi sprehajalci so si ob pogledu nanje

pomeli oči ob nenavadno ljubkem prizoru.

Boleče ga pogrešamo in smo hvaležni za njegovo dolgo življenje. Rada bi se zahvalila vsem družinskim članom, ki so ga vedno toplo sprejeli in skrbeli zanj. In kamor je lahko občasno odhajal na počitnice.

Počivaj v miru!
Robert in žena Sabina ne bova nikoli pozabila Eddija. »

Dragi lovski tovariši, sprejmi tudi naše iskreno sožalje!

Niko Šuštarč,
LD Loka Črnomelj

Vsestransko uporabnostna preizkušnja (VUP) za nemške lovske terierje

V nedeljo, 15. 10. 2023, smo se zbrali pred lovskim domom LD Borovnica vodniki, sodniki, delegat in drugi udeleženci predvidene državne tekme – VUP za nemške lovske terierje (NLT). Vreme je bilo nenaklonjeno tekmovalcem, saj je že tretji dan zelo deževalo in sodniki z delegatom so imeli pomisleke, če bi preizkušnjo/tekmovanje odpovedali in jo prestavili na drugi datum. Največja težava je bila, ker je bila večina travnikov poplavljenih in dež se je še dobesedno vlival z neba.

Ker pa je bilo vloženo že veliko organizacijskega dela in so bile prejšnji dan postavljene umetne krvne sledi, je padla odločitev, da tekmovanje vseeno bo po pripravljenem programu.

Na tovrstno, po težavnosti stopnji najzahtevnejšo preizkuš-

njo za NLT so bili prijavljeni trije vodniki s svojimi psi. Po slovenski himni so v uvodnih govorih vse potrebno predstavili delegat KZS Radoš Burnik, starešina LD Borovnica Zoran Subotič, predsednik LKD Ljubljana Dejan Poljanšek in vodja sodniškega zbora Jože Batič. Vodja prireditve je bila Katarina Košir.

Kot je že bilo omenjeno, je VUP za NLT ena izmed najtežjih disciplin v delu lovskega psov, saj je na ocenjevalnem listu sedemnajst preizkusnih disciplin. Najprej smo se odpravili na delo po krvni sledi (KS), ki je bila položena že popoldne prejšnji dan. Vse je skrbelo, kako se bodo psi izkazali zaradi opisanih vremenskih razmer. Vsi trije so sled opravili, dva brez popravkov in z odličnim »pokazanjem«. Naslednje tekmovalne discipline so bile *prinašanje pernatih in dlakaste divjadi, vodno delo in delo v rovu, izvlačanje mrtve lisice iz rova* ...

Glede na veliko psov pasme NLT v Sloveniji se žal vse premalo vodnikov ukvarja

Foto: Dejan Poljanšek

Pokale za najboljše tri na VUP NLT je izdelal Miha Petelin.

s šolanjem psov te pasme, ki je uporabna za vse vrste lova (vsestransko uporabna). Da v tem pogledu velja kriza med vodniki, dokazuje tudi, kako malo vodnikov se je prijavilo na VUP. Tekmovanje te stopnje ni bilo organizirano že dolga

leta in res je škoda, da ni več zanimanja med vodniki nemških lovskega terierjev.

Kot tekmovalec in ne nazadnje tudi kot predsednik LKD Ljubljana bi se rad zahvalil LD Borovnica, predvsem starešini Zoranu Subotiču in neutrudni vodnici lovskega terierja Katarini Košir (LD Borovnica), vodji prireditve, da imajo izreden posluš za napredek strokovne in uporabnostne lovske kinologije.

Zahvala velja vodstvu LD Tomišelj, ki nam je omogočilo, da smo opravljali tudi delo v rovu z izvlačanjem. Zahvala tudi za lepe lesene pokale, ki jih je izdelal Miha Petelin.

Dejan Poljanšek

Foto: Dejan Poljanšek

Najboljše trije vodniki na oktobrski (2023) VUP nemških lovskega terierjev v lovišču LD Borovnica

Rezultati:

1. mesto:

Rusi, vodnik **Mark Sojer**, osvojila je skoraj vseh mogočih 284 točk, I. n. r.

2. mesto:

Gnuzz od Vlasića, vodnik **Dejan Poljanšek**, 282,5 točke, I. n. r.

3. mesto:

Fraulein Nikolettta Srce Radkovo, vodnik **Tadej Kenig**, 191,5 točke, III. n. r.

Osemintrideseto tekmovanje po NKS in skupščina ISHV

Mednarodno združenje za pse barvarje (*Internationaler Schweisshundverband* – ISHV) vsaki dve leti organizira tridnevno »tekmovanje« v sledenju po naravni krvni sledi (NKS) in sestanke vzrejnih referentov, klubov in tudi skupščino ISHV. Praviloma dogodke organizira drug klub, član/ica ali pridružen/a član/ica ISHV. V letu 2023, od 16. do 20. novembra, je ISHV tekmovanje v sledenju po naravni krvni sledi, več sestankov in skupščini ISHV organiziral avstrijski klub za pse barvarje (*Osterreichischer Schweisshundeverein*) v kraju Frankenfels v hotelu Steinschaler Dörfel, ki je od tega kraja oddaljen skoraj 5 km. Hotel stoji na mirnem mestu, sredi gozdov, na nadmorski višini 730 m in je idealen tudi za sprehajanje s psom po okolici, opremljen pa je tudi z drugo ustrezno infrastrukturo za organizacijo konferenc in sestankov.

ISHV združuje dve skupini članov, in sicer polnopravne članice in pridružene. Polnopravni člani so vsi tisti klubi, ki imajo usklajena pravila preizkušanja, vzreje barvarjev itn. z ISHV in so jih članice ISHV sprejele v članstvo. Zdaj polnopravno članstvo šteje dvanajst klubov iz naslednjih držav: Nemčije, Italije, Francije, Avstrije, Madžarske, Poljske, Švice, Belgije, Slovaške in Češke,

pridruženi člani pa so klubi iz Norveške, Slovenije, Velike Britanije in Romunije. Iz vsake države je v ISHV včlanjen en klub, razen iz Nemčije, iz katere sta dva, in sicer *Verein Hirschman e. v.* in *Klub für Bayerische Gebirgsschweißhunde 1912 e. v.* Polnopravne člani/ce imajo pravico odločanja na sestankih in skupščini ISHV, česar pa nimajo pridružene članice. Vsi klubi so bili povabljeni na vse prireditve, ki so bile organizirane od 16. do 20. novembra 2023. Klubi so morali svoje predstavnike prijaviti že v oktobru, prav tako so morali do tedaj rezervirati sobe za udeležence. Naš klub je prijavil predsednika kluba **Srečka Mumla**, predsednika vzrejne komisije in sodnika **Bojana Deberška**, tekmovalca - vodnika **Lea Miheliča** z bavorskim barvarjem **Barijem**, prevajalko **Leo Mumel Žohar** in mene (**Jožef Verčko**) kot sodnika.

Zbor predsednikov klubov, vodij vzreje, tekmovalcev in sodnikov je bil 16. 11. ob 18. uri v hotelu Steinschaler Dörfel. Ob tej uri je bil sodniški sestanek, na katerem so preverili prisotnost prijavljenih kinoloških sodnikov; predstavili so vse sodnike in skupine sodnikov. V vsaki skupini je bil vodja skupine kinološki sodnik iz Avstrije, ki je po preizkusu sledenja po naravni krvni sledi (NKS) izpolnil ocenjevalne liste in poročal na sodniškem sestanku, dodana pa sta mu bila dva ali trije kinološki sodniki iz drugih držav. Vsak večer ob 18. uri, v nedeljo pa

Foto: Jožef Verčko

Vodnik bavorskega barvarja Barija Leo Mihelič ob izsledenem divjem prašiču

ob 15. uri je bil sodniški sestanek, na katerem so vodje skupin podrobno ustno poročali s sledenja.

Tekmovanje oz. naravno krvno sled so organizirali skoraj po vsej Avstriji. Že od četrтка do sobote so bili v raznih loviščih po Avstriji posamični in skupinski lovi na veliko divjad. S teh lovov so o vseh primerih obstrelitve divjadi sporočali v pisarno tekmovanja. Tako so že v petek zjutraj imeli možnost šestih primerov iskanj. Za vse tekmovalce s psi je organizator opravil žrebanje tako, da je k listom s krajem predvidenih iskanj dodal več praznih listov. Tako se je zgodilo, da je med drugimi tudi naš vodnik - tekmovalec v prvem primeru žrebanja izlekel prazen list. Žrebanje je potekalo tudi čez dan, če so v pisarno spet dobili obvestilo za potrebno iskanje. Vsakemu sodniku je organizator določil skupino sodnikov, v kateri je bil eden tudi iz njegovega kluba.

Naš vodnik je izlekel sled v soboto okrog 9. ure. Prejšnji večer, okoli 21. ure, so obstrelili divjega prašiča v okolici kraja Großhöflein. Na nastrelu so našli samo kapljico krvi. Za ocenjevanje je bila določena skupina sodnikov št. 7, v kateri so bili poleg mene še **Michael Schwarzmüller** (A; vodja), **Fausto Pellizzato** (I) in **Gabor Agyaki** (H). Takoj smo se odpravili na več kot 130 km dolgo pot oz. eno uro in 30 minut vožnje do bližine madžarske meje. Mesto nastrela je bilo ob robu gozda, na njivi požetih sončnic. Po

pregledu nastrela je vodnik pripel psa na slednji jermen. Pes je takoj »potegnil« skozi gosto zaraščen rob v gozd in sledenje nadaljeval mimo stečine, kjer so bile vidne sledi/stopinje tropa prašičev; po sto metrih je našel okrog 60 kg težkega mrtvega divjega prašiča, ki ga je takoj brez strahu napadel in pričel vleči za dlako. Od nastrela do najdenega divjega prašiča na sledi ni bilo vidnih sledov krvi ali drugih znakov, ki bi kazali, da je bil divji prašič zadet. Zadeti pa je bil »v mehko«.

Vodnik in pes Bari sta dobila vejico za uspešno opravljeno sled, žal pa zaradi prekratke sledi nista mogla opraviti preizkušnje po naravni krvni sledi. O uspešnem sledenju in prekratki sledi smo obvestili pisarno, iz katere so naročili, naj v tistem kraju počakamo, saj so lovci v neposredni bližini še lovili in če bi se pokazala potreba po iskanju, nas bi takoj obvestili. Po dveh urah so nas obvestili, da je lov končan in da iskanje ni potrebno. Vodja skupine, Michael Schwarzmüller, je na sodniškem sestanku pohvalil delo našega vodnika in Barijevo umirjeno ter zvesto sledenje.

Bojan Deberšek je bil v skupini št. 12 skupaj z **Maxom Auerbachom** (A) in **Grzegorzom Maciagom** (PL). Že v soboto zvečer, na sodniškem sestanku, je bila njegova skupina razporejena za iskanje po NKS v nedeljo zjutraj. Ocenjevali so vodnika Kluba Hirschmann. Pot do kraja iskanja je v eno smer trajala več kot tri

Foto: Jožef Verčko

Odprtje srečanja in predstavitev vodnikov in psov barvarjev. Na fotografiji spodaj Vodnik Leo Mihelič s psom Barijem.

ure, zato so na pot odšli že pred šesto uro zjutraj. Omenjeni vodnik je bil uspešen pri dveh iskanjih, v obeh primerih sta s psom iskala divjega prašiča. Glede na težavnost in dolžino sledi je bil tudi najbolje ocenjen in se je uvrstil na prvo mesto.

V petek je bil med 9. in 14. uro sestanek vodij vzreje. Sestanek sta vodila **Konrad Kreitmair**, predsednik ISHV, in **Peter Sladko**, vodja vzreje za hanovrske barvarje pri Klubu Hirschmman. Opozorila sta na veliko legel in mladičev pri bavarških in hanovrskih barvarjih. V nekaterih klubih naj bi imele psice njihovih vodnikov za seboj sedem ali več legel, psi tudi več kot deset skokov, skupaj pa prirastek več kot 120 mladičev. Glede na to so ugotovili, da je treba to problematiko poenotiti v vseh članicah in pridruženih članicah ISHV. Predlagala sta, naj bi imela psica največ tri legla, pes pa največ štiri skoke (ali največ trideset mladičev). Predlog so soglasno sprejeli in velja za obe pasmi.

Konrad Kreitmair in predstavnik s Češke sta ponovno predstavila program za evidentiranje bavarških in hanovrskih barvarjev v skupnem programu ISHV. V ta program bodo evidentirali vse barvarje in vse mladiče s podatki, kam so bili oddani. Podatke bodo posodobljali, ko bo vodnik s psom opravil preizkušnjo, vse paritve, legla, bolezni itn. Program stane 1.500 €, znesek pa bo razdeljen med vse člane/ice.

Foto: Leo Žuhar Mumel

Zasedanje Skupščine ISHV; sedijo, z leve: Srečko Mumel, Jožef Verčko, Leo Mihelič in Bojan Deberšek.

Kreitmair je predstavil podatke o številu bavarških barvarjev in legel v Nemčiji in povedal, da veliko mladičev tudi uvozijo. Veliko bavarških barvarjev je v nelovskih rokah in tudi pri tistih, ki so pri lovcih, jih ne uporabljajo za delo po KS. Na vse vodje vzreje je apeliral, naj poskušajo preprečiti, da bi vzreditelji prodajali barvarje nelovcem ali lovcem, ki jih nato ne bodo uporabljali za iskanje po KS, saj so psi, ki ne iščejo ranjene divjadi, izgubljeni za pasmo.

Popoldne je bil sestanek celotnega odbora ISHV. Po mnenju vseh prisotnih sta obe pasmi zdravi, vendar pa se je pri enem leglu (s tem smo se seznanili že na sestanku 25. 3. 2023) pri dveh mladičih v leglu pojavila epilepsija, kar so potrdili s preiskavami. Pokazali so tudi posnetek obolele bavarke. Poljska predstavnica je povedala, da na Poljskem poteka program, pri katerem bodo šeststo-

tim bavarškim barvarjem odvzeli kri za preiskavo na epilepsijo in bodo o končnem rezultatu obvestili tudi ISHV. Vodja sestanka je opozoril, da je, če se pri katerem od bavarških barvarjev pojavi kakšna bolezen, to treba obvezno evidentirati, opraviti vse preiskave in takoj sporočiti na ISHV, saj si vsi želimo zdrave pse pasme bavarških barvarjev.

Nato je K. Kreitmair odboru predstavil, da je *Klub hanovrskih in bavarških barvarjev Slovenije* pisno zaprosil za sprejem v polnopravno članstvo ISHV. Vzrejna komisija oz. zdaj klub že vseskozi upošteva vzrejna pravila ISHV, barvarje preizkušamo po pravilnikih, ki so usklajeni z ISHV in jih je prejel prevedene. Predlagal je, da odbor sprejme naš klub v polnopravno članstvo, kar so člani potrdili z dvigom rok.

Obpravnavali so tudi vlogo Kluba ENCI iz Italije za pridruženo članstvo. Predstavnik Schweisshundcluba Italije, ki je že član ISHV, pa je predstavil nepravilnosti kluba ENCI, kot so izdajanje rodovnikov z znakom FCI, čeprav do tega naj ne bi bili upravičeni, primere parjenja v sorodstvu, preizkušnje, ki ne potekajo po pravilih ISHV, da so člani v klubu ENCI osebe, ki so jih izključili ipd. V razpravi so nekateri člani predlagali mediatorja, da bi se dogovorili, s čimer pa se člani obeh klubov niso strinjali. Po burni razpravi Kluba ENCI niso sprejeli v članstvo ISHV, ker ne upoštevajo temeljnih vzrejnih načel ISHV.

V soboto med 14. in 16. uro je bil sestanek *Svetovnega združenja bavarških barvarjev*. Združenje je bilo ustanovljeno 12. 10. 2007 v Wildhausu v Švici v okviru tridesetega tekmovanja po KKS, ki ga je organiziral ISHV. Sestanek je prav tako vodil Konrad Kreitmair. Namen tega združenja je bil, da bi vse članice združenja upoštevale vzrejo in pravila preizkušanja ter strokovno delo z bavarškimi

barvarji. Naš klub so sprejeli v svoje članstvo.

Po tem sestanku je bil sestanek *Svetovnega kluba – združenja hanovrskih barvarjev*. Sestanek je vodil **Jürgen Schlüter**, prvi predsednik Kluba Hirschmman. Namen oz. cilji kluba so enaki kot pri združenju bavarških barvarjev. Ker Klub hanovrskih in bavarških barvarjev Slovenije ni vložil vloge za sprejem, o tem niso razpravljali.

V nedeljo dopoldan je še nekaj vodnikov in sodnikov iskalo obstreljeno ranjeno divjad po lovih, ob 19. uri pa sta bila že zaključek tekmovanja po NKS in razglasitev rezultatov. Na prvo mesto se je uvrstil vodnik s hanovrskim barvarjem iz Kluba Hirschmman, drugi je bil vodnik iz Avstrije, tretja pa vodnica barvarja s Češke. Skupaj se je uvrstilo osem vodnikov, ki so izžrebali dovolj dolgo sled (več kot 500 m, ali pa sled, kjer je bila ranjena divjad še živa). Drugim vodnikom in psom organizator ni mogel zagotoviti primernih (dovolj dolgih) naravnih sledi, da bi se lahko uvrstili oz. uspešno opravili preskus po NKS (sledi, na katerih so sledili, so bile prekratke ali pa divjad ni bila obstreljena). Žal tudi naš vodnik Leo Mihelič po žrebu ni imel sreče z dolžino sledi, je pa njegov Bari kljub temu pokazal dobro delo, kar so potrdili sodniki in opazili tudi predstavniki ISHV ter ga zaprosili za podatke, da bodo prišli parit k njegovemu psu.

Po razglasitvi rezultatov, ko je organizator vsem tekmovalcem razdelil praktične nagrade, je bila sklicana *Skupščina oz. zbor vseh članov ISHV*, kjer so prebrali poročila predsednika, blagajnika in komisij ISHV ter opravili volitve novih članov v organe ISHV.

Ena izmed točk dnevnega reda je bila tudi *Sprejem Kluba hanovrskih in bavarških barvarjev Slovenije* v polnopravno članstvo ISHV. Glasovanje je bilo z lističi

Foto: Jožef Verčko

Vodja skupine kinoloških sodnikov Michael Schwarzmüller (A) čestita vodniku Leo Miheliču za uspešno iskanje.

in ugotovili so, da so vsi člani/ce soglasno izglasovali/e naš klub v članstvo.

Skupščina se je končala okrog

22. ure, nakar smo se v deževnem vremenu odpravili na skoraj peturno pot domov.

Jožef Verčko

Predvidena legla lovskih psov

Kratkodlaki istrski gonič (SLRGik):

Oče: 5/I,
mati: 3/I, 13. 2. 2024.
Valter Bordon,
Bonini 1, 6000 Koper.
Tel.: 041/549-171.

Brandl brak (SLRBrb):

Oče: 5/I,
mati: 4/I, 30. 12. 2023.
Mitjan Polanc,
Otlca 40/a, 5270 Ajdovščina.
Tel.: 051/419-855.

Hanovrski barvar (SLRHb):

Oče: tuj plemenjak,
mati: 5/III, 26. 2. 2024.
Jožef Verčko,
Troblje 46/d, 2380 Slovenj Gradec.
Tel.: 068/166-863.

Nemški prepeličar (SLRPr):

Oče: 4/I, mati: 5/I, 2. 2. 2024.
Katarina Košir,
Brezovica pri Borovnici 7,
1353 Borovnica.
Tel.: 040/231-166.

Kinološka zveza Slovenije

Foto: Janez Šumak

Hanovrski barvar ob najdeni srni

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakazite na TRR Lovske zveze Slovenije:

Nova Ljubljanska banka,
d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBAS12X.

Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila.

Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in VZREJNA KOMISIJA ZA PTIČARJE
v sodelovanju z LD Dobova organizira

PREIZKUŠNJO ZANESLJIVOSTI PRINAŠANJA IZGUBLJENEGA (PZPI)

16. marca 2024 v lovišču LD Dobova. Zbor bo ob 8. uri pri lovskem domu LD Dobova, Sela pri Dobovi 122, 8257 Dobova. Stroške preizkušnje, 50 EUR, za nečlane društva, plačajte na TRR Društva ljubiteljev ptičarjev: 02010 – 0253852458, s pripisom "za PZPI 2024". Vodnik mora imeti veljavno lovsko izkaznico, lovsko puško, člansko izkaznico DLP, originalen rodovnik in obvezno veterinarsko potrdilo o cepljenju proti steklini. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika in potrdilom o plačani prijavnini za preizkušnjo pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci. Na istem naslovu dobite prijavnico (Obr. P, št. 1), mobilni 031 616 283 ali e-naslov: siviljstvo.smigoc@gmail.com. Odrasle lisice naj prinesejo vodniki sami in jih oddajo najmanj pol ure pred začetkom vodji preizkušnje. Zadnji rok prijave: 9. marec 2024.

MALI OGLASI

Orožje in lovska optika

Prodajam repetirno risanico

Sauer 101 Forest XT z zasučno montažo MAK skupaj s strelnim daljnogledom Burris FOURX 3-12 x 56 LA z rdečo piko Aimpont 9000L 2MOA, prav tako na montaži MAK, skupaj kompatibilno, v kompletu. Cena za komplet 3.380 €. Tel.: 051/388-604.

Prodajam MK-puško Brno ZKM 452 s str. daljnogledom 4 x 32 PRO LUX; kot nova. Tel.: 041/378-261.

Prodajam prestižno lahko šibrenico Sabatti Medallist, kal. 20-20 Mag., srebrna glava, kot nova (790 €), in tovarniško zapakirano, neuporabljano pištolo CZ, kal. 7,65 mm, z vsemi dodatki (350 €). Tel.: 068-177-526.

Prodajam nov, še nemontiran strelni daljnogled Nikon Prostaff 3-9 x 50 križ BDC, 25,4 mm premer cevi, 30-letna garancija (cena 270 €); **rdečo piko** Nikko Stirling NRD 40 mm weaver/picantiny novo, še nemontirano (60 €), in **daljnogled** Nikko Stirling Silver Crown 6 x 40, primeren za na MK-puško ali zračno orožje (50 €). Pošljem lahko slike na wapp ali e-naslov. Tel.: 0039 3356792808.

Prodajam kombinirano puško

Super Brno, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Zeiss 2,5-10 x 52 (suhlova montaža) in bok šibreni-

co Super Brno kal. 12/12. Skupna cena cena 1.300 € (mogoč dogovor). Tel.: 068-160-557.

Lovski psi

Na voljo je **odličen plemenjak - vajmaranec**. Več informacij po tel.: 051/233 -697.

Drugo

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tistega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodajam leseno zaprto prežo (brez lestve), velikosti 120 x 110 cm. Interesentom lahko pošljem fotografijo. Tel.: 041/844-662 (Albin).

Za zbirko **kupim stare vojaške stvari** (čelade, uniforme, bajonete, medalje in drugo vojaško opremo). Tel.: 040/422-023.

FEBRUAR

Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)
	vzide	zaide	vzide zaide začet. konec
1. Če	—	10:04	7:25 17:06 6:17 18:14
2. Pe	0:06	10:21	7:24 17:08 6:16 18:15
3. So	1:16	10:43	7:23 17:09 6:15 18:17
4. Ne	2:27	11:11	7:22 17:11 6:14 18:18
5. Po	3:42	11:49	7:20 17:12 6:13 18:19
6. To	4:52	12:39	7:19 17:14 6:12 18:21
7. Sr	5:55	13:46	7:18 17:15 6:10 18:22
8. Če	6:45	15:06	7:16 17:17 6:09 18:23
9. Pe	7:24	16:33	7:15 17:18 6:08 18:25
10. So	7:53	18:01	7:13 17:20 6:07 18:26
11. Ne	8:17	19:27	7:12 17:21 6:05 18:27
12. Po	8:37	20:50	7:10 17:23 6:04 18:29
13. To	8:57	22:11	7:09 17:24 6:03 18:30
14. Sr	9:17	23:32	7:07 17:26 6:01 18:31
15. Če	9:39	—	7:06 17:27 6:00 18:33
16. Pe	10:05	0:51	7:04 17:29 5:58 18:34
17. So	10:37	2:08	7:03 17:30 5:57 18:35
18. Ne	11:18	3:20	7:01 17:32 5:56 18:37
19. Po	12:09	4:22	6:59 17:33 5:54 18:38
20. To	13:09	5:14	6:58 17:35 5:52 18:40
21. Sr	14:15	5:54	6:56 17:36 5:51 18:41
22. Če	15:24	6:25	6:54 17:38 5:49 18:42
23. Pe	16:31	6:49	6:52 17:39 5:48 18:44
24. So	17:38	7:09	6:51 17:40 5:46 18:45
25. Ne	18:43	7:26	6:49 17:42 5:44 18:46
26. Po	19:47	7:41	6:47 17:43 5:43 18:48
27. To	20:51	7:55	6:45 17:45 5:41 18:49
28. Sr	21:56	8:10	6:44 17:46 5:39 18:51
29. Če	23:04	8:26	6:42 17:48 5:38 18:52

SIGHTMARK Citadel
1 - 6 x 24 HDR s piko

499,00 € -10% **395,10 €**

SIGHTMARK Citadel
1 - 10 x 24 HDR s piko

639,00 € -10% **575,10 €**

- Krit HDR
- Osvetljena pika v kartu, 11 stopenj
- Člupoten na vodo, rošenje in udarci
- Dolžina 172 mm
- Teža 545 g
- Poležen z 0,1 mikrom
- Večkratna premaz leč
- Garancija 30 let

AKCIJA
Do konca februarja ali do razprodaje zalog
-10%

2 modela strelnega daljnogleda
SIGHTMARK Citadel HDR s piko

Autoriza Trade d.o.o., Ljubljana, P. za določ. Priloge 1, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

**Uživajte še zadnja meseca v lovu na lisice z najbolj
preizkušenimi piščalkami**

VUTE
PUŠKARSTVO

NORDIK

HUBERTUS

**KRISTOFFER
CLAUSEN**

Puščarstvo Vute | Kremplova 2, 2000 Maribor | www.lovskaoprema.si | info@lovskaoprema.si | Tel: 070 666 429

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brdniška ulica 13,
1231 Ljubljana-Črnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnootika@siol.net
www.tehnootika-smolnikar.si

**NIKON Prostaff5
8x42**

Akcijska cena:
199,00 €

**NIKON Monarch5
8x42**

Akcijska cena:
319,00 €

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

Povsem vodotesen

Dobra vidljivost v mraku

Polnjen z nitrogenom

Gumirano ohišje

10-letna garancija

Ugodna cena: 210,00 €

**LOVSKI DALJNOGLED
SANJU 8x42 WPR**

INFORMACIJE IN NAROČILA

BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

CZ

*For those
who know*

COLT King Cobra Target, 4",
.357 Magnum

CZ 457 PREMIUM, .22 LR

CZ 457 CAMO STAINLESS, .22 LR

* Slike so simbolične.

ANCELJ d.o.o.

Lebanova ulica 3
8000 Novo mesto
tel: ++386 (0)7 / 33 21 081
e-mail: info@ancelj.si

Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

www.ancelj.si

Poiščite nas na
facebooku!

zastopstva in distribucija: - Browning - Winchester - Kite Optics

- Česka zbrojovka - Colt - Meopta

- Sellier & Bellot - Alfa Proj

- KMR Precision Arms - MAK

- Huglu - Norica - Niggeloh

Oglašni inso lektorirani.

Celjski sejem

15.-17. MAREC 2024

Dnevi lovstva

Strokovni sejem lovske opreme
v Celju

www.ce-sejem.si

Na zalogi dušilci različnih blagovnih znamk!

AU

ASE UTRA

Dušilec zvoka ASE UTRA RADIEN

**Puškarstvo
Špendal**

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard, Pulsar

Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns, Mauser, pištole Glock

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia, GGG, Hornady

Oblačila: Chevalier, Sitka, Merkel Gear

Razno: 3HGR jermeni, Niggeloh, Marsupio

gsm 041 399 307 ali 031 393 664

email puskarstvo@siol.net

trgovina <http://guns-spendal.com/shop/>

SLOVARMS

Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67,

URNIK:

Tel.: 05 620 22 08 Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

E-mail: info@slovarms.si

POSEBNA AKCIJSKA PONUDBA

termovizija + adapter

~~4.068€~~ **3.390€**

- leča 50 mm, do met 2.500m
- OLED zaslon 1024 x 768
- zmogljiv termični senzor 640x512
- osveževanje zaslona 50 Hz
- robustna konstrukcija, enostavna in zanesljiva uporaba
- primeren za nočno opazovanje ali montažo na strelni daljnogled

L I E M K E

MERLIN 50

Cena velja do odprodaje zalog!

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE, HITRO IN ENOSTAVNO

HÄRKILA

PARD

Verney-Carron

Blaser

J.P. SAUER & SOHN
ESTABLISHED 1751

RÖWA
Röbber | AUSTRIA
SIGNATURE

Vixen
VECTOR
OPTIC

MINOX

SWAROVSKI
OPTIK

STEEL ACTION

TITAN

